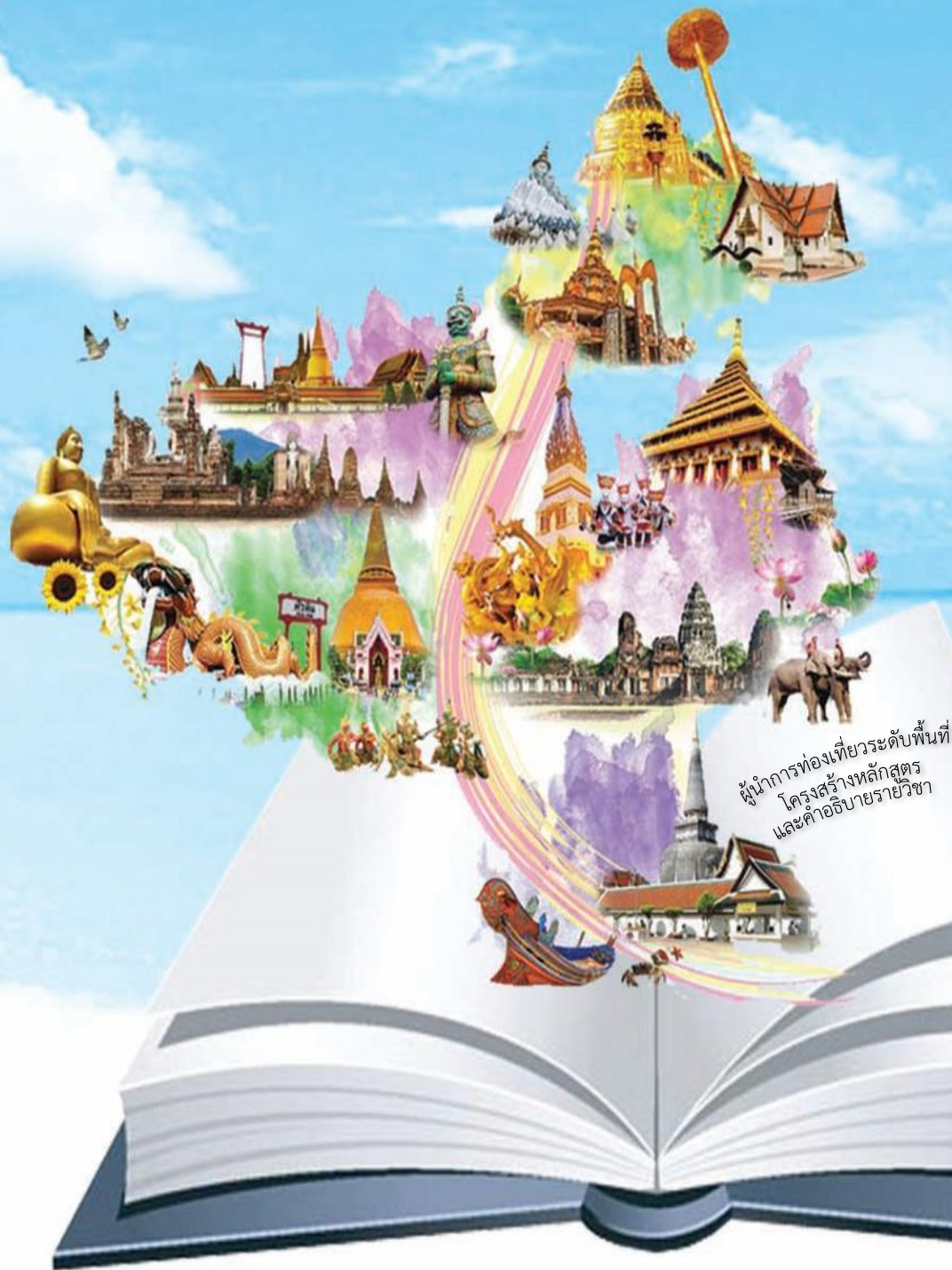


หลักสูตร “ผู้นำการท่องเที่ยวระดับพื้นที่”



ผู้นำการท่องเที่ยวระดับพื้นที่
โครงสร้างหลักสูตร
และคำอธิบายรายวิชา

โดย กรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา
ร่วมกับ มหาวิทยาลัยบูรพา

คำนำ

กรมการท่องเที่ยวได้จัดทำคู่มือการฝึกอบรมหลักสูตร “ผู้นำการท่องเที่ยวระดับพื้นที่” สำหรับพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยว โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาศักยภาพบุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สร้างผู้นำการท่องเที่ยวในระดับพื้นที่ และสร้างเครือข่ายความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวระหว่างกรมการท่องเที่ยวกับหน่วยงาน หรือบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในทุกภาคส่วน เพื่อร่วมมือกันพัฒนาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวของไทยให้เติบโตอย่างสมดุลและยั่งยืน

หลักสูตร “ผู้นำการท่องเที่ยวระดับพื้นที่” เป็นหลักสูตรฝึกอบรมระยะสั้น โดยเน้นให้ผู้เข้าอบรมได้รับการพัฒนาสมรรถนะทั้ง ๔ ด้าน ได้แก่ ความรู้ ทักษะ ทัศนคติ และคุณลักษณะเฉพาะ โดยหลักสูตร “ผู้นำการท่องเที่ยวระดับพื้นที่” ได้แบ่งออกเป็น ๔ หลักสูตร ตามความรู้ ความชำนาญ และความสามารถของบุคลากรทางการท่องเที่ยวที่มีความแตกต่างกัน ดังนี้

หลักสูตรที่ ๑ หลักสูตรการฝึกอบรมสำหรับผู้นำการท่องเที่ยวระดับพื้นที่ ๓ วัน เหมาะสำหรับผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ นายก รองนายก ปลัด รองปลัด

หลักสูตรที่ ๒ หลักสูตรการฝึกอบรมสำหรับผู้นำการท่องเที่ยวระดับพื้นที่ ๕ วัน เหมาะสำหรับผู้ปฏิบัติงานด้านการท่องเที่ยว ได้แก่ ผู้อำนวยการกอง หัวหน้าฝ่าย และเจ้าหน้าที่ ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว

หลักสูตรที่ ๓ หลักสูตรการฝึกอบรมสำหรับผู้นำการท่องเที่ยวระดับพื้นที่ ๗ วัน เหมาะสำหรับผู้นำชุมชนทางการท่องเที่ยว ได้แก่ ชมรม สมาคม และวิสาหกิจชุมชน

หลักสูตรที่ ๔ หลักสูตรการฝึกอบรมสำหรับผู้นำการท่องเที่ยวระดับพื้นที่ ๑๔ วัน เหมาะสำหรับเจ้าหน้าที่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชมรม สมาคม สมาชิกในชุมชน และผู้สนใจทั่วไปที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว

ณ โอกาสนี้ กรมการท่องเที่ยวขอขอบคุณผู้ที่มีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ทุกท่านต่อการจัดทำหลักสูตร “ผู้นำการท่องเที่ยวระดับพื้นที่” และให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี

กองพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

กรมการท่องเที่ยว

๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	ข
สารบัญตาราง	ฉ
ส่วนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไป	๑
๑. ชื่อหลักสูตร และลักษณะหลักสูตร	๑
๑.๑ ชื่อหลักสูตร	๑
๑.๒ รูปแบบหลักสูตร	๑
๑.๓ สถานภาพหลักสูตร	๑
๒. เงื่อนไขการใช้หลักสูตร	๒
๒.๑ กลุ่มเป้าหมาย	๒
๒.๒ การจัดฝึกอบรม	๒
ส่วนที่ ๒ ข้อมูลเฉพาะของหลักสูตร	๓
๑. สถานการณ์ที่จำเป็นต้องนำมาพิจารณา	๓
๒. หลักการและเหตุผล	๕
๓. วัตถุประสงค์ของหลักสูตร	๖
ส่วนที่ ๓ โครงสร้างหลักสูตร	๗
๑. คุณสมบัติผู้เข้าร่วมอบรม	๗
๒. ผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวังจากการฝึกอบรม	๗
๒.๑ ความรู้ในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในพื้นที่	๘
๒.๒ ทักษะในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในพื้นที่	๘
๒.๓ ทศนคติต่อการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในพื้นที่	๙
๒.๔ คุณลักษณะเฉพาะด้านการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในพื้นที่	๙
๓. โครงสร้างการเรียนรู้ของหลักสูตรฝึกอบรม	๑๐
๓.๑ ระยะเวลาในการจัดฝึกอบรม	๑๐
๓.๒ โครงสร้างหมวดวิชา และรายวิชา	๑๑

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ส่วนที่ ๔ สาระการเรียนรู้และการประเมินผล	๑๔
๑. สาระการเรียนรู้ตามโครงสร้างหลักสูตรฝึกอบรม	๑๔
๑.๑ หมวดวิชาที่ ๑ องค์ความรู้ด้านการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว	๑๔
๑.๒ หมวดวิชาที่ ๒ องค์ความรู้ด้านการจัดการบุคลากร	๑๗
๑.๓ หมวดวิชาที่ ๓ องค์ความรู้ด้านการจัดการทรัพยากร	๑๘
๑.๔ หมวดวิชาที่ ๔ องค์ความรู้ด้านการจัดการบริหารโครงการและงบประมาณ	๒๐
๑.๕ หมวดวิชาที่ ๕ องค์ความรู้ด้านแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศ	๒๑
๒. แผนการเรียนรู้ในการจัดฝึกอบรม	๒๑
๓. ความสัมพันธ์ระหว่างสาระการเรียนรู้และผลการเรียนรู้ที่คาดหวังจากการฝึกอบรม	๒๖
๔. การประเมินการเรียนรู้ในการฝึกอบรม	๓๕
ส่วนที่ ๕ แนวทางการจัดการฝึกอบรม และรักษามาตรฐานหลักสูตร	๓๘
๑. แนวทางการจัดการฝึกอบรม	๓๘
๒. แนวทางการรักษามาตรฐานหลักสูตร	๓๘
รายละเอียดหน่วยการเรียนรู้	๔๐
หมวดวิชาที่ ๑ องค์ความรู้ด้านการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว	๔๑
รายวิชา ๑.๑ การบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว และแหล่งท่องเที่ยวเฉพาะ	๔๑
รายวิชา ๑.๒ การบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวระดับพื้นที่เพื่อความยั่งยืน	๔๒
รายวิชา ๑.๓ การจัดการข้อมูลและระบบงานสารสนเทศทางการท่องเที่ยว	๔๓
รายวิชา ๑.๔ การจัดการความปลอดภัยในแหล่งท่องเที่ยวตามมาตรฐานสากล	๔๔
รายวิชา ๑.๕ การพัฒนาช่องทางการตลาดเชิงรุกผ่านสื่อสมัยใหม่และการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีเพื่อการท่องเที่ยว	๔๕
รายวิชา ๑.๖ การจัดการการท่องเที่ยวในภาวะวิกฤต	๔๗
รายวิชา ๑.๗ บทบาท หน้าที่และอำนาจ ภารกิจขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ในมิติทางการท่องเที่ยว	๔๘

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
หมวดวิชาที่ ๒ องค์ความรู้ด้านการจัดการบุคลากร	๔๙
รายวิชา ๒.๑ การพัฒนาสมรรถนะบุคลากรภาครัฐ ภาคเอกชน และชุมชน	๔๙
รายวิชา ๒.๒ การจัดการองค์ความรู้มรดกทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น	๕๐
รายวิชา ๒.๓ การสร้างแนวความคิดในการสร้างสรรค์นวัตกรรม เพื่อการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์	๕๑
รายวิชา ๒.๔ จิตวิทยาการบริการ ทักษะคนดี และจิตอาสา	๕๒
รายวิชา ๒.๕ การพัฒนาคุณภาพการบริการ	๕๓
หมวดวิชาที่ ๓ องค์ความรู้ด้านการจัดการทรัพยากร	๕๔
รายวิชา ๓.๑ การพัฒนากิจกรรมทางการท่องเที่ยว	๕๔
รายวิชา ๓.๒ ทรัพยากรการท่องเที่ยวกับมิติทางภูมิสถาปัตยกรรม	๕๕
รายวิชา ๓.๓ การสร้างภาพลักษณ์ทางการท่องเที่ยว	๕๖
รายวิชา ๓.๔ การบริหารภาคีเครือข่าย และการเชื่อมโยงกลุ่มจังหวัด ทางการท่องเที่ยว	๕๗
รายวิชา ๓.๕ การวางแผนและพัฒนาเส้นทางการท่องเที่ยวในมิติที่หลากหลาย	๕๘
รายวิชา ๓.๖ การจัดการสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติแบบมีส่วนร่วม ของชุมชนอย่างยั่งยืน	๕๙
หมวดวิชาที่ ๔ องค์ความรู้ด้านการจัดการบริหารโครงการและงบประมาณ	๖๐
รายวิชา ๔.๑ การจัดทำโครงการตามแผนยุทธศาสตร์แบบบูรณาการ	๖๐
รายวิชา ๔.๒ การเขียนโครงการ งบประมาณ การปฏิบัติด้านระเบียบ การเบิกจ่าย และการตรวจสอบโครงการ และการเสนอขอโครงการ	๖๑
รายวิชา ๔.๓ การพัฒนาระบบติดตามและประเมินผลโครงการ แบบมุ่งวัดผลสัมฤทธิ์	๖๒
หมวดวิชาที่ ๕ องค์ความรู้ด้านแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศ	๖๓
รายวิชา ๕.๑ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อการบูรณาการ	๖๓
รายวิชา ๕.๒ ศาสตร์ของพระราชาสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืนในมิติการบริหารจัดการ ทางการท่องเที่ยว	๖๔

สารบัญ (ต่อ)

ภาคผนวก	หน้า
ก	๖๕
ข	๖๖
ค	๖๘
ง	๗๓
จ	๗๔
จ	๗๘

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
๑	รูปแบบหลักสูตรและกลุ่มเป้าหมาย	๒
๒	แสดงสมรรถนะด้านความรู้ในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในพื้นที่	๙
๓	แสดงสมรรถนะด้านทักษะในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในพื้นที่	๑๐
๔	แสดงสมรรถนะด้านทัศนคติต่อการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในพื้นที่	๑๐
๕	แสดงสมรรถนะด้านคุณลักษณะเฉพาะด้านการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในพื้นที่	๑๑
๖	ระยะเวลาในการจัดฝึกอบรม	๑๒
๗	โครงสร้างหมวดวิชา และรายวิชา	๑๓
๘	แผนการเรียนรู้ในการจัดฝึกอบรมหลักสูตรที่ ๑	๒๒
๙	แผนการเรียนรู้ในการจัดฝึกอบรมหลักสูตรที่ ๒	๒๒
๑๐	แผนการเรียนรู้ในการจัดฝึกอบรมหลักสูตรที่ ๓	๒๔
๑๑	แผนการเรียนรู้ในการจัดฝึกอบรมหลักสูตรที่ ๔	๒๕
๑๒	ความสัมพันธ์ระหว่างรายวิชาและผลการเรียนรู้ที่คาดหวังในรูปแบบสมรรถนะของหลักสูตรที่ ๑ หลักสูตรการฝึกอบรมสำหรับผู้ประกอบการท่องเที่ยวระดับพื้นที่ ๓ วัน	๒๙
๑๓	ความสัมพันธ์ระหว่างรายวิชาและผลการเรียนรู้ที่คาดหวังในรูปแบบสมรรถนะของหลักสูตรที่ ๑ หลักสูตรการฝึกอบรมสำหรับผู้ประกอบการท่องเที่ยวระดับพื้นที่ ๕ วัน	๓๐
๑๔	ความสัมพันธ์ระหว่างรายวิชาและผลการเรียนรู้ที่คาดหวังในรูปแบบสมรรถนะของหลักสูตรที่ ๑ หลักสูตรการฝึกอบรมสำหรับผู้ประกอบการท่องเที่ยวระดับพื้นที่ ๗ วัน	๓๒
๑๕	ความสัมพันธ์ระหว่างรายวิชาและผลการเรียนรู้ที่คาดหวังในรูปแบบสมรรถนะของหลักสูตรที่ ๑ หลักสูตรการฝึกอบรมสำหรับผู้ประกอบการท่องเที่ยวระดับพื้นที่ ๑๔ วัน	๓๕
๑๖	หลักเกณฑ์การประเมินผลการเรียนรู้ของรายวิชา	๓๘
๑๗	หลักเกณฑ์การประเมินผลการเรียนรู้ของหลักสูตร	๓๙

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไป

๑. ชื่อหลักสูตร และลักษณะหลักสูตร

๑.๑ ชื่อหลักสูตร

ชื่อภาษาไทย	“หลักสูตรผู้นำการท่องเที่ยวระดับพื้นที่”
ชื่อภาษาอังกฤษ	“Tourist Leader in Local Level”

๑.๒ รูปแบบหลักสูตร

หลักสูตรผู้นำการท่องเที่ยวระดับพื้นที่เป็นหลักสูตรฝึกอบรมระยะสั้น เพื่อส่งเสริมและพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยว โดยเน้นให้ผู้เข้าอบรมมีความรู้ ทักษะ ทศนคติ และคุณลักษณะเฉพาะ โดยหลักสูตรผู้นำการท่องเที่ยวระดับพื้นที่ แบ่งหลักสูตรออกเป็น ๔ รูปแบบ ได้แก่

หลักสูตรที่ ๑ หลักสูตรการฝึกอบรมสำหรับผู้ประกอบการท่องเที่ยวระดับพื้นที่ ๓ วัน (ไม่น้อยกว่า ๑๘ ชั่วโมง)

หลักสูตรที่ ๒ หลักสูตรการฝึกอบรมสำหรับผู้ประกอบการท่องเที่ยวระดับพื้นที่ ๕ วัน (ไม่น้อยกว่า ๓๐ ชั่วโมง)

หลักสูตรที่ ๓ หลักสูตรการฝึกอบรมสำหรับผู้ประกอบการท่องเที่ยวระดับพื้นที่ ๗ วัน (ไม่น้อยกว่า ๔๒ ชั่วโมง)

หลักสูตรที่ ๔ หลักสูตรการฝึกอบรมสำหรับผู้ประกอบการท่องเที่ยวระดับพื้นที่ ๑๔ วัน (ไม่น้อยกว่า ๘๔ ชั่วโมง)

การอบรมหลักสูตรผู้นำการท่องเที่ยวระดับพื้นที่มีการจัดการฝึกอบรมในห้องอบรม และการศึกษาเรียนรู้นอกสถานที่ ตามโครงสร้างหมวดวิชาที่ประกอบด้วย ๕ หมวดวิชา ได้แก่

หมวดวิชาที่ ๑ องค์ความรู้ด้านการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว

หมวดวิชาที่ ๒ องค์ความรู้ด้านการจัดการบุคลากร

หมวดวิชาที่ ๓ องค์ความรู้ด้านการจัดการทรัพยากร

หมวดวิชาที่ ๔ องค์ความรู้ด้านการจัดการบริหารโครงการและงบประมาณ

หมวดวิชาที่ ๕ องค์ความรู้ด้านแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศ

๑.๓ สถานภาพหลักสูตร

หลักสูตรได้ผ่านการพิจารณาหลักสูตรโดยผู้ทรงคุณวุฒิ เมื่อวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน พ.ศ.๒๕๖๐ จากนั้นหลักสูตรได้ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขโครงสร้างหลักสูตร หมวดวิชา รายวิชา และคำอธิบายรายวิชา ตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิแล้ว

๒. เจ็อนไขการใช้หลักสูตร

๒.๑ กลุ่มเป้าหมาย

ตามที่หลักสูตรผู้นำการท่องเ็ยวระดับพื้นที่ ได้แบ่งหลักสูตรออกเป็น ๔ รูปแบบ ทำให้แต่ละหลักสูตรมีการกำหนดกลุ่มเป้าหมายของผู้เข้ารับการอบรมแตกต่างกันตามตารางที่ ๑ ดังนี้ ตารางที่ ๑ รูปแบบหลักสูตรและกลุ่มเป้าหมาย

รูปแบบหลักสูตร	กลุ่มเป้าหมาย
หลักสูตรที่ ๑ หลักสูตรการฝึกอบรมสำหรับผู้นำการท่องเ็ยวระดับพื้นที่ ๓ วัน	ผู้บริหารท้องถิ่น ได้แก่ นายก รองนายก ปลัด รองปลัด
หลักสูตรที่ ๒ หลักสูตรการฝึกอบรมสำหรับผู้นำการท่องเ็ยวระดับพื้นที่ ๕ วัน	ผู้ปฏิบัติงานด้านการท่องเ็ยวหรืออื่นๆ ได้แก่ ผู้อำนวยการกอง หัวหน้าฝ่าย และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเ็ยว
หลักสูตรที่ ๓ หลักสูตรการฝึกอบรมสำหรับผู้นำการท่องเ็ยวระดับพื้นที่ ๗ วัน	ผู้นำชุมชน ได้แก่ ชมรม สมาคม และวิสาหกิจชุมชน
หลักสูตรที่ ๔ หลักสูตรการฝึกอบรมสำหรับผู้นำการท่องเ็ยวระดับพื้นที่ ๑๔ วัน	เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชมรม สมาคม สมาชิกในชุมชน และผู้สนใจทั่วไปที่เกี่ยวข้องกับการท่องเ็ยว

๒.๒ การจัดฝึกอบรม

หลักสูตรผู้นำการท่องเ็ยวระดับพื้นที่ ได้เผยแพร่ให้แก่องค์กรบริหารการปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำหลักสูตรไปดำเนินการฝึกอบรมให้ผู้นำการท่องเ็ยวระดับพื้นที่ในท้องถิ่นตามกลุ่มเป้าหมาย ทั้งนี้หลังจากเสร็จสิ้นการอบรม ขอให้ผู้จัดอบรมรายงานผลการอบรมให้กรมการท่องเ็ยวรับทราบ เพื่อการประเมินผลการดำเนินโครงการของกรมการท่องเ็ยวต่อไป

ส่วนที่ ๒ ข้อมูลเฉพาะของหลักสูตร

๑. สถานการณ์ที่จำเป็นต้องนำมาพิจารณา

สถานการณ์โลกในปัจจุบันมีความผันผวนและการเปลี่ยนแปลงของกระแสโลกอย่างรวดเร็ว ส่งผลกระทบเป็นวงกว้าง ซึ่งปัจจัยที่สำคัญ ได้แก่ กระแสโลกาภิวัตน์ที่ทำให้เกิดการเคลื่อนย้ายทรัพยากรอย่างเสรี เช่น ทรัพยากรมนุษย์ ทรัพยากรด้านการเงิน ทรัพยากรด้านข่าวสาร และข้อมูลต่างๆ เป็นต้น ซึ่งทำให้เกิดการเชื่อมโยงในระดับสากลและครอบคลุม ในหลายบริบท นอกจากนั้นยังมีปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประเทศไทย เช่น ปัจจัยด้านความมั่นคง ทั้งความมั่นคงทางกายภาพ และความมั่นคงด้านอาหาร การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากร การเปลี่ยนแปลงสภาพอากาศ วิกฤติการณ์ทางการเงิน เป็นต้น

รัฐบาลจึงได้กำหนดกรอบยุทธศาสตร์ชาติจัดทำขึ้นโดยคณะกรรมการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ชาติ เพื่อใช้เป็นกรอบการพัฒนาระยะยาว ๒๐ ปี และขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศเพื่อให้บรรลุกรอบวิสัยทัศน์ที่ต้องการ เพื่อให้ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งกรอบยุทธศาสตร์ ๒๐ ปี มีวัตถุประสงค์เพื่อนำประเทศไปสู่การพัฒนาหลักสามด้านอย่างมั่นคง นั่นคือ สังคม เศรษฐกิจ และ สิ่งแวดล้อม โดยมีประเด็นยุทธศาสตร์เสนอทั้งหมด ๖ ยุทธศาสตร์ ซึ่งยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องและมีส่วนสำคัญในการขับเคลื่อนเพื่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของประเทศไทยให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน มี ๕ ยุทธศาสตร์ ได้แก่ ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การสร้างความสามารถในการแข่งขัน ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การพัฒนาและเสริมสร้าง ศักยภาพมนุษย์ ยุทธศาสตร์ที่ ๔ การสร้างโอกาส ความเสมอภาคและเท่าเทียมกันในสังคม ยุทธศาสตร์ที่ ๕ การสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และ ยุทธศาสตร์ที่ ๖ การปรับสมดุลและพัฒนาระบบบริหารจัดการภาครัฐ

ซึ่งคณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติ ได้จัดทำแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔) โดยมีแนวทางการพัฒนาเมืองศูนย์กลางของจังหวัดให้เป็นเมืองน่าอยู่สำหรับคนทุกกลุ่มในสังคม โดยมีความปลอดภัย สิ่งแวดล้อมดี ระบบสาธารณูปโภคดี สาธารณูปการมีคุณภาพและทั่วถึง เดินทางสะดวก เศรษฐกิจดี เน้นความสอดคล้องกับอัตลักษณ์ ความหลากหลาย และศักยภาพของเมืองบนพื้นฐานการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในสังคม ๕ ข้อ คือ

๑) พัฒนาสภาพแวดล้อมของเมืองที่เป็นศูนย์กลางของจังหวัดให้เป็นเมืองน่าอยู่ ซึ่งเอื้อต่อการขยายตัวทางเศรษฐกิจ และสังคมอย่างมีสมดุล จัดระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการที่มีคุณภาพและเพียงพอต่อความต้องการของประชาชน รวมทั้งจัดระบบบริการสังคมที่ได้มาตรฐาน รวมทั้งที่อยู่อาศัยของผู้มีรายได้น้อย ให้ความสำคัญต่อการเพิ่มพื้นที่ สีเขียว และดูแลความปลอดภัยของประชาชน

๒) ส่งเสริมการจัดการสิ่งแวดล้อมเมืองอย่างมีบูรณาการภายใต้การมีส่วนร่วมของส่วนกลาง ส่วนท้องถิ่น ประชาสังคม และภาคเอกชน ใช้แนวทางการจัดการขยะมูลฝอยอย่างครบวงจร ปรับปรุงการรวบรวมขยะ การคัดแยก การนำกลับมาใช้ ประโยชน์ และจัดตั้งสถานที่จัดการขยะมูลฝอยร่วมกัน

ระหว่างชุมชน ตลอดจนรณรงค์การใช้น้ำอย่างประหยัด เพื่อช่วยลด มลพิษทางน้ำ และเพิ่มประสิทธิภาพ การใช้พลังงานในเขตเมือง

๓) พัฒนาระบบขนส่งสาธารณะในเขตเมือง เพื่อบรรเทาปัญหาจราจรและให้ประชาชนสามารถ เข้าถึงบริการระบบขนส่งสาธารณะที่พัฒนาให้มีต้นทุนต่ำและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดยให้ความสำคัญ ต่อระบบรถประจำทางสาธารณะ ระบบทางจักรยาน ทางเท้า และการพัฒนาสถานีขนส่งสาธารณะ ในเขตเมือง ภายใต้หลักการส่งเสริมความสะดวกปลอดภัยในการเดินทางของคนทุกช่วงวัย ตลอดจน ผู้พิการ รวมทั้งส่งเสริมความเชื่อมโยงระบบการขนส่งระหว่างเมืองและชนบทให้มีความสะดวกสบาย ครอบคลุม รวดเร็ว และยั่งยืน

๔) รักษาเอกลักษณ์และอัตลักษณ์ของเมืองและสร้างคุณค่าของทรัพยากรเพื่อการกระจาย รายได้ให้คนในท้องถิ่น โดยมุ่งเน้นการให้ความสำคัญต่อการอนุรักษ์ สืบสานประเพณี วัฒนธรรม สถาปัตยกรรมพื้นบ้าน และเมืองเก่า ตลอดจนการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยตอบรับกับเศรษฐกิจยุคดิจิทัล เพื่อต่อยอดกับการพัฒนาเมือง ควบคู่กับการส่งเสริมการเรียนรู้ของชุมชน และการสร้างตราสินค้า ให้เป็นเอกลักษณ์ของเมือง หรือ ‘แบรนด์’ เพื่อส่งเสริม และสนับสนุนการพัฒนาเมืองอย่างมีคุณค่า ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม

๕) เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการพื้นที่ โดยรวมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตเมือง ให้มีขนาดที่เหมาะสม เสริมสร้างขีดความสามารถขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและความร่วมมือ ระหว่างกัน เพื่อให้บริหาร จัดการพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งให้ประชาชนในพื้นที่มีส่วนร่วม ในการวางแผน การพัฒนาพื้นที่ การจัดทำผังเมือง และการบังคับใช้ อีกทั้งเพิ่มบทบาทของหน่วยงาน ส่วนกลางในการให้การสนับสนุนการพัฒนาเมืองทั้งด้านเทคนิคและการจัดสรรงบประมาณ

นอกจากนี้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งถือว่าเป็นองค์กรระดับท้องถิ่นที่ได้ประยุกต์ แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔) เพื่อนำมากำหนดและสร้าง แผนยุทธศาสตร์จังหวัด เพื่อขับเคลื่อนการท่องเที่ยวภายในจังหวัด ที่ส่งผลถึงท้องถิ่น และชุมชนต่างๆ ในจังหวัดนั้นๆ ซึ่งสามารถสรุปประเด็นสำคัญตามความต้องการของทั้ง ๗๗ จังหวัดที่สอดคล้องกัน ทางด้านการพัฒนาศักยภาพทางการท่องเที่ยว ดังนี้

- ๑) การจัดการการท่องเที่ยวเชิงบูรณาการ และการพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวรูปแบบใหม่ ที่เหมาะสมและสอดคล้องกับลักษณะภูมิประเทศและบริบทของพื้นที่
- ๒) การพัฒนาคุณภาพของสินค้า และบริการภายในแหล่งท่องเที่ยว โดยเน้นการดำเนินธุรกิจ อย่างสุจริต โปร่งใส
- ๓) การสร้างภาพลักษณ์ พัฒนารูปแบบกิจกรรม เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม ด้วยการพัฒนากิจกรรม การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่หลากหลาย
- ๔) การสร้างตราสินค้า โดยเน้นการตลาดเชิงรุกผ่านสื่อประชาสัมพันธ์รูปแบบต่างๆ ที่ตอบสนอง ความต้องการของ นักท่องเที่ยวให้กับชุมชน

- ๕) พัฒนาบุคลากรที่เกี่ยวข้องให้มี ความรู้ ทักษะ ทศนคติ จิตอาสา และความพร้อม ในการให้บริการที่สอดคล้องกับการขยายตัวทางการท่องเที่ยวที่มีจำนวนนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น
- ๖) การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน การวางผังเมือง การจัดทำผังท่องเที่ยวชุมชน การพัฒนา ภูมิสถาปัตย์ ภูมิทัศน์ในแหล่งท่องเที่ยว และการจัดทำเส้นทางทางการท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับ ทรัพยากรที่มีอยู่
- ๗) การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว การบริหารจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ทั้งทางด้านสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม รวมถึงการรักษาสภาพแวดล้อมและทรัพยากรในท้องถิ่น
- ๘) การสร้างภาคีเครือข่าย การเชื่อมโยง การบูรณาการ การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชนในการพัฒนาการท่องเที่ยวในระดับท้องถิ่น
- ๙) การวิเคราะห์การจัดการห่วงโซ่อุปทาน (Supply Chain) ทางการท่องเที่ยว เพื่อกำหนด วิธีการบริหารจัดการของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในพื้นที่ให้มีความปลอดภัย ตามมาตรฐานสากล
- ๑๐) การจัดการสถานการณ์ทางการท่องเที่ยวในภาวะวิกฤติ

จากความต้องการดังกล่าวจึงเป็นประเด็นสำคัญในการขับเคลื่อนการท่องเที่ยวระดับท้องถิ่น โดยการพัฒนาดังกล่าว ปัจจัยที่สำคัญคือการ พัฒนาบุคลากรในท้องถิ่นให้มีศักยภาพและสมรรถภาพ ที่สามารถนำแผนยุทธศาสตร์ต่างๆ ไปประยุกต์ใช้โดยคำนึงถึงผลประโยชน์ทางการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

๒. หลักการและเหตุผล

การท่องเที่ยวนับว่าเป็นอุตสาหกรรมที่มีการขยายตัวสูง และมีบทบาทความสำคัญต่อระบบ เศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทยเป็นอย่างมาก รัฐบาลจึงมีนโยบายที่จะใช้การท่องเที่ยวเป็นปัจจัย ขับเคลื่อนเศรษฐกิจ และเป็นช่องทางสำคัญในการสร้างรายได้ในการนำเงินตราต่างประเทศเข้ามา ภายในประเทศ รวมไปถึงการค้าและการลงทุน โดยเน้นการส่งเสริมประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว และ พัฒนาการท่องเที่ยว ให้เป็นเครื่องมือสำคัญในการเพิ่มและพัฒนาเศรษฐกิจมวลรวมของประเทศ รวมทั้ง นำการท่องเที่ยวเพื่อก่อให้เกิดการสร้างงาน สร้างรายได้ให้กับประชาชนการกระจายความเจริญ ไปสู่ภูมิภาค

การพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวสามารถก่อให้เกิดผลกระทบทั้งทางบวก และทางลบ ในหลายประเด็น โดยผลกระทบทางบวก ได้แก่ การส่งเสริมและพัฒนาด้านเศรษฐกิจ สังคม และ วัฒนธรรมทั้งระดับประเทศ ภูมิภาค และท้องถิ่น ส่วนผลกระทบทางลบทางการพัฒนาการท่องเที่ยว อาทิ ก่อให้เกิดการอพยพย้ายถิ่น การเคลื่อนย้ายแรงงาน ซึ่งส่งผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตคนไทย ทั้งระดับครอบครัว ชุมชนและประเทศ เกิดการสูญหายของวัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น รวมทั้ง ปัญหาด้านความมั่นคงปลอดภัยในพื้นที่ นอกจากนี้หากแหล่งท่องเที่ยวไม่มีแผนการรองรับนักท่องเที่ยว ที่มีจำนวนเพิ่มมากขึ้นจะทำให้เกิดปัญหาตามมาเป็นพิษที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และทรัพยากร ทางธรรมชาติ เนื่องจากทรัพยากรทางธรรมชาติถูกนำไปใช้ประโยชน์มากเกินไปจนความสามารถที่จะรองรับได้

การลดผลกระทบที่เกิดจากการพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและการขับเคลื่อนไปสู่ความสำเร็จในการพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของไทยให้เติบโตอย่างสมดุลและยั่งยืนนั้น การบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชุมชนที่มีปฏิสัมพันธ์โดยตรงและรับผลกระทบโดยตรงจากนักท่องเที่ยว โดยให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในแต่ละพื้นที่ต้องมีการพัฒนาศักยภาพ และเพิ่มขีดความสามารถของการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยว สร้างความเป็นผู้นำในการแก้ไขปัญหา สร้างและส่งเสริมภาพลักษณ์ที่ดีของเมืองท่องเที่ยว เพื่อขจัดหรือลดปัญหาอุปสรรคในการพัฒนาเมืองท่องเที่ยว เช่น ปัญหาการจราจร อาชญากรรม ประชากรแฝง ระบบสาธารณสุขโรค และสาธารณสุขการ สังคมและวัฒนธรรม มลภาวะและสิ่งแวดล้อม ฯลฯ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการท่องเที่ยวระดับพื้นที่

หากกล่าวถึงการท่องเที่ยวระดับท้องถิ่น ต้นเหตุของปัญหาที่สำคัญประการหนึ่ง คือ บุคลากรในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้นำชุมชน และประชาชน ขาดความรู้ ความเข้าใจในด้านการบริหารจัดการ การจัดการภูมิทัศน์ และการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยว เป็นต้น นอกจากนี้การลงทุนด้านการท่องเที่ยวในปัจจุบันควรมีการลงทุน ไม่เพียงแค่สร้างและพัฒนาระบบสาธารณสุขโรค แต่ควรมีการลงทุนทางด้านการจัดการภูมิทัศน์ โดยเน้นการมีส่วนร่วมจากภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชนในท้องถิ่น ซึ่งเป็นปัญหาที่มีความซับซ้อนและท้าทาย

ดังนั้น กรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ได้มอบหมายให้กองพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวจัดทำหลักสูตร “ผู้นำการท่องเที่ยวระดับพื้นที่” เพื่อจัดทำหลักสูตรเพื่อใช้พัฒนาศักยภาพบุคลากรด้านการท่องเที่ยวโดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มเป้าหมายที่เป็นผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้ปฏิบัติงานด้านการท่องเที่ยวหรืออื่นๆ เช่น ผู้นำชุมชน สมาชิกในชุมชน และผู้สนใจทั่วไป เพื่อเพิ่มพูนองค์ความรู้ในการส่งเสริมและพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของประเทศให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน

๓. วัตถุประสงค์ของหลักสูตร

- ๓.๑ เพื่อสร้างผู้นำการท่องเที่ยวในระดับพื้นที่ ให้ตรงตามบริบททางการท่องเที่ยวในแต่ละพื้นที่
- ๓.๒ เพื่อพัฒนาศักยภาพบุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้านการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยว
- ๓.๓ เพื่อสร้างเครือข่ายความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวระหว่างกรมการท่องเที่ยวกับหน่วยงานหรือบุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน
- ๓.๔ เพื่อพัฒนาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวของไทยให้เติบโตอย่างสมดุลและยั่งยืน

ส่วนที่ ๓ โครงสร้างหลักสูตร

๑. คุณสมบัติผู้เข้าร่วมอบรม

หลักสูตรผู้นำการท่องเที่ยวระดับพื้นที่ ได้กำหนดคุณสมบัติของผู้ที่สนใจเข้ารับการอบรม ได้แก่ ผู้สนใจทางด้านการบริหารจัดการการท่องเที่ยว โดยแบ่งออกเป็น ๔ กลุ่ม ได้แก่

๔.๑ ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

เป็นบุคคลที่ทำหน้าที่เป็นฝ่ายบริหารในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ นายก รองนายก ปลัด รองปลัด เป็นต้น ซึ่งนับว่าเป็นฝ่ายบริหาร มีอำนาจ หรือรับผิดชอบการจัดการท่องเที่ยวในพื้นที่ ควรมีประสบการณ์ทำงานในพื้นที่ไม่น้อยกว่า ๑ ปี และควรได้รับความยินยอมจากผู้บังคับบัญชาให้เข้ารับการอบรม

๔.๒ ผู้ปฏิบัติงานด้านการท่องเที่ยว หน่วยงานภาครัฐ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรืออื่นๆ

เป็นบุคคลที่ทำหน้าที่เป็นฝ่ายปฏิบัติงานด้านการท่องเที่ยวในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ นักพัฒนาการท่องเที่ยว ผู้อำนวยการกอง หัวหน้าฝ่าย และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว เป็นต้น ควรมีประสบการณ์ทำงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในพื้นที่ไม่น้อยกว่า ๑ ปี และควรได้รับความยินยอมจากผู้บังคับบัญชาให้เข้ารับการอบรม

๔.๓ เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

เป็นบุคคลที่ปฏิบัติงานในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เจ้าหน้าที่ในตำแหน่งต่างๆ ที่ต้องการหาความรู้ด้านการท่องเที่ยว

๔.๔ ผู้นำชุมชน

เป็นบุคคลที่ได้รับการแต่งตั้งหรือรับรองโดยหน่วยงานภาครัฐให้เป็นผู้นำชุมชน ได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน คณะกรรมการหมู่บ้าน ประธานอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ประธานกองทุนชุมชน หรือผู้แทนภาคประชาชน เช่น กลุ่มที่เกี่ยวข้องกับการดูแลรักษาแหล่งท่องเที่ยว ชุมรม สมาคม และวิสาหกิจชุมชน เป็นต้น และควรมีประสบการณ์ทำงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในพื้นที่ไม่น้อยกว่า ๑ ปี

๔.๕ สมาชิกในชุมชน และผู้สนใจทั่วไป

เป็นบุคคลที่อยู่ในพื้นที่ที่มีการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว โดยเป็นบุคคลที่มีความสนใจทางด้านการดูแล และอนุรักษ์การท่องเที่ยว

๒. ผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวังจากการฝึกอบรม

หลักสูตรผู้นำการท่องเที่ยวระดับพื้นที่ได้กำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง หรือผลสำเร็จในภาพรวมจากผู้เข้ารับการอบรมในรูปแบบสมรรถนะ (Competency) ตามกรอบสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการและพลเรือน (๒๕๕๐) และ ชูชัย สมितिไกร (๒๕๕๖) ประกอบด้วย ๔ ด้าน ได้แก่ ความรู้ (Knowledge หรือ K) ทักษะ (Skills หรือ S) ทศนคติ (Attitude หรือ A) และ คุณลักษณะเฉพาะ (Attribute หรือ ATT) ที่จำเป็นต่อการนำไปใช้ปฏิบัติภารกิจสำหรับการจัดการท่องเที่ยวในพื้นที่

สมรรถนะที่เป็นผลลัพธ์การเรียนรู้ในแต่ละด้านได้ถูกกำหนดให้มี ๓ ระดับ ตามความเข้มข้นของเนื้อหาการเรียนรู้และวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม ซึ่งผู้เข้ารับการอบรมควรได้รับการประเมินสมรรถนะก่อนและหลังการฝึกอบรมเพื่อทราบความก้าวหน้า พัฒนาการ และผลสำเร็จในการเรียนรู้จากการฝึกอบรมดังนี้

๒.๑ ความรู้ในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในพื้นที่
ตารางที่ ๒ แสดงสมรรถนะด้านความรู้ในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในพื้นที่

สมรรถนะ	ความรู้ในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในพื้นที่	ประเภท	K
นิยาม	มีความรู้ ความเข้าใจในองค์ประกอบ และปัจจัยที่สำคัญที่เป็นพื้นฐานของการบริหารจัดการในด้านการท่องเที่ยว โดยสามารถถ่ายทอดความรู้ให้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้องได้ถูกต้อง ตลอดจนสามารถนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในการทำงานได้อย่างสอดคล้องและเหมาะสม		
ระดับ	พฤติกรรมบ่งชี้		
๑	ผู้เข้ารับการอบรมมีความรู้ ความเข้าใจในองค์ประกอบและปัจจัยพื้นฐานของการบริหารจัดการในด้านการท่องเที่ยว		
๒	ผู้เข้ารับการอบรมสามารถถ่ายทอดความรู้ความเข้าใจให้แก่ผู้เกี่ยวข้อง		
๓	ผู้เข้ารับการอบรมสามารถประยุกต์ความรู้เข้ากับการทำงานได้อย่างสอดคล้องและเหมาะสม		

๒.๒ ทักษะในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในพื้นที่
ตารางที่ ๓ แสดงสมรรถนะด้านทักษะในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในพื้นที่

สมรรถนะ	ทักษะในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในพื้นที่	ประเภท	S
นิยาม	มีความเข้าใจในการดำเนินกิจกรรมด้านต่างๆ และใช้เทคนิควิธีที่สำคัญในการจัดการการท่องเที่ยวในพื้นที่ สามารถช่วยแนะนำหรือสนับสนุนให้ผู้เกี่ยวข้อง รวมทั้งสามารถดำเนินการจัดการท่องเที่ยวในพื้นที่ และออกแบบหรือพัฒนากลยุทธ์เพื่อการจัดการการท่องเที่ยวในพื้นที่ได้อย่างเหมาะสม		
ระดับ	พฤติกรรมบ่งชี้		
๑	ผู้เข้ารับการอบรมมีความเข้าใจในการดำเนินกิจกรรมด้านต่างๆ และใช้เทคนิควิธีได้อย่างเหมาะสม		
๒	ผู้เข้ารับการอบรมสามารถแนะนำหรือสนับสนุนให้ผู้เกี่ยวข้อง และสามารถดำเนินการจัดการการท่องเที่ยวในพื้นที่ได้		
๓	ผู้เข้ารับการอบรมสามารถออกแบบหรือพัฒนากลยุทธ์ในการจัดการท่องเที่ยวในพื้นที่ได้อย่างเหมาะสม		

๒.๓ ทักษะต่อการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในพื้นที่
 ตารางที่ ๔ แสดงสมรรถนะด้านทักษะต่อการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในพื้นที่

สมรรถนะ	ทักษะต่อการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในพื้นที่	ประเภท	A
นิยาม	มีทัศนคติที่ดีต่อการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในพื้นที่ ได้แก่ ความรับผิดชอบ ความตั้งใจใฝ่หาความรู้ ความเป็นธรรม เคารพ และยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น ได้แก่ ผู้บังคับบัญชา ผู้ใต้บังคับบัญชา ตลอดจนผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย โดยเน้นที่ประชาชน ตัวผลงาน จิตสำนึกความรับผิดชอบ และความคุ้มค่า		
ระดับ	พฤติกรรมบ่งชี้		
๑	ผู้เข้ารับการอบรมสามารถประเมินการมีทัศนคติที่ดีต่อการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในพื้นที่		
๒	ผู้เข้ารับการอบรมมีความรู้ความเข้าใจในการเสริมสร้างทัศนคติที่ดีให้กับผู้อื่นในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในพื้นที่		
๓	ผู้เข้ารับการอบรมสามารถพัฒนาการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในพื้นที่ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ได้		

๒.๔ คุณลักษณะเฉพาะด้านการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในพื้นที่
 ตารางที่ ๕ แสดงสมรรถนะด้านคุณลักษณะเฉพาะด้านการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในพื้นที่

สมรรถนะ	คุณลักษณะเฉพาะด้านการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในพื้นที่	ประเภท	ATT
นิยาม	มีความสามารถในการมองภาพรวมเพื่อการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในพื้นที่ สามารถอธิบายข้อดี ข้อเสียของการจัดการการท่องเที่ยวในพื้นที่และสามารถเสนอแนวทางการแก้ปัญหาในการบริหารจัดการให้กับผู้ที่เกี่ยวข้องได้ ตลอดจนสามารถออกแบบกลยุทธ์และดำเนินโครงการการจัดการการท่องเที่ยวในพื้นที่ได้		
ระดับ	พฤติกรรมบ่งชี้		
๑	ผู้เข้ารับการอบรมสามารถอธิบายองค์ประกอบ ภาพรวมเพื่อการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในพื้นที่ได้		
๒	ผู้เข้ารับการอบรมสามารถอธิบายข้อดี ข้อเสีย และแนวทางการแก้ปัญหาในด้านการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในพื้นที่ให้กับผู้ที่เกี่ยวข้องได้		
๓	ผู้เข้ารับการอบรมสามารถออกแบบกลยุทธ์และดำเนินโครงการการจัดการการท่องเที่ยวในพื้นที่ได้		

๓. โครงสร้างการเรียนรู้ของหลักสูตรฝึกอบรม

จากการทบทวนองค์ความรู้โดยวิธีการศึกษาวรรณกรรม การสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ การสำรวจ และการวิพากษ์หลักสูตรของผู้เชี่ยวชาญทางด้านการท่องเที่ยว สามารถนำผลจากการวิเคราะห์และสังเคราะห์มาประกอบเพื่อการออกแบบโครงสร้างหลักสูตรสำหรับการบริหารจัดการการท่องเที่ยวระดับพื้นที่ โดยแบ่งองค์ความรู้ออกเป็น ๕ หมวดตามทฤษฎีการจัดการ ๔ Ms ได้แก่ องค์ความรู้ด้านการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว (Management), องค์ความรู้ด้านการจัดการบุคลากร (Man), องค์ความรู้ด้านการจัดการทรัพยากร (Material), องค์ความรู้ด้านการจัดการบริหารโครงการและงบประมาณ (Money) รวมทั้งองค์ความรู้ด้านการศึกษาแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศ

การออกแบบเนื้อหาหลักสูตรการจัดการการท่องเที่ยวระดับพื้นที่อาศัยแนวทางการฝึกอบรมบนพื้นฐานสมรรถนะ (Competency-based Training) เพื่อเสริมสร้างองค์ความรู้ทางด้านการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ให้มีประสิทธิภาพและสามารถรองรับนักท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้นได้อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน นอกจากนี้หลักสูตรมีลักษณะยืดหยุ่นเพื่อให้สามารถปรับตามความเหมาะสมของผู้เข้ารับการอบรมตามกรอบระยะเวลาและกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งผู้เข้ารับการอบรมสามารถเลือกหมวดวิชา และรายวิชาที่ตรงตามความต้องการของผู้เข้าอบรม

๓.๑ ระยะเวลาในการจัดฝึกอบรม

จากการศึกษาเพื่อให้เกิดความยืดหยุ่นของหลักสูตรอบรมการจัดการท่องเที่ยวระดับพื้นที่นั้น ระยะเวลาในการจัดฝึกอบรมมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากผู้เข้าอบรมแต่ละท่านมีระยะเวลาในการเข้าร่วมอบรมไม่เท่ากัน ดังนั้นเพื่อความเหมาะสมของหลักสูตรจึงได้กำหนดหลักสูตรไว้ ๔ รูปแบบดังนี้

ตารางที่ ๖ ระยะเวลาในการจัดฝึกอบรม

รูปแบบหลักสูตร	จำนวนชั่วโมง		จำนวนชั่วโมงการเรียนรู้
	ภาคทฤษฎี	ภาคปฏิบัติ	
หลักสูตรที่ ๑ หลักสูตรการฝึกอบรมสำหรับผู้นำการท่องเที่ยวระดับพื้นที่ ๓ วัน	๑๒	๖	๑๘
หลักสูตรที่ ๒ หลักสูตรการฝึกอบรมสำหรับผู้นำการท่องเที่ยวระดับพื้นที่ ๕ วัน	๑๘	๑๒	๓๐
หลักสูตรที่ ๓ หลักสูตรการฝึกอบรมสำหรับผู้นำการท่องเที่ยวระดับพื้นที่ ๗ วัน	๓๐	๑๒	๔๒
หลักสูตรที่ ๔ หลักสูตรการฝึกอบรมสำหรับผู้นำการท่องเที่ยวระดับพื้นที่ ๑๔ วัน	๗๒	๑๒	๘๔

๓.๒ โครงสร้างหมวดวิชา และรายวิชา

ตารางที่ ๗ โครงสร้างหมวดวิชา และรายวิชา

หมวดวิชา และรายวิชา	หลักสูตรการฝึกอบรมสำหรับผู้ประกอบการท่องเที่ยว			
	หลักสูตร ๑ (๓ วัน)	หลักสูตร ๒ (๕ วัน)	หลักสูตร ๓ (๗ วัน)	หลักสูตร ๔ (๑๔ วัน)
	๑๘ ชั่วโมง	๓๐ ชั่วโมง	๔๒ ชั่วโมง	๘๔ ชั่วโมง
หมวดที่ ๑ องค์ความรู้ด้านการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว				
รายวิชาที่ ๑.๑ การบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว และแหล่งท่องเที่ยวเฉพาะ		๑.๕	๑.๕	๓
รายวิชาที่ ๑.๒ การบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวระดับพื้นที่เพื่อความยั่งยืน	๓	๑.๕	๓	๖
รายวิชาที่ ๑.๓ การจัดการข้อมูลและระบบงานสารสนเทศทางการท่องเที่ยว		๑.๕	๑.๕	๔.๕
รายวิชาที่ ๑.๔ การจัดการความปลอดภัยในแหล่งท่องเที่ยวตามมาตรฐานสากล		๑.๕	๑.๕	๓
รายวิชาที่ ๑.๕ การพัฒนาช่องทางการตลาดเชิงรุกผ่านสื่อสมัยใหม่ และการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีเพื่อการท่องเที่ยว			๑.๕	๖
รายวิชาที่ ๑.๖ การจัดการการท่องเที่ยวในภาวะวิกฤต			๑.๕	๓
รายวิชาที่ ๑.๗ บทบาท หน้าที่และอำนาจภารกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในมิติทางการท่องเที่ยว			๑.๕	๔.๕
หมวดที่ ๒ องค์ความรู้ด้านการจัดการบุคลากร				
รายวิชาที่ ๒.๑ การพัฒนาสมรรถนะบุคลากรภาครัฐ ภาคเอกชน และชุมชน		๑	๑	๓
รายวิชาที่ ๒.๒ การจัดการองค์ความรู้มรดกทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น		๑	๑	๓
รายวิชาที่ ๒.๓ การสร้างแนวความคิดในการสร้างสรรค์นวัตกรรมเพื่อการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์	๓	๓	๒	๓

หมวดวิชา และรายวิชา	หลักสูตรการฝึกอบรมสำหรับผู้ประกอบการท่องเที่ยว			
	หลักสูตร ๑ (๓ วัน)	หลักสูตร ๒ (๕ วัน)	หลักสูตร ๓ (๗ วัน)	หลักสูตร ๔ (๑๔ วัน)
	๑๘ ชั่วโมง	๓๐ ชั่วโมง	๔๒ ชั่วโมง	๘๔ ชั่วโมง
รายวิชาที่ ๒.๔ จิตวิทยาการบริการ ทักษะคิด และจิตอาสา			๑	๓
รายวิชาที่ ๒.๕ การพัฒนาคุณภาพ การบริการ			๑	๓
หมวดที่ ๓ องค์ความรู้ด้านการจัดการทรัพยากร				
รายวิชาที่ ๓.๑ การพัฒนากิจกรรมทาง การท่องเที่ยว			๑	๓
รายวิชาที่ ๓.๒ ทรัพยากรการท่องเที่ยว กับมิติทางภูมิสถาปัตยกรรม			๑	๓
รายวิชาที่ ๓.๓ การสร้างภาพลักษณ์ ทางการท่องเที่ยว			๑	๓
รายวิชาที่ ๓.๔ การบริหารภาคีเครือข่าย และการเชื่อมโยงกลุ่มจังหวัดทาง การท่องเที่ยว	๓	๒	๑	๓
รายวิชาที่ ๓.๕ การวางแผนและพัฒนา เส้นทางการท่องเที่ยวในมิติที่หลากหลาย			๑	๓
รายวิชาที่ ๓.๖ การจัดการสิ่งแวดล้อมและ ทรัพยากรธรรมชาติแบบมีส่วนร่วมของชุมชน อย่างยั่งยืน		๒	๑	๓
หมวดที่ ๔ องค์ความรู้ด้านการจัดการบริหารโครงการและงบประมาณ				
รายวิชาที่ ๔.๑ การจัดทำโครงการตาม แผนยุทธศาสตร์แบบบูรณาการ		๑.๕	๒	๓
รายวิชาที่ ๔.๒ การเขียนโครงการ งบประมาณ การปฏิบัติด้านระเบียบ การเบิกจ่าย การตรวจสอบโครงการ และ การเสนอขอโครงการ			๒	๓
รายวิชาที่ ๔.๓ การพัฒนาระบบติดตามและ ประเมินผลโครงการ แบบมุ่งวัดผลสัมฤทธิ์	๓	๑.๕	๒	๓

หมวดวิชา และรายวิชา	หลักสูตรการฝึกอบรมสำหรับผู้นำการท่องเที่ยว			
	หลักสูตร ๑ (๓ วัน)	หลักสูตร ๒ (๕ วัน)	หลักสูตร ๓ (๗ วัน)	หลักสูตร ๔ (๑๔ วัน)
	๑๘ ชั่วโมง	๓๐ ชั่วโมง	๔๒ ชั่วโมง	๘๔ ชั่วโมง
หมวดที่ ๕ องค์ความรู้ด้านแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศ				
รายวิชาที่ ๕.๑ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อการบูรณาการ	๖	๖	๖	๖
รายวิชาที่ ๕.๒ ศาสตร์ของพระราชา สู่การพัฒนาอย่างยั่งยืนในมิติการบริหาร จัดการทางการท่องเที่ยว		๖	๖	๖

ส่วนที่ ๔ สารการเรียนรู้และการประเมินผล

๑. สารการเรียนรู้ตามโครงสร้างหลักสูตรฝึกอบรม

สารการเรียนรู้ได้ออกแบบเนื้อหาหลักสูตรการจัดการการท่องเที่ยวในพื้นที่ โดยอาศัยแนวทางการฝึกอบรมบนพื้นฐานสมรรถนะ (Competency-based Training) เพื่อเสริมสร้างองค์ความรู้ทางด้านการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ เพื่อให้ผู้เข้าอบรมสามารถนำความรู้ไปปรับใช้ในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ให้มีประสิทธิภาพและสามารถรองรับนักท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้นได้อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน โดยแบ่งองค์ความรู้ออกเป็น ๕ หมวดตามทฤษฎีการจัดการ ๔ Ms ได้แก่ องค์ความรู้ด้านการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว (Management), องค์ความรู้ด้านการจัดการบุคลากร (Man), องค์ความรู้ด้านการจัดการทรัพยากร (Material), องค์ความรู้ด้านการจัดการบริหารโครงการและงบประมาณ (Money) รวมทั้งได้เสนอการศึกษาเรียนรู้จากแหล่งท่องเที่ยวที่มีแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศ

โครงสร้างหมวดวิชา และรายวิชา ในหลักสูตรการฝึกอบรมสำหรับผู้นำการท่องเที่ยวทั้ง ๔ รูปแบบ มีวิชาหลัก ๕ รายวิชาซึ่งผู้เข้ารับการอบรมทุกคนควรเรียนรู้ ได้แก่

รายวิชาที่ ๑.๒ การบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวระดับพื้นที่เพื่อความยั่งยืน

รายวิชาที่ ๒.๓ การสร้างแนวความคิดในการสร้างสรรค์นวัตกรรมเพื่อการท่องเที่ยว
เชิงสร้างสรรค์

รายวิชาที่ ๓.๔ การบริหารภาคีเครือข่าย และการเชื่อมโยงกลุ่มจังหวัดทางการท่องเที่ยว

รายวิชาที่ ๔.๓ การพัฒนาระบบติดตามและประเมินผลโครงการ แบบมุ่งวัดผลสัมฤทธิ์

รายวิชาที่ ๕.๑ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อการบูรณาการ

ส่วนรายวิชาอื่นๆ คือวิชาเลือก ซึ่งหลักสูตรนี้มีลักษณะยืดหยุ่นเพื่อให้ผู้จัดการฝึกอบรมสามารถปรับปรุงแบบ และวิชาเลือกตามความเหมาะสมของผู้เข้าอบรม ระยะเวลา และกลุ่มเป้าหมาย ดังนี้

๑.๑ หมวดวิชาที่ ๑ องค์ความรู้ด้านการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว

รายวิชาที่ ๑.๑ การบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว และแหล่งท่องเที่ยวเฉพาะ

คำอธิบาย :

๑. ความรู้พื้นฐานด้านการท่องเที่ยว และองค์ประกอบพื้นฐานทางการท่องเที่ยว
๒. การจัดการแหล่งท่องเที่ยว การอนุรักษ์ทรัพยากร การดูแลรักษา และฟื้นฟู แหล่งท่องเที่ยวให้เกิดความยั่งยืน
๓. การวางแผนและการดำเนินงานการจัดการการท่องเที่ยวรูปแบบใหม่ ได้แก่ การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม การท่องเที่ยวในเขตเมือง การท่องเที่ยวทางธรรมชาติ การท่องเที่ยวชนบท การท่องเที่ยวโดยชุมชน การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ การท่องเที่ยวเชิงกีฬา การท่องเที่ยวเชิง

เกษตร การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอาหารถิ่น การท่องเที่ยวสีเขียว การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เป็นต้น

๔. การวางแผนและการดำเนินงานการจัดการการท่องเที่ยวเฉพาะกลุ่ม ได้แก่ การท่องเที่ยวเพื่อผู้สูงอายุ การท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล ธุรกิจการจัดนิทรรศการและการท่องเที่ยวเพื่อเป็นรางวัล (MICE) เป็นต้น

๕. การสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยว

รายวิชา ๑.๒ การบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวระดับพื้นที่เพื่อความยั่งยืน

คำอธิบาย :

๑. ศึกษาโครงสร้างองค์ประกอบและโครงสร้างการจัดการการท่องเที่ยวเพื่อความยั่งยืน

๒. ศึกษาเครื่องมือสำคัญในการวางแผนดำเนินการ คือ เกณฑ์มาตรฐาน ๕ ด้าน ได้แก่

๒.๑ กลุ่มท่องเที่ยวในพื้นที่ที่มีการจัดการอย่างยั่งยืน

๒.๒ การท่องเที่ยวในระดับพื้นที่ที่มีการกระจายผลประโยชน์สู่ท้องถิ่น สังคม และคุณภาพชีวิต

๒.๓ การท่องเที่ยวในระดับพื้นที่มีการอนุรักษ์และส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรม

๒.๔ ด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบ และยั่งยืน

๒.๕ ด้านบริการและความปลอดภัย รวมทั้งการประเมินผลการพัฒนาการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวในระดับพื้นที่

๓. การประเมินผลการพัฒนาการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวในระดับพื้นที่ตามกรอบการกำหนดเป้าหมายการพัฒนาเพื่อความยั่งยืนของสหประชาชาติ (Sustainable Development Goals: SDGs)

รายวิชาที่ ๑.๓ การจัดการข้อมูลและระบบงานสารสนเทศทางการท่องเที่ยว

คำอธิบาย :

๑. แนวทางการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการท่องเที่ยว

๒. การพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศ การจัดการข้อมูล และระบบงานสารสนเทศทางการท่องเที่ยว

๓. การประยุกต์ใช้ระบบสารสนเทศเพื่อจัดการข้อมูล

๔. การวิเคราะห์ สังเคราะห์ การประมวลผล และจัดรูปแบบให้สามารถนำสารสนเทศมาสนับสนุนการทำงาน และการตัดสินใจต่างๆ ในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

รายวิชาที่ ๑.๔ การจัดการความปลอดภัยในแหล่งท่องเที่ยวตามมาตรฐานสากล

คำอธิบาย :

๑. หลักการดำเนินงานด้านการจัดการความปลอดภัย

๒. ข้อควรปฏิบัติด้านความปลอดภัย ทั้งทางอากาศ ทางบก และทางน้ำ
๓. การสร้างความปลอดภัยให้กับนักท่องเที่ยว ตามการท่องเที่ยวรูปแบบต่างๆ
๔. การประสานงาน/ การแจ้งเหตุกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
๕. การกระบวนการจัดการความปลอดภัยตามมาตรฐานสากล เช่น มาตรฐาน เครื่องมือ หรือ อุปกรณ์ในการช่วยชีวิต
๖. การศึกษาการควบคุม กำกับ ดูแลด้านความปลอดภัย
๗. การฝึกศึกษา

รายวิชาที่ ๑.๕ การพัฒนาช่องทางการตลาดเชิงรุกผ่านสื่อสมัยใหม่ และการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีเพื่อการท่องเที่ยว

คำอธิบาย :

๑. ศึกษาองค์ประกอบ คุณลักษณะ และการวิเคราะห์สถานการณ์ทางการตลาดในปัจจุบันและอนาคตทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ
๒. การวางแผนกลยุทธ์การตลาด
๓. การวิเคราะห์โอกาสทางการตลาด
๔. การกำหนดตำแหน่งทางการตลาด การตลาดดิจิทัล/การตลาดออนไลน์
๕. การนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ในแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่อย่างเหมาะสมเพื่อส่งเสริมอุตสาหกรรมท่องเที่ยวในพื้นที่ให้มีประสิทธิภาพ รวดเร็ว ทันสมัย และสามารถเข้าถึงได้ง่ายและแพร่หลายมากขึ้น
๖. การศึกษากรณีศึกษาทางการท่องเที่ยวที่ประสบความสำเร็จในการบริหารจัดการการสร้างความสัมพันธ์ (Customer Relationship Management : CRM) ให้กับลูกค้าเพื่อให้เกิดความจงรักภักดีกับสถานที่ท่องเที่ยว
๗. การศึกษากรณีศึกษาการสร้างประสบการณ์ให้กับนักท่องเที่ยว (Customer Experience Management : CEM)

รายวิชาที่ ๑.๖ การจัดการการท่องเที่ยวในภาวะวิกฤต

คำอธิบาย :

๑. กระบวนการวิเคราะห์ความเสี่ยง
๒. การศึกษาผลกระทบด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การเมือง สังคม และวัฒนธรรม หากเกิดภาวะวิกฤต อาทิ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ภัยพิบัติ โรคระบาด การก่อการร้ายในแหล่งท่องเที่ยว และความขัดแย้ง ทางการเมือง
๓. แนวทางในการป้องกัน แก้ไขและวิธีการจัดการการท่องเที่ยวจากกรณีศึกษาในช่วงภาวะวิกฤต

รายวิชาที่ ๑.๗ บทบาท หน้าที่และอำนาจ การกิจของ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ในมิติ
ทางการท่องเที่ยว

คำอธิบาย :

๑. ศึกษากลไกของรัฐ ที่มีต่อการปกครองส่วนท้องถิ่น
๒. บทบาท หน้าที่และอำนาจ การกิจขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น
๓. ประเด็นปัญหาต่างๆ และข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริหาร ส่งเสริมการจัดการ และการ
บริการในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว
๔. การดำรงรักษาทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมในพื้นที่รับผิดชอบเพื่อประโยชน์ของ
ชุมชนตามอำนาจ หน้าที่ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

๑.๒ หมวดวิชาที่ ๒ องค์ความรู้ด้านการจัดการบุคลากร

รายวิชาที่ ๒.๑ การพัฒนาสมรรถนะบุคลากรภาครัฐ ภาคเอกชน และชุมชน

คำอธิบาย :

๑. ศึกษาสมรรถนะบุคลากรเพื่อการพัฒนาและการเปลี่ยนแปลงการท่องเที่ยวในพื้นที่
๒. บทบาทและหน้าที่ของผู้นำภาครัฐ ผู้นำชุมชนและบุคลากรในการท่องเที่ยว
๓. การวางแผน การจัดทำแผนและวิธีดำเนินการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวร่วมกันทั้งภาครัฐ
ภาคเอกชนและชุมชน
๔. การจัดการข้อขัดแย้งและการแก้ปัญหาาร่วมกัน

รายวิชาที่ ๒.๒ การจัดการองค์ความรู้มรดกทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น

คำอธิบาย :

๑. รูปแบบวิธีการสร้างเครื่องมือการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นให้เป็น
รูปธรรม
๒. การรวบรวม ศึกษารูปแบบ และวิธีการถ่ายทอดความรู้ในชุมชน
๓. การนำองค์ความรู้ทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น ไปปรับใช้ในการสร้างมูลค่าเพื่อพัฒนา
เป็นผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยว

รายวิชาที่ ๒.๓ การสร้างแนวความคิดในการสร้างสรรค์นวัตกรรมเพื่อการท่องเที่ยวเชิง
สร้างสรรค์ (วิชาบังคับ)

คำอธิบาย :

๑. สถานการณ์ทางการท่องเที่ยวในประเทศ และสถานการณ์โลกในปัจจุบัน
๒. การสร้างแผนที่ความคิด (Mind Map) และแนวทางความคิดร่วมกัน (Mindset) ในระดับ
พื้นที่

๓. แนวคิดในการสร้างสรรค์นวัตกรรมเพื่อการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์
๔. การพัฒนาผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยวใหม่หรือกลุ่มนักท่องเที่ยวใหม่ตามความต้องการของนักท่องเที่ยว

รายวิชาที่ ๒.๔ จิตวิทยาการบริการ ทศนคติ และจิตอาสา

คำอธิบาย :

๑. เทคนิค วิธีการทางจิตวิทยา เพื่อกระตุ้นการมีส่วนร่วมของคนในพื้นที่
๒. การสื่อสาร การจัดการข้อโต้แย้งกรณีพิพาท และการประสานประโยชน์ร่วมกันกับคนในพื้นที่
๓. การสร้างจิตสำนึกของคนในชุมชนให้เป็นเจ้าบ้านที่ดี เพื่อการพัฒนาพื้นที่ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน
๔. การแบ่งปันผลประโยชน์ร่วมกันเพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีแก่คนในชุมชน

คำอธิบาย : รายวิชาที่ ๒.๕ การพัฒนาคุณภาพการบริการ

คำอธิบาย :

๑. แนวคิดทางจิตวิทยา
๒. หลักการดำเนินงานด้านการบริการ
๓. กระบวนการจัดการคุณภาพการให้บริการ
๔. การนำจิตวิทยามาประยุกต์ใช้ในการบริการ
๕. หลักการทำงานร่วมกับผู้อื่น
๖. การประเมินคุณภาพการบริการในแหล่งท่องเที่ยวเพื่อให้พนักงานท่องเที่ยวเกิดความประทับใจ

๑.๓ หมวดวิชาที่ ๓ องค์ความรู้ด้านการจัดการทรัพยากร

รายวิชาที่ ๓.๑ การพัฒนากิจกรรมทางการท่องเที่ยว

คำอธิบาย :

๑. ประเภทและรูปแบบของกิจกรรม
๒. ทักษะและจิตวิทยาการเป็นผู้นำ
๓. การสร้างสรรค์กิจกรรม การประยุกต์และการนำกิจกรรมไปใช้ในการท่องเที่ยวรูปแบบต่างๆ ให้สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์
๔. การสังเกตพฤติกรรมและการตอบสนองต่อกิจกรรมของนักท่องเที่ยว

รายวิชาที่ ๓.๒ ทรัพยากรการท่องเที่ยวเกี่ยวกับมิติทางภูมิสถาปัตยกรรม

คำอธิบาย :

๑. องค์ประกอบของทรัพยากรทางการท่องเที่ยว
๒. การบริหารจัดการพื้นที่ การออกแบบผังบริเวณ เพื่อมุ่งเน้นให้เกิดทักษะ ความรู้และความเข้าใจในการออกแบบวางผังบริเวณขั้นพื้นฐาน
๓. การเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ สังเคราะห์ และออกแบบโดยคำนึงถึงองค์ประกอบทางกายภาพและจินตภาพ

รายวิชาที่ ๓.๓ การสร้างภาพลักษณ์ทางการท่องเที่ยว

คำอธิบาย :

๑. แนวคิด องค์ประกอบ และประเภทของภาพลักษณ์ทางการท่องเที่ยว
๒. การสร้างภาพลักษณ์ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว
๓. ปัจจัยที่มีผลต่อการกำหนดกลยุทธ์การสร้างภาพลักษณ์เพื่อให้เป็นอัตลักษณ์การท่องเที่ยวในแต่ละชุมชน
๔. การประเมินภาพลักษณ์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว ด้วยการนำเสนอผ่านสื่อสมัยใหม่ และสื่อออนไลน์

รายวิชาที่ ๓.๔ การบริหารภาคีเครือข่าย และการเชื่อมโยงกลุ่มจังหวัดทางการท่องเที่ยว

(วิชาบังคับ)

คำอธิบาย :

๑. หลักการทำงานของภาคีเครือข่าย
๒. การบริหารภาคีเครือข่าย
๓. รูปแบบการสื่อสารข้อมูลระหว่างเครือข่าย
๔. ทักษะในการค้นหาข้อมูลเครือข่ายโดยใช้กระบวนการทำงาน การสืบค้น การปฏิบัติ การคิดวิเคราะห์
๕. การติดต่อสื่อสารผ่านเครือข่ายเพื่อช่วยกันแก้ไขปัญหา เพื่อเชื่อมโยงกันอย่างเหมาะสมกับลักษณะงานให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล

รายวิชาที่ ๓.๕ การวางแผนและพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวในมิติที่หลากหลาย

คำอธิบาย :

๑. การวางแผน การกำหนดเส้นทาง และการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวแบบบูรณาการ
๒. การศึกษาความต้องการของนักท่องเที่ยว
๓. กลไกการจัดการท่องเที่ยวในพื้นที่โดยคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

รายวิชาที่ ๓.๖ การจัดการสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติแบบมีส่วนร่วมของชุมชน
อย่างยั่งยืน

คำอธิบาย :

๑. การวางแผน และการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน
๒. การพัฒนาการใช้ทรัพยากรทางธรรมชาติ
๓. การศึกษาผลกระทบที่เกิดขึ้นกับสิ่งแวดล้อม ได้แก่ การบริหารพื้นที่เพื่อการรองรับนักท่องเที่ยว ชีตความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว การบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรทางการท่องเที่ยวภายหลังจากการใช้พื้นที่ทางการท่องเที่ยว
๔. การจัดการสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติแบบมีส่วนร่วมของชุมชน

๑.๔ หมวดวิชาที่ ๔ องค์ความรู้ด้านการจัดการบริหารโครงการและงบประมาณ

รายวิชาที่ ๔.๑ การจัดทำโครงการตามแผนยุทธศาสตร์แบบบูรณาการ

คำอธิบาย :

๑. แผนยุทธศาสตร์ชาติ แผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวกลุ่มจังหวัด แผนพัฒนาการท่องเที่ยว จังหวัด ฯลฯ
๒. การจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีด้านการท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ชาติ แผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวกลุ่มจังหวัด แผนพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัด ฯลฯ
๓. การค้นคว้า และการเข้าถึงข้อมูลของแผนฯ ต่างๆ
๔. การวิเคราะห์แผนฯ และการดำเนินการตามแผนฯ ให้บรรลุเป้าหมาย

รายวิชาที่ ๔.๒ การเขียนโครงการ งบประมาณ การปฏิบัติด้านระเบียบการเบิกจ่าย และ
การตรวจสอบโครงการ และการเสนอขอโครงการ

คำอธิบาย :

๑. ศึกษาเรียนรู้แหล่งการให้ทุน และขั้นตอนการเขียนโครงการ
๒. การวางแผนกำหนดงบประมาณ และการวิเคราะห์ความคุ้มค่า
๓. รายละเอียดและวิธีการเขียนโครงการให้ได้ทุน และเทคนิคการนำเสนอ
๔. การศึกษาระเบียบ วิธีการและขั้นตอนการเบิกจ่ายงบประมาณ
๕. การศึกษากระบวนการและวิธีการตรวจสอบโครงการขององค์กรภายนอก

รายวิชาที่ ๔.๓ การพัฒนาระบบติดตามและประเมินผลโครงการ แบบมุ่งวัดผลสัมฤทธิ์
(วิชาบังคับ)

คำอธิบาย :

๑. แนวคิด และออกแบบระบบการติดตามและประเมินผลโครงการ Plan Do Check Act (PDCA)
๒. การกำหนดตัวชี้วัดและวิธีการวัดให้มีประสิทธิภาพในการประเมินโครงการ
๓. การพัฒนาตัวชี้วัดเพื่อผลสัมฤทธิ์ที่ดี

๑.๕ หมวดวิชาที่ ๕ องค์ความรู้ด้านแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศ

รายวิชาที่ ๕.๑ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อการบูรณาการ (วิชาบังคับ)

คำอธิบาย :

๑. ศึกษาชุมชนหรือองค์กรที่ประสบความสำเร็จด้านการจัดการทางการท่องเที่ยว
๒. การแลกเปลี่ยน การมีส่วนร่วมเพื่อการเรียนรู้
๓. การลงมือปฏิบัติเพื่อให้เกิดองค์ความรู้ที่แท้จริง

รายวิชาที่ ๕.๒ ศาสตร์ของพระราชาสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืนในมิติการบริหารจัดการทาง
การท่องเที่ยว

คำอธิบาย :

๑. การเรียนรู้หลักการของศาสตร์พระราชา
๒. วิเคราะห์หลักธรรมของพระราชา และวิธีการบริหารจัดการทางการท่องเที่ยว ได้แก่ หลักทศพิธราชธรรม ศาสตร์ของพระราชา และหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
๓. การประยุกต์ใช้ในการดำเนินการบริหารจัดการพื้นที่ในรูปแบบอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว เช่น เกษตรทฤษฎีใหม่

๒. แผนการเรียนรู้ในการจัดฝึกอบรม

การจัดการฝึกอบรมหลักสูตรการฝึกอบรมสำหรับผู้ประกอบการท่องเที่ยวระดับพื้นที่ ต้องมีการบริหาร การฝึกอบรมเพื่อให้ผู้เข้าอบรมได้เรียนรู้ตามหมวดวิชา และรายวิชาตามรูปแบบหลักสูตร การฝึกอบรม สำหรับผู้ประกอบการท่องเที่ยวระดับพื้นที่ทั้ง ๔ หลักสูตร สามารถกำหนดเป็นแผนการเรียนรู้ในการจัดการ ฝึกอบรม ดังนี้

๒.๑ แผนการเรียนรู้ในการจัดฝึกอบรม “หลักสูตรที่ ๑ หลักสูตรการฝึกอบรมสำหรับผู้นำ การท่องเที่ยวระดับพื้นที่ ๓ วัน จำนวนชั่วโมงการเรียนรู้ไม่น้อยกว่า ๑๘ ชั่วโมง ดังตารางที่ ๘

ตารางที่ ๘ แผนการเรียนรู้ในการจัดฝึกอบรมหลักสูตรที่ ๑

วันที่	เวลา	รายวิชา	ชั่วโมง
๑	๐๙.๐๐-๑๒.๐๐ น.	๑.๒ การบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวระดับพื้นที่เพื่อความยั่งยืน (วิชาบังคับ)	๓
	๑๓.๐๐-๑๖.๐๐ น.	๒.๓ การสร้างแนวความคิดในการสร้างสรรค์นวัตกรรมเพื่อการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ (วิชาบังคับ)	๓
๒	๐๙.๐๐-๑๒.๐๐ น.	๓.๔ การบริหารภาคีเครือข่าย และการเชื่อมโยงกลุ่มจังหวัดทางการท่องเที่ยว (วิชาบังคับ)	๓
	๑๓.๐๐-๑๖.๐๐ น.	๔.๓ การพัฒนาระบบติดตามและประเมินผลโครงการแบบมุ่งวัดผลสัมฤทธิ์ (วิชาบังคับ)	๓
๓	๐๙.๐๐-๑๖.๐๐ น.	๕.๑ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อการบูรณาการ	๖

๒.๒ แผนการเรียนรู้ในการจัดฝึกอบรม “หลักสูตรที่ ๒ หลักสูตรการฝึกอบรมสำหรับผู้นำการท่องเที่ยวระดับพื้นที่ ๕ วัน จำนวนชั่วโมงการเรียนรู้ไม่น้อยกว่า ๓๐ ชั่วโมง ดังตารางที่ ๙

ตารางที่ ๙ แผนการเรียนรู้ในการจัดฝึกอบรมหลักสูตรที่ ๒

วันที่	เวลา	รายวิชา	ชั่วโมง
๑	๐๙.๐๐-๑๐.๓๐ น.	๑.๑ การบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว และแหล่งท่องเที่ยวเฉพาะ	๑.๕
	๑๐.๓๐-๑๒.๐๐ น.	๑.๒ การบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวระดับพื้นที่เพื่อความยั่งยืน (วิชาบังคับ)	๑.๕
	๑๓.๐๐-๑๔.๓๐ น.	๑.๓ การจัดการข้อมูลและระบบงานสารสนเทศทางการท่องเที่ยว	๑.๕
	๑๔.๓๐-๑๖.๐๐ น.	๑.๔ การจัดการความปลอดภัยในแหล่งท่องเที่ยวตามมาตรฐานสากล	๑.๕
๒	๐๙.๐๐-๑๐.๐๐ น.	๒.๑ การพัฒนาสมรรถนะบุคลากรภาครัฐ ภาคเอกชน และชุมชน	๑
	๑๐.๐๐-๑๒.๐๐ น.	๓.๔ การบริหารภาคีเครือข่าย และการเชื่อมโยงกลุ่มจังหวัดทางการท่องเที่ยว (วิชาบังคับ)	๒
	๑๓.๐๐-๑๖.๐๐ น.	๒.๓ การสร้างแนวความคิดในการสร้างสรรค์นวัตกรรมเพื่อการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ (วิชาบังคับ)	๓

วันที่	เวลา	รายวิชา	ชั่วโมง
๓	๐๙.๐๐-๑๐.๐๐ น.	๒.๒ การจัดการองค์ความรู้มรดกทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น	๑
	๑๐.๐๐-๑๒.๐๐ น.	๓.๖ การจัดการสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติแบบมีส่วนร่วมของชุมชนอย่างยั่งยืน	๒
	๑๓.๐๐-๑๔.๓๐ น.	๔.๑ การจัดทำโครงการตามแผนยุทธศาสตร์แบบบูรณาการ	๑.๕
	๑๔.๓๐-๑๖.๐๐ น.	๔.๓ การพัฒนาระบบติดตามและประเมินผลโครงการแบบมุ่งหวังผลสัมฤทธิ์ (วิชาบังคับ)	๑.๕
๔	๐๙.๐๐-๑๖.๐๐ น.	๕.๑ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อการบูรณาการ (วิชาบังคับ)	๖
๕	๐๙.๐๐-๑๖.๐๐ น.	๕.๒ ศาสตร์ของพระราชาสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืนในมิติการบริหารจัดการทางท่องเที่ยว	๖

๒.๓ แผนการเรียนรู้ในการจัดฝึกอบรม “หลักสูตรที่ ๓ หลักสูตรการฝึกอบรมสำหรับผู้นำการท่องเที่ยวระดับพื้นที่ ๗ วัน จำนวนชั่วโมงการเรียนรู้ไม่น้อยกว่า ๔๒ ชั่วโมง ดังตารางที่ ๑๐

ตารางที่ ๑๐ แผนการเรียนรู้ในการจัดฝึกอบรมหลักสูตรที่ ๓

วันที่	เวลา	รายวิชา	ชั่วโมง
๑	๐๙.๐๐-๑๐.๓๐ น.	๑.๑ การบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว และแหล่งท่องเที่ยวเฉพาะ	๑.๕
	๑๐.๓๐-๑๒.๐๐ น.	๑.๓ การจัดการข้อมูลและระบบงานสารสนเทศทางการท่องเที่ยว	๑.๕
	๑๓.๐๐-๑๖.๐๐ น.	๑.๒ การบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวระดับพื้นที่เพื่อความยั่งยืน (วิชาบังคับ)	๓
๒	๐๙.๐๐-๑๐.๓๐ น.	๑.๔ การจัดการความปลอดภัยในแหล่งท่องเที่ยวตามมาตรฐานสากล	๑.๕
	๑๐.๓๐-๑๒.๐๐ น.	๑.๕ การพัฒนาช่องทางการตลาดเชิงรุกผ่านสื่อสมัยใหม่ และการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีเพื่อการท่องเที่ยว	๑.๕
	๑๓.๐๐-๑๔.๓๐ น.	๑.๖ การจัดการการท่องเที่ยวในภาวะวิกฤต	๑.๕
	๑๔.๓๐-๑๖.๐๐ น.	๑.๗ บทบาท หน้าที่และอำนาจ ภารกิจของ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ในมิติทางการท่องเที่ยว	๑.๕
๓	๐๙.๐๐-๑๐.๐๐ น.	๒.๑ การพัฒนาสมรรถนะบุคลากรภาครัฐ ภาคเอกชน และชุมชน	๑

วันที่	เวลา	รายวิชา	ชั่วโมง
	๑๐.๐๐-๑๑.๐๐ น.	๒.๒ การจัดการองค์ความรู้มรดกทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น	๑
	๑๑.๐๐-๑๒.๐๐ น.	๒.๔ จิตวิทยาการบริการ ทักษะคนดี และจิตอาสา	๑
	๑๓.๐๐-๑๕.๐๐ น.	๒.๓ การสร้างแนวความคิดในการสร้างสรรค์นวัตกรรมเพื่อการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ (วิชาบังคับ)	๒
	๑๕.๐๐-๑๖.๐๐ น.	๒.๕ การพัฒนาคุณภาพการบริการ	๑
๔	๐๙.๐๐-๑๐.๐๐ น.	๓.๑ การพัฒนากิจกรรมทางการท่องเที่ยว	๑
	๑๐.๐๐-๑๑.๐๐ น.	๓.๒ ทรัพยากรการท่องเที่ยวกับมิติทางภูมิสถาปัตยกรรม	๑
	๑๑.๐๐-๑๒.๐๐ น.	๓.๓ การสร้างภาพลักษณ์ทางการท่องเที่ยว	๑
	๑๓.๐๐-๑๔.๐๐ น.	๓.๔ การบริหารภาคีเครือข่าย และการเชื่อมโยงกลุ่มจังหวัดทางการท่องเที่ยว (วิชาบังคับ)	๑
	๑๔.๐๐-๑๕.๐๐ น.	๓.๕ การวางแผนและพัฒนาเส้นทางการท่องเที่ยวในมิติที่หลากหลาย	๑
	๑๕.๐๐-๑๖.๐๐ น.	๓.๖ การจัดการสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติแบบมีส่วนร่วมของชุมชนอย่างยั่งยืน	๑
๕	๐๙.๐๐-๑๑.๐๐ น.	๔.๑ การจัดทำโครงการตามแผนยุทธศาสตร์แบบบูรณาการ	๒
	๑๑.๐๐-๑๒.๐๐ น.	๔.๒ การเขียนโครงการ งบประมาณ การปฏิบัติด้านระเบียบ	๒
	๑๓.๐๐-๑๔.๐๐ น.	การเบิกจ่าย การตรวจสอบโครงการ และการเสนอขอโครงการ	
	๑๔.๐๐-๑๖.๐๐ น.	๔.๓ การพัฒนาระบบติดตามและประเมินผลโครงการแบบมุ่งวัดผลสัมฤทธิ์ (วิชาบังคับ)	๒
๖	๐๙.๐๐-๑๖.๐๐ น.	๕.๑ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อการบูรณาการ (วิชาบังคับ)	๖
๗	๐๙.๐๐-๑๖.๐๐ น.	๕.๒ ศาสตร์ของพระราชาสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืนในมิติการบริหารจัดการทางการท่องเที่ยว	๖

๒.๔ แผนการเรียนรู้ในการจัดฝึกอบรม “หลักสูตรที่ ๔ หลักสูตรการฝึกอบรมสำหรับผู้นำการท่องเที่ยวระดับพื้นที่ ๑๔ วัน จำนวนชั่วโมงการเรียนรู้ไม่น้อยกว่า ๘๔ ชั่วโมง ดังตารางที่ ๑๑

ตารางที่ ๑๑ แผนการเรียนรู้ในการจัดฝึกอบรมหลักสูตรที่ ๔

วันที่	เวลา	รายวิชา	ชั่วโมง
๑	๐๙.๐๐-๑๖.๐๐ น.	๑.๑ การบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว และแหล่งท่องเที่ยวเฉพาะ	๖

วันที่	เวลา	รายวิชา	ชั่วโมง
๒	๐๙.๐๐-๑๖.๐๐ น.	๑.๒ การบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวระดับพื้นที่เพื่อความยั่งยืน (วิชาบังคับ)	๖
๓	๐๙.๐๐-๑๒.๐๐ น.	๑.๓ การจัดการข้อมูลและระบบงานสารสนเทศทางการท่องเที่ยว	๓
	๑๓.๐๐-๑๖.๐๐ น.	๑.๔ การจัดการความปลอดภัยในแหล่งท่องเที่ยวตามมาตรฐานสากล	๓
๔	๐๙.๐๐-๑๖.๐๐ น.	๑.๕ การพัฒนาช่องทางการตลาดเชิงรุกผ่านสื่อสมัยใหม่ และการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีเพื่อการท่องเที่ยว	๖
๕	๐๙.๐๐-๑๒.๐๐ น.	๑.๖ การจัดการการท่องเที่ยวในภาวะวิกฤต	๓
	๑๓.๐๐-๑๖.๐๐ น.	๑.๗ บทบาท หน้าที่และอำนาจ ภารกิจของ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ในมิติทางการท่องเที่ยว	๓
๖	๐๙.๐๐-๑๒.๐๐ น.	๒.๑ การพัฒนาสมรรถนะบุคลากรภาครัฐ ภาคเอกชน และชุมชน	๓
	๑๓.๐๐-๑๖.๐๐ น.	๒.๒ การจัดการองค์ความรู้มรดกทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น	๓
๗	๐๙.๐๐-๑๒.๐๐ น.	๒.๓ การสร้างแนวความคิดในการสร้างสรรค์นวัตกรรมเพื่อการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ (วิชาบังคับ)	๓
	๑๓.๐๐-๑๖.๐๐ น.	๒.๔ จิตวิทยาการบริการ ทักษะคติ และจิตอาสา	๓
๘	๐๙.๐๐-๑๒.๐๐ น.	๒.๕ การพัฒนาคุณภาพการบริการ	๓
	๑๓.๐๐-๑๖.๐๐ น.	๓.๑ การพัฒนากิจกรรมทางการท่องเที่ยว	๓
๙	๐๙.๐๐-๑๒.๐๐ น.	๓.๒ ทรัพยากรการท่องเที่ยวกับมิติทางภูมิสถาปัตยกรรม	๓
	๑๓.๐๐-๑๖.๐๐ น.	๓.๓ การสร้างภาพลักษณ์ทางการท่องเที่ยว	๓
๑๐	๐๙.๐๐-๑๒.๐๐ น.	๓.๔ การบริหารภาคีเครือข่าย และการเชื่อมโยงกลุ่มจังหวัดทางการท่องเที่ยว	๓
	๑๓.๐๐-๑๖.๐๐ น.	๓.๕ การวางแผนและพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวในมิติที่หลากหลาย	๓
๑๑	๐๙.๐๐-๑๒.๐๐ น.	๓.๖ การจัดการสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติแบบมีส่วนร่วมของชุมชนอย่างยั่งยืน	๓
	๑๓.๐๐-๑๖.๐๐ น.	๔.๑ การจัดทำโครงการตามแผนยุทธศาสตร์แบบบูรณาการ	๓
๑๒	๐๙.๐๐-๑๒.๐๐ น.	๔.๒ การเขียนโครงการ งบประมาณ การปฏิบัติด้านระเบียบการเบิกจ่าย การตรวจสอบโครงการ และการเสนอขอโครงการ	๓

วันที่	เวลา	รายวิชา	ชั่วโมง
	๑๓.๐๐-๑๖.๐๐ น.	๔.๓ การพัฒนาระบบติดตามและประเมินผลโครงการ แบบมุ่งวัดผลสัมฤทธิ์ (วิชาบังคับ)	๓
๑๓	๑๓.๐๐-๑๖.๐๐ น.	๕.๑ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อการบูรณาการ (วิชาบังคับ)	๖
๑๔	๐๙.๐๐-๑๒.๐๐ น.	๕.๒ ศาสตร์ของพระราชาสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืนในมิติ การบริหารจัดการทางท่องเที่ยว	๖

๓. ความสัมพันธ์ระหว่างสาระการเรียนรู้และผลการเรียนรู้ที่คาดหวังจากการฝึกอบรม

การออกแบบเนื้อหาหลักสูตรการอบรมสำหรับผู้นำการท่องเที่ยวระดับพื้นที่ อาศัยแนวทางการฝึกอบรมบนพื้นฐานสมรรถนะ (Competency-based Training) ซึ่งจะส่งผลให้ผู้เข้ารับการอบรมได้รับองค์ความรู้ด้านการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ ซึ่งสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้เพื่อพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ให้มีประสิทธิภาพและมีความยั่งยืน โดยแบ่งองค์ความรู้ออกเป็น ๕ หมวด ประกอบไปด้วยรายวิชา จำนวน ๒๓ รายวิชา ดังนี้

- หมวดที่ ๑ องค์ความรู้ด้านการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว ประกอบไปด้วย ๗ รายวิชา
- หมวดที่ ๒ องค์ความรู้ด้านการจัดการบุคลากร ประกอบไปด้วย ๕ รายวิชา
- หมวดที่ ๓ องค์ความรู้ด้านการจัดการทรัพยากร ประกอบไปด้วย ๖ รายวิชา
- หมวดที่ ๔ องค์ความรู้ด้านการจัดการบริหารโครงการและงบประมาณ ประกอบไปด้วย ๓ รายวิชา
- หมวดที่ ๕ องค์ความรู้ด้านแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศ ประกอบไปด้วย ๒ รายวิชา

โดยแต่ละหมวดวิชาและรายวิชา มีผลการเรียนรู้ที่คาดหวังหรือผลสำเร็จในภาพรวมจากผู้เข้ารับการอบรมในรูปแบบสมรรถนะ (Competency) ตามกรอบสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการและพลเรือน (๒๕๕๐) และ ชูชัย สมितिไกร (๒๕๕๖) ประกอบด้วย ๔ ด้าน ได้แก่ ความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skills) ทศนคติ (Attitude) และคุณลักษณะเฉพาะ (Attribute) ที่จำเป็นต่อการนำไปใช้ปฏิบัติการกิจสำหรับการจัดการท่องเที่ยวในพื้นที่ โดยสมรรถนะที่เป็นผลการเรียนรู้ในแต่ละด้านได้ถูกกำหนดให้มี ๓ ระดับ ตามความเข้มข้นของเนื้อหาการเรียนรู้และวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม ซึ่งผู้เข้ารับการอบรมควรได้รับการประเมินสมรรถนะก่อนและหลังการฝึกอบรมเพื่อทราบความก้าวหน้า และผลสำเร็จในการเรียนรู้จากการฝึกอบรม

ดังนั้นการจัดการฝึกอบรมให้ผู้เข้ารับการอบรมได้เรียนรู้ และเกิดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังตามที่กำหนด สามารถแสดงให้เห็นเป็นความสัมพันธ์ระหว่างสาระการเรียนรู้และผลการเรียนรู้ที่คาดหวังจากการฝึกอบรมตามระดับของสมรรถนะทั้ง ๔ หลักสูตร ดังนี้

๓.๑ ความสัมพันธ์ระหว่างรายวิชาและผลการเรียนรู้ที่คาดหวังจากการฝึกอบรม “หลักสูตรที่ ๑ หลักสูตรการฝึกอบรมสำหรับผู้นำการท่องเที่ยวระดับพื้นที่ ๓ วัน” (ไม่น้อยกว่า ๑๘ ชั่วโมง) ดังตาราง ๑๒

๓.๒ ความสัมพันธ์ระหว่างรายวิชาและผลการเรียนรู้ที่คาดหวังจากการฝึกอบรม “หลักสูตรที่ ๒ หลักสูตรการฝึกอบรมสำหรับผู้นำการท่องเที่ยวระดับพื้นที่ ๕ วัน” (ไม่น้อยกว่า ๓๐ ชั่วโมง) ดังตาราง ๑๓

๓.๓ ความสัมพันธ์ระหว่างรายวิชาและผลการเรียนรู้ที่คาดหวังจากการฝึกอบรม “หลักสูตรที่ ๓ หลักสูตรการฝึกอบรมสำหรับผู้ประกอบการท่องเที่ยวระดับพื้นที่ ๗ วัน” (ไม่น้อยกว่า ๔๒ ชั่วโมง) ดังตาราง ๑๔

๓.๔ ความสัมพันธ์ระหว่างรายวิชาและผลการเรียนรู้ที่คาดหวังจากการฝึกอบรม “หลักสูตรที่ ๔ หลักสูตรการฝึกอบรมสำหรับผู้ประกอบการท่องเที่ยวระดับพื้นที่ ๑๔ วัน” (ไม่น้อยกว่า ๘๔ ชั่วโมง) ดังตาราง ๑๕

หมายเหตุ การกำหนดระดับของสมรรถนะได้เทียบกับโครงสร้างหลักสูตร (ในส่วนของ ๓)

ตารางที่ ๑๒ ความสัมพันธ์ระหว่างรายวิชาและผลการเรียนรู้ที่คาดหวังในรูปแบบสมรรถนะของหลักสูตรที่ ๑ หลักสูตรการฝึกอบรมสำหรับผู้นำการท่องเที่ยวระดับพื้นที่ ๓ วัน (ไม่น้อยกว่า ๑๘ ชั่วโมง)

เนื้อหาหลักสูตร (หมวด / รายวิชา)	ชั่วโมง	การบริหารจัดการการท่องเที่ยวในพื้นที่											
		ความรู้			ทักษะ			ทัศนคติ			คุณลักษณะเฉพาะ		
		๑	๒	๓	๑	๒	๓	๑	๒	๓	๑	๒	๓
หมวดที่ ๑ องค์ความรู้ด้านการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว (ไม่น้อยกว่า ๓ ชั่วโมง)													
รายวิชาที่ ๑.๒ การบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวระดับพื้นที่เพื่อความยั่งยืน	๓			●		●		●				●	
หมวดที่ ๒ องค์ความรู้ด้านการจัดการบุคลากร (ไม่น้อยกว่า ๓ ชั่วโมง)													
รายวิชาที่ ๒.๓ การสร้างแนวความคิดในการสร้างสรรค์นวัตกรรมเพื่อการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์	๓	●				●		●				●	
หมวดที่ ๓ องค์ความรู้ด้านการจัดการทรัพยากร (ไม่น้อยกว่า ๓ ชั่วโมง)													
รายวิชาที่ ๓.๔ การบริหารภาคีเครือข่าย และการเชื่อมโยงกลุ่มจังหวัดทางการท่องเที่ยว	๓		●			●			●				
หมวดที่ ๔ องค์ความรู้ด้านการจัดการบริหารโครงการและงบประมาณ (ไม่น้อยกว่า ๓ ชั่วโมง)													
รายวิชาที่ ๔.๓ การพัฒนาระบบติดตามและประเมินผลโครงการแบบมุ่งวัดผลสัมฤทธิ์	๓			●			●					●	
หมวดที่ ๕ องค์ความรู้ด้านแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศ (ไม่น้อยกว่า ๖ ชั่วโมง)													
รายวิชาที่ ๕.๑ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อการบูรณาการ	๖			●			●			●			●

ตารางที่ ๑๓ ความสัมพันธ์ระหว่างรายวิชาและผลการเรียนรู้ที่คาดหวังในรูปแบบสมรรถนะของหลักสูตรที่ ๑ หลักสูตรการฝึกอบรมสำหรับผู้นำการท่องเที่ยวระดับพื้นที่ ๕ วัน (ไม่น้อยกว่า ๓๐ ชั่วโมง)

เนื้อหาหลักสูตร (หมวด / รายวิชา)	ชั่วโมง	การบริหารจัดการการท่องเที่ยวในพื้นที่											
		ความรู้			ทักษะ			ทัศนคติ			คุณลักษณะเฉพาะ		
		๑	๒	๓	๑	๒	๓	๑	๒	๓	๑	๒	๓
หมวดที่ ๑ องค์ความรู้ด้านการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว (ไม่น้อยกว่า ๖ ชั่วโมง)													
รายวิชาที่ ๑.๑ การบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว และแหล่งท่องเที่ยวเฉพาะ	๑.๕			●		●		●			●		
รายวิชาที่ ๑.๒ การบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวระดับพื้นที่เพื่อความยั่งยืน	๑.๕			●		●		●				●	
รายวิชาที่ ๑.๓ การจัดการข้อมูลและระบบงานสารสนเทศทางการท่องเที่ยว	๑.๕			●		●		●					
รายวิชาที่ ๑.๔ การจัดการความปลอดภัยในแหล่งท่องเที่ยวตามมาตรฐานสากล	๑.๕			●		●		●					
หมวดที่ ๒ องค์ความรู้ด้านการจัดการบุคลากร (ไม่น้อยกว่า ๖ ชั่วโมง)													
รายวิชาที่ ๒.๑ การพัฒนาสมรรถนะบุคลากรภาครัฐ ภาคเอกชน และชุมชน	๑.๕	●			●			●			●		
รายวิชาที่ ๒.๒ การจัดการองค์ความรู้มรดกทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น	๑.๕		●			●		●				●	
รายวิชาที่ ๒.๓ การสร้างแนวความคิดในการสร้างสรรค์นวัตกรรมเพื่อการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์	๓	●				●		●				●	
หมวดที่ ๓ องค์ความรู้ด้านการจัดการทรัพยากร (ไม่น้อยกว่า ๓ ชั่วโมง)													
รายวิชาที่ ๓.๔ การบริหารภาคีเครือข่าย และการเชื่อมโยงกลุ่มจังหวัดทางการท่องเที่ยว	๒		●			●			●				
รายวิชาที่ ๓.๖ การจัดการสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติแบบมีส่วนร่วมของชุมชนอย่างยั่งยืน	๒		●		●							●	
หมวดที่ ๔ องค์ความรู้ด้านการจัดการบริหารโครงการและงบประมาณ (ไม่น้อยกว่า ๓ ชั่วโมง)													
รายวิชาที่ ๔.๑ การจัดทำโครงการตามแผนยุทธศาสตร์แบบบูรณาการ	๒			●			●				●		
หมวดที่ ๕ องค์ความรู้ด้านแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศ (ไม่น้อยกว่า ๑๒ ชั่วโมง)													
รายวิชาที่ ๕.๑ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อการบูรณาการ	๖			●			●			●			●

เนื้อหาหลักสูตร (หมวด / รายวิชา)	ชั่วโมง	การบริหารจัดการการท่องเที่ยวในพื้นที่											
		ความรู้			ทักษะ			ทัศนคติ			คุณลักษณะ เฉพาะ		
		๑	๒	๓	๑	๒	๓	๑	๒	๓	๑	๒	๓
รายวิชาที่ ๕.๒ ศาสตร์ของพระราชาสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืนในมิติการบริหารจัดการการท่องเที่ยว	๖			●			●			●			●

ตารางที่ ๑๔ ความสัมพันธ์ระหว่างรายวิชาและผลการเรียนรู้ที่คาดหวังในรูปแบบสมรรถนะของหลักสูตรที่ ๑ หลักสูตรการฝึกอบรมสำหรับผู้ประกอบการท่องเที่ยวระดับพื้นที่ ๗ วัน (ไม่น้อยกว่า ๔๒ ชั่วโมง)

เนื้อหาหลักสูตร (หมวด / รายวิชา)	ชั่วโมง	การบริหารจัดการการท่องเที่ยวในพื้นที่											
		ความรู้			ทักษะ			ทัศนคติ			คุณลักษณะเฉพาะ		
		๑	๒	๓	๑	๒	๓	๑	๒	๓	๑	๒	๓
หมวดที่ ๑ องค์ความรู้ด้านการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว (ไม่น้อยกว่า ๑๒ ชั่วโมง)													
รายวิชาที่ ๑.๑ การบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว และแหล่งท่องเที่ยวเฉพาะ	๑.๕			●		●		●			●		
รายวิชาที่ ๑.๒ การบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวระดับพื้นที่เพื่อความยั่งยืน	๓			●		●		●				●	
รายวิชาที่ ๑.๓ การจัดการข้อมูลและระบบงานสารสนเทศทางการท่องเที่ยว	๑.๕			●		●		●					
รายวิชาที่ ๑.๔ การจัดการความปลอดภัยในแหล่งท่องเที่ยวตามมาตรฐานสากล	๑.๕			●		●		●					
รายวิชาที่ ๑.๕ การพัฒนาช่องทางการตลาดเชิงรุกผ่านสื่อสมัยใหม่ และการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีเพื่อการท่องเที่ยว	๑.๕			●			●	●			●		
รายวิชาที่ ๑.๖ การจัดการการท่องเที่ยวในภาวะวิกฤต	๑.๕			●	●			●			●		
รายวิชาที่ ๑.๗ บทบาท หน้าที่และอำนาจ การกิจของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในมิติทางการท่องเที่ยว	๑.๕			●		●		●			●		
หมวดที่ ๒ องค์ความรู้ด้านการจัดการบุคลากร (ไม่น้อยกว่า ๖ ชั่วโมง)													
รายวิชาที่ ๒.๑ การพัฒนาสมรรถนะบุคลากรภาครัฐ ภาคเอกชน และชุมชน	๑	●			●			●			●		
รายวิชาที่ ๒.๒ การจัดการองค์ความรู้มรดกทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น	๑		●			●		●				●	
รายวิชาที่ ๒.๓ การสร้างแนวความคิดในการสร้างสรรค์นวัตกรรมเพื่อการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์	๒	●				●		●				●	
รายวิชาที่ ๒.๔ จิตวิทยาการบริการ ทัศนคติ และจิตอาสา	๑	●			●			●			●		
รายวิชาที่ ๒.๕ การพัฒนาคุณภาพการบริการ	๑	●			●				●		●		

หมวดที่ ๓ องค์ความรู้ด้านการจัดการทรัพยากร (ไม่น้อยกว่า ๖ ชั่วโมง)													
รายวิชาที่ ๓.๑ การพัฒนากิจกรรมทางการท่องเที่ยว	๑		●		●			●					●
รายวิชาที่ ๓.๒ ทรัพยากรการท่องเที่ยวกับมิติทางภูมิสถาปัตยกรรม	๑	●				●							
รายวิชาที่ ๓.๓ การสร้างภาพลักษณ์ทางการท่องเที่ยว	๑		●			●							●
รายวิชาที่ ๓.๔ การบริหารภาคีเครือข่าย และการเชื่อมโยงกลุ่มจังหวัด ทางการท่องเที่ยว	๑		●			●			●				
รายวิชาที่ ๓.๕ การวางแผนและพัฒนาเส้นทางการท่องเที่ยวในมิติที่หลากหลาย	๑		●			●		●					●
รายวิชาที่ ๓.๖ การจัดการสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติแบบมีส่วนร่วม ของชุมชนอย่างยั่งยืน	๑		●		●							●	
หมวดที่ ๔ องค์ความรู้ด้านการจัดการบริหารโครงการและงบประมาณ (ไม่น้อยกว่า ๖ ชั่วโมง)													
รายวิชาที่ ๔.๑ การจัดทำโครงการตามแผนยุทธศาสตร์แบบบูรณาการ	๒			●			●				●		
รายวิชาที่ ๔.๒ การเขียนโครงการ งบประมาณ การปฏิบัติด้านระเบียบ การเบิกจ่าย การตรวจสอบโครงการ และการเสนอขอโครงการ	๒			●			●					●	
รายวิชาที่ ๔.๓ การพัฒนาระบบติดตามและประเมินผลโครงการ แบบมุ่งวัดผล สัมฤทธิ์	๒			●			●					●	
หมวดที่ ๕ องค์ความรู้ด้านแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศ (ไม่น้อยกว่า ๑๒ ชั่วโมง)													
รายวิชาที่ ๕.๑ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อการบูรณาการ	๖			●			●			●			●
รายวิชาที่ ๕.๒ ศาสตร์ของพระราชาสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืนในมิติการบริหารจัดการ ทางการท่องเที่ยว	๖			●			●			●			●

ตารางที่ ๑๕ ความสัมพันธ์ระหว่างรายวิชาและผลการเรียนรู้ที่คาดหวังในรูปแบบสมรรถนะของหลักสูตรที่ ๑ หลักสูตรการฝึกอบรมสำหรับผู้ประกอบการท่องเที่ยว ระดับพื้นที่ ๑๔ วัน (ไม่น้อยกว่า ๘๔ ชั่วโมง)

เนื้อหาหลักสูตร (หมวด / รายวิชา)	ชั่วโมง	การบริหารจัดการการท่องเที่ยวในพื้นที่											
		ความรู้			ทักษะ			ทัศนคติ			คุณลักษณะเฉพาะ		
		๑	๒	๓	๑	๒	๓	๑	๒	๓	๑	๒	๓
หมวดที่ ๑ องค์ความรู้ด้านการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว (ไม่น้อยกว่า ๓๐ ชั่วโมง)													
รายวิชาที่ ๑.๑ การบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว และแหล่งท่องเที่ยวเฉพาะ	๖			●		●		●			●		
รายวิชาที่ ๑.๒ การบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวระดับพื้นที่เพื่อความยั่งยืน	๖			●		●		●				●	
รายวิชาที่ ๑.๓ การจัดการข้อมูลและระบบงานสารสนเทศทางการท่องเที่ยว	๓			●		●		●					
รายวิชาที่ ๑.๔ การจัดการความปลอดภัยในแหล่งท่องเที่ยวตามมาตรฐานสากล	๓			●		●		●					
รายวิชาที่ ๑.๕ การพัฒนาช่องทางการตลาดเชิงรุกผ่านสื่อสมัยใหม่ และการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีเพื่อการท่องเที่ยว	๖			●			●	●			●		
รายวิชาที่ ๑.๖ การจัดการการท่องเที่ยวในภาวะวิกฤต	๓			●	●			●			●		
รายวิชาที่ ๑.๗ บทบาท หน้าที่และอำนาจ การกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในมิติทางการท่องเที่ยว	๓			●		●		●			●		
หมวดที่ ๒ องค์ความรู้ด้านการจัดการบุคลากร (ไม่น้อยกว่า ๑๕ ชั่วโมง)													
รายวิชาที่ ๒.๑ การพัฒนาสมรรถนะบุคลากรภาครัฐ ภาคเอกชน และชุมชน	๓	●			●			●			●		
รายวิชาที่ ๒.๒ การจัดการองค์ความรู้มรดกทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น	๓		●			●		●				●	
รายวิชาที่ ๒.๓ การสร้างแนวความคิดในการสร้างสรรค์นวัตกรรมเพื่อการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์	๓	●				●		●				●	
รายวิชาที่ ๒.๔ จิตวิทยาการบริการ ทัศนคติ และจิตอาสา	๓	●			●			●			●		
รายวิชาที่ ๒.๕ การพัฒนาคุณภาพการบริการ	๓	●			●				●		●		

หมวดที่ ๓ องค์ความรู้ด้านการจัดการทรัพยากร (ไม่น้อยกว่า ๑๘ ชั่วโมง)													
รายวิชาที่ ๓.๑ การพัฒนากิจกรรมทางการท่องเที่ยว	๓		●		●			●					●
รายวิชาที่ ๓.๒ ทรัพยากรการท่องเที่ยวกับมิติทางภูมิสถาปัตยกรรม	๓	●				●							
รายวิชาที่ ๓.๓ การสร้างภาพลักษณ์ทางการท่องเที่ยว	๓		●			●							●
รายวิชาที่ ๓.๔ การบริหารภาคีเครือข่าย และการเชื่อมโยงกลุ่มจังหวัด ทางการท่องเที่ยว	๓		●			●			●				
รายวิชาที่ ๓.๕ การวางแผนสร้างและพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวในมิติ ที่หลากหลาย	๓		●			●		●					●
รายวิชาที่ ๓.๖ การจัดการสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติแบบมีส่วนร่วม ของชุมชนอย่างยั่งยืน	๓		●		●							●	
หมวดที่ ๔ องค์ความรู้ด้านการจัดการบริหารโครงการและงบประมาณ (ไม่น้อยกว่า ๙ ชั่วโมง)													
รายวิชาที่ ๔.๑ การจัดทำโครงการตามแผนยุทธศาสตร์แบบบูรณาการ	๓			●			●				●		
รายวิชาที่ ๔.๒ การเขียนโครงการ งบประมาณ การปฏิบัติด้านระเบียบ การเบิกจ่าย การตรวจสอบโครงการ และการเสนอขอโครงการ	๓			●			●					●	
รายวิชาที่ ๔.๓ การพัฒนาระบบติดตามและประเมินผลโครงการ แบบมุ่งวัดผล สัมฤทธิ์	๓			●			●					●	
หมวดที่ ๕ องค์ความรู้ด้านแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศ (ไม่น้อยกว่า ๑๒ ชั่วโมง)													
รายวิชาที่ ๕.๑ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อการบูรณาการ	๖			●			●			●			●
รายวิชาที่ ๕.๒ ศาสตร์ของพระราชาสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืนในมิติการบริหารจัดการ ทางการท่องเที่ยว	๖			●			●			●			●

๔. การประเมินการเรียนรู้ในการฝึกอบรม

๔.๑ การแสดงระดับผลประเมินการเรียนรู้และหลักเกณฑ์

การแสดงระดับผลประเมินการเรียนรู้หลักสูตร “ผู้นำการท่องเที่ยวระดับพื้นที่” ใช้หลักเกณฑ์ด้านพฤติกรรมของผู้เข้ารับการอบรม ได้แบ่งออกเป็น ๒ ส่วน ได้แก่ ระดับผลการเรียนรู้ของรายวิชา และระดับผลการเรียนรู้ของหลักสูตร ดังมีรายละเอียด

๑) ระดับผลการเรียนรู้ของรายวิชา

การพิจารณาระดับผลการเรียนรู้ของรายวิชาให้ผู้เข้ารับการอบรมที่ได้ผ่านการเรียนรู้ตามรายวิชาของหลักสูตร โดยวัดผลการเรียนรู้ตามพฤติกรรมของผู้เข้ารับการอบรมเมื่อเสร็จสิ้นการฝึกอบรมของรายวิชา ซึ่งได้แบ่งระดับการพิจารณาออกเป็น ๒ ระดับ ดังนี้

ตารางที่ ๑๖ หลักเกณฑ์การประเมินผลการเรียนรู้ของรายวิชา

สัญลักษณ์	ระดับผลการเรียนรู้	หลักเกณฑ์
ผ	ผ่านการอบรม	๑) ผู้เข้ารับการอบรมมีเวลาเข้าร่วมอบรมครบตามเวลาอย่างน้อยร้อยละ ๘๐ ๒) ผู้เข้ารับการอบรมได้ร่วมกิจกรรมครบตามข้อกำหนดของรายวิชา โดยได้รับผลการประเมินจากวิทยากรอย่างน้อยร้อยละ ๗๐
มผ	ไม่ผ่านการอบรม	๑) ผู้เข้ารับการอบรมมีเวลาเข้าร่วมอบรมน้อยกว่าร้อยละ ๘๐ ๒) ผู้เข้ารับการอบรมไม่ผ่านการเรียนรู้ และไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมตามข้อกำหนดของรายวิชา โดยได้รับผลการประเมินจากวิทยากรต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด

๒) ระดับผลการเรียนรู้ของหลักสูตร

การพิจารณาระดับผลการเรียนรู้ของหลักสูตรให้ผู้เข้ารับการอบรมที่ได้ผ่านการเรียนรู้ตามหลักสูตร เพื่อกำหนดคุณสมบัติที่เหมาะสมของผู้ที่สมควรได้รับประกาศนียบัตรในการผ่านหลักสูตร “ผู้นำการท่องเที่ยวระดับพื้นที่” ดังนี้

ตารางที่ ๑๗ หลักเกณฑ์การประเมินผลการเรียนรู้ของหลักสูตร

สัญลักษณ์	ระดับผลการเรียนรู้	หลักเกณฑ์
ผ	ผ่านหลักสูตร	๑) ผู้เข้ารับการอบรมเข้าร่วมอบรมครบตามเวลาอย่างน้อยร้อยละ ๘๐ ๒) ผู้เข้ารับการอบรมได้ร่วมกิจกรรมครบตามข้อกำหนดของรายวิชาในแต่ละหลักสูตร โดยได้รับผลการประเมินจากวิทยากรอย่างน้อยร้อยละ ๗๐
มผ	ไม่ผ่านหลักสูตร	๑) ผู้เข้ารับการอบรมมีเวลาเข้าร่วมอบรมน้อยกว่าร้อยละ ๘๐ ๒) ผู้เข้ารับการอบรมไม่ผ่านการเรียนรู้ และไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมตามข้อกำหนดของรายวิชาในแต่ละหลักสูตร โดยได้รับผลการประเมินจากวิทยากรต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด

หมายเหตุ สำหรับผู้เข้ารับการอบรมที่ผ่านหลักสูตรตามเกณฑ์ที่กำหนดข้างต้นจะได้รับประกาศนียบัตรรับรองการผ่านหลักสูตร “ผู้นำการท่องเที่ยวระดับพื้นที่”

นอกจากนี้การพิจารณาผลการเรียนรู้ของหลักสูตร หรือผลสำเร็จในภาพรวม ผู้เข้ารับการอบรมมีการประเมินตนเอง ในสมรรถนะที่พึงประสงค์ด้านต่างๆ ทั้ง ๔ ด้าน ได้แก่ ความรู้ ทักษะ ทัศนคติ และคุณลักษณะเฉพาะ โดยมีการเปรียบเทียบผลการประเมินระดับสมรรถนะที่คาดหวังก่อนการเข้ารับการอบรมกับระดับสมรรถนะหลังการเข้ารับการอบรม ถ้าหากผลการประเมินตนเองได้หลังการเข้ารับการอบรมน้อยกว่าที่คาดหวัง (ภาคผนวก ข) ผู้เข้ารับการอบรมควรต้องเข้ารับการในหลักสูตรที่มีจำนวนวันในการอบรมมากขึ้น

๔.๒ แนวทางการประเมินการเรียนรู้ในการฝึกอบรม

ผู้จัดการฝึกอบรมดำเนินการประเมินการเรียนรู้ควรพิจารณาแนวทางการประเมินผู้เข้ารับการอบรมตามแนวทางที่กำหนด ดังต่อไปนี้

๑) ผู้เข้ารับการอบรมต้องมีเวลาในการเรียนรู้ในแต่ละรายวิชาอย่างน้อยร้อยละ ๘๐ ของเวลาในแต่ละรายวิชา

๒) ผู้เข้ารับการอบรมต้องมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ในแต่ละรายวิชาตามข้อกำหนดของรายวิชา อาทิ การมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม หรือปฏิบัติการ หรือจัดทำผลงาน ตามที่ได้รับมอบหมายจากวิทยากร

๓) ผู้เข้ารับการอบรมต้องได้รับการประเมินการเรียนรู้ในแต่ละรายวิชาตามวิธีการประเมินผลที่กำหนด โดยต้องมีระดับผลการเรียนรู้ตามหลักเกณฑ์

๔) ผลการเรียนรู้ในแต่ละรายวิชาจะถูกนำมาสรุปรวบรวมเพื่อประเมินผลการเรียนรู้ โดยผู้รับการอบรมต้องมีระดับผลการเรียนรู้ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดจึงสามารถได้รับประกาศนียบัตรการผ่านหลักสูตร “ผู้นำการท่องเที่ยวระดับพื้นที่”

๕) นอกจากการประเมินการเรียนรู้ในการฝึกอบรมในแต่ละรายวิชาแล้ว ผู้เข้ารับการอบรมต้องประเมินตนเองทั้งก่อนและหลังการอบรมในลักษณะการประเมินสมรรถนะทั้ง ๔ ด้านตามรายการสมรรถนะที่กำหนด เพื่อสังเกตพัฒนาการและความก้าวหน้าของผู้เข้ารับการอบรม (ภาคผนวก ค)

๖) เมื่อสิ้นสุดการอบรมต้องมีการประเมินการจัดการฝึกอบรม โดยการประเมินความพึงพอใจของผู้เข้ารับการอบรมที่มีต่อการจัดการฝึกอบรม ซึ่งครอบคลุมประเด็น สถานที่ การให้บริการ การอำนวยความสะดวก วิทยากร เอกสารและสื่อประกอบการอบรม ระยะเวลาในการฝึกอบรม

สาระความรู้ที่ได้รับ และการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ รวมทั้งข้อเสนอแนะด้านอื่นๆ หรือปัญหา และอุปสรรคอื่นๆ (ภาคผนวก ง)

๔.๓ การติดตามและทวนผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้

๑) ในระหว่างการฝึกอบรม ผู้จัดการฝึกอบรมควรมีการสังเกตการณ์ในระหว่างการฝึกอบรม และสอบถามผู้เข้ารับการอบรมถึงองค์ความรู้ที่ได้รับในประเด็นต่างๆ ในหัวข้อที่วิทยากรได้ถ่ายทอด

๒) หลังจากการฝึกอบรมเสร็จสิ้นแล้วอย่างน้อย ๑ เดือน แต่ไม่เกิน ๓ เดือน ผู้จัดการฝึกอบรม ควรดำเนินการสุ่มสัมภาษณ์เพื่อสอบถามผู้รับการอบรมถึงการนำผลจากการฝึกอบรมไปใช้ประโยชน์ ปัญหาอุปสรรคในการนำผลการฝึกอบรมไปใช้ประโยชน์ และข้อเสนอแนะอื่นๆ เพื่อนำไปใช้ประกอบการปรับปรุงในการจัดโครงการฝึกอบรมในครั้งต่อไป

ส่วนที่ ๕ แนวทางการจัดการฝึกอบรม และรักษามาตรฐานหลักสูตร

๑. แนวทางการจัดการฝึกอบรม

๑.๑ การดำเนินการก่อนการฝึกอบรม

ผู้จัดการฝึกอบรมควรจัดทำร่างแผนการฝึกอบรมตามแผนการเรียนรู้ที่กำหนด ประชาสัมพันธ์โครงการจัดฝึกอบรม โดยระบุ วัน เวลา สถานที่ จำนวนผู้รับการอบรม พร้อมรายชื่อวิทยากร เพื่อนำเสนอกรรมการท่องเที่ยว

๑.๒ การดำเนินการระหว่างการฝึกอบรม

๑) ผู้จัดการฝึกอบรมดำเนินการจัดการฝึกอบรมตามแผนการฝึกอบรม โดยกำกับดูแล ให้ผู้เข้ารับการอบรมได้เรียนรู้ตามหมวดวิชา และรายวิชาที่กำหนดในหลักสูตร และแผนการฝึกอบรม

๒) ผู้จัดการฝึกอบรมสามารถปรับแผนการฝึกอบรมได้หากมีความจำเป็นและควรปรับตามความเหมาะสม เช่น การเปลี่ยนแปลงวิทยากร เนื่องจากติดภารกิจสำคัญ การเลื่อนวันฝึกอบรม เป็นต้น ทั้งนี้ต้องไม่กระทบต่อหมวดวิชา และรายวิชาในการจัดฝึกอบรม

๓) ระหว่างการจัดฝึกอบรม ผู้จัดการฝึกอบรมควรดำเนินการติดตามผลการเรียนรู้จากผู้เข้ารับการอบรมทุกรายวิชา โดยสอบถามจากวิทยากรผู้สอนในรายวิชานั้นๆ

๑.๓ การดำเนินการหลังจากการฝึกอบรม

๑) เมื่อสิ้นสุดการฝึกอบรม ผู้จัดการฝึกอบรมต้องให้ผู้เข้ารับการอบรมประเมินความพึงพอใจตามที่กำหนดในหลักสูตร (ภาคผนวก ง)

๒) ผู้จัดการฝึกอบรมต้องนำผลการประเมินการเรียนรู้ของผู้เข้ารับการอบรมในแต่ละรายวิชา มาประมวลและสรุปผลเพื่อประเมินระดับผลลัพธ์การเรียนรู้ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในหลักสูตร

๓) ผู้จัดการฝึกอบรมต้องให้ผู้เข้ารับการอบรมประเมินตนเองทั้งก่อนและหลังจากการอบรม ในลักษณะประเมินตามรายการสมรรถนะที่กำหนดทั้ง ๔ ด้าน ได้แก่ ความรู้ ทักษะ ทศนคติ และคุณลักษณะเฉพาะ และนำผลประเมินมาเปรียบเทียบการพัฒนาการและความก้าวหน้าของผู้เข้ารับการฝึกอบรม

๔) ผู้จัดการฝึกอบรมควรดำเนินการสอบทวนผลลัพธ์การเรียนรู้หลังจากการฝึกอบรมเสร็จสิ้นมากกว่า ๑ เดือน แต่ไม่เกิน ๓ เดือน

๕) ผู้จัดการฝึกอบรมต้องทำรายงานผลการฝึกอบรม ประกอบด้วย แผนการฝึกอบรม (บันทึกการเปลี่ยนแปลงแผนการฝึกอบรมพร้อมเหตุผล ถ้ามี) รายชื่อผู้เข้ารับการอบรมพร้อมตำแหน่งและการติดต่อ รายงานสรุปผลการประเมินการเรียนรู้และผลการเรียนรู้ของกลุ่มผู้รับการอบรม บันทึกการสอบทวนผลการเรียนรู้ระหว่างการฝึกอบรม สรุปผลการประเมินความพึงพอใจของผู้รับการอบรม และบันทึกผลการสอบทวนผลลัพธ์การเรียนรู้หลังการฝึกอบรมให้แล้วเสร็จ และส่งรายงานผลให้กรรมการท่องเที่ยวรับทราบหลังเสร็จสิ้นการฝึกอบรม

๒. แนวทางการรักษามาตรฐานหลักสูตร

วิทยากรฝึกอบรมถือเป็นปัจจัยสำคัญต่อความสำเร็จของการจัดการฝึกอบรม และทำให้การเรียนรู้เกิดผลลัพธ์ตามความคาดหวัง ดังนั้นผู้จัดการฝึกอบรมควรสรรหาวิทยากรฝึกอบรมที่มีคุณลักษณะดังนี้

๒.๑ เป็นผู้สำเร็จการศึกษาอย่างน้อยระดับปริญญาโท ในรายวิชาที่รับผิดชอบหรือสาขาที่สัมพันธ์ หรือ

๒.๒ เป็นผู้ที่มีประสบการณ์การสอนหรือมีหน้าที่เกี่ยวกับการให้ความรู้ หรือเคยเป็นวิทยากร ในรายวิชาที่สอน ไม่น้อยกว่า ๒ ปี หรือ

๒.๓ เป็นผู้ที่มีประสบการณ์และความสำเร็จในรายวิชาที่สอน ในระดับชาติหรือนานาชาติ หรือ

๒.๔ เป็นผู้ที่มีความเชี่ยวชาญเป็นที่ยอมรับและประกอบอาชีพในด้านวิทยากรนั้นมา มากกว่า ๕ ปี

โดยคณะวิทยากรใน ๑ หลักสูตร จะต้องประกอบด้วยบุคคลอย่างน้อย ๒-๓ คน ที่มีคุณวุฒิและ ประสบการณ์ สอดคล้องกับศาสตร์ทางด้านการท่องเที่ยว การจัดการ บริหารธุรกิจ รัฐศาสตร์ นิติศาสตร์ที่ สัมพันธ์และเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว

รายละเอียดหน่วยการเรียนรู้

หมวดวิชาที่ ๑ องค์ความรู้ด้านการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว (จำนวน ๓๐ ชั่วโมง)

รายวิชา	๑.๑ การบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว และแหล่งท่องเที่ยวเฉพาะ
หมวดวิชา	องค์ความรู้ด้านการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว
จำนวนชั่วโมง	๖ ชั่วโมง
คำอธิบายโดยสังเขป	การศึกษาศาสตร์พื้นฐานด้านการท่องเที่ยว องค์ประกอบพื้นฐานทางการท่องเที่ยว องค์ประกอบของการจัดการแหล่งท่องเที่ยว การอนุรักษ์ทรัพยากร การดูแลรักษา และฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวให้เกิดความยั่งยืน การวางแผนและดำเนินการจัดการท่องเที่ยวรูปแบบใหม่ และการท่องเที่ยวเฉพาะกลุ่ม เพื่อการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยว
วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม	๑. เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมอธิบายความรู้พื้นฐานด้านการท่องเที่ยว และองค์ประกอบพื้นฐานทางการท่องเที่ยว การอนุรักษ์ทรัพยากร การดูแลรักษา และฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวให้เกิดความยั่งยืน ๒. เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมวางแผนและดำเนินการจัดการท่องเที่ยวรูปแบบใหม่ และการท่องเที่ยวเฉพาะกลุ่ม ๓. เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมสามารถสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยว
เนื้อหาการเรียนรู้	๑. ความรู้พื้นฐานด้านการท่องเที่ยว และองค์ประกอบพื้นฐานทางการท่องเที่ยว ๒. การจัดการแหล่งท่องเที่ยว การอนุรักษ์ทรัพยากร การดูแลรักษา และฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวให้เกิดความยั่งยืน ๓. การวางแผนและการดำเนินการจัดการการท่องเที่ยวรูปแบบใหม่ ได้แก่ การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม การท่องเที่ยวในเขตเมือง การท่องเที่ยวทางธรรมชาติ การท่องเที่ยวชนบท การท่องเที่ยวโดยชุมชน การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ การท่องเที่ยวเชิงกีฬา การท่องเที่ยวเชิงเกษตร การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอาหารถิ่น การท่องเที่ยวสีเขียว การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เป็นต้น ๔. การวางแผนและการดำเนินการจัดการการท่องเที่ยวเฉพาะกลุ่ม ได้แก่ การท่องเที่ยวสำหรับผู้สูงอายุ การท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล ธุรกิจการจัดนิทรรศการ และการท่องเที่ยวเพื่อเป็นรางวัล (MICE) เป็นต้น ๕. การสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยว
กลุ่มเป้าหมาย	☒ ภาครัฐ : เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยว ☒ ภาคเอกชน : ผู้ประกอบการ ผู้บริหาร และพนักงานในธุรกิจท่องเที่ยว ☒ ภาคประชาชน : ผู้นำชุมชน ประชาชน ชุมชน กลุ่มชมรมการท่องเที่ยว
วิธีการเรียนรู้	วิธีการประเมินการเรียนรู้
☒ การบรรยาย ☒ การศึกษากรณี ☒ การอภิปราย ☒ การระดมสมอง ☐ การแสดงบทบาทสมมติ ☐ ทักษะศึกษา	☐ การทดสอบ ☒ การทวนสอบด้วยการถาม – ตอบ ☒ การสังเกตการณ์มีส่วนร่วม ☐ การสังเกตผลพฤติกรรมการเรียนรู้ ☐ การสังเกตผลงานที่มอบหมาย

รายวิชา	๑.๒ การบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวในระดับพื้นที่เพื่อความยั่งยืน	
หมวดวิชา	องค์ความรู้ด้านการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว	
จำนวนชั่วโมง	๖ ชั่วโมง	
คำอธิบายโดยสังเขป	ศึกษาโครงสร้างองค์ประกอบและโครงสร้างการจัดการการท่องเที่ยวเพื่อความยั่งยืน ศึกษาเครื่องมือสำคัญในการวางแผนดำเนินการ คือ เกณฑ์มาตรฐาน ๕ ด้านตามกรอบการประเมินแหล่งท่องเที่ยวชุมชน รวมทั้งการประเมินผลการพัฒนาการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวในระดับพื้นที่ตามกรอบการกำหนดเป้าหมายการพัฒนาเพื่อความยั่งยืนของสหประชาชาติ (Sustainable Development Goals: SDGs)	
วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม	๑. เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมเข้าใจ และอธิบายองค์ประกอบและโครงสร้างการจัดการการท่องเที่ยวเพื่อความยั่งยืน ๒. เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมวางแผนการจัดการการท่องเที่ยวเพื่อความยั่งยืน โดยใช้เกณฑ์ประเมินมาตรฐาน ๕ ด้านได้ ๓. เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมสามารถประเมินผลการพัฒนาการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวตามกรอบการพัฒนาเพื่อความยั่งยืนของสหประชาชาติ	
เนื้อหาการเรียนรู้	๑. ศึกษาโครงสร้างองค์ประกอบและโครงสร้างการจัดการการท่องเที่ยวเพื่อความยั่งยืน ๒. ศึกษาเครื่องมือสำคัญในการวางแผนดำเนินการ คือ เกณฑ์มาตรฐาน ๕ ด้าน ได้แก่ ๒.๑ กลุ่มท่องเที่ยวในพื้นที่ที่มีการจัดการอย่างยั่งยืน ๒.๒ การท่องเที่ยวในระดับพื้นที่ที่มีการกระจายผลประโยชน์สู่ท้องถิ่น สังคม และคุณภาพชีวิต ๒.๓ การท่องเที่ยวในระดับพื้นที่ที่มีการอนุรักษ์และส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรม ๒.๔ ด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบ และยั่งยืน ๒.๕ ด้านบริการและความปลอดภัย รวมทั้งการประเมินผลการพัฒนาการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวในระดับพื้นที่ ๓. การประเมินผลการพัฒนาการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวในระดับพื้นที่ตามกรอบการกำหนดเป้าหมายการพัฒนาเพื่อความยั่งยืนของสหประชาชาติ (Sustainable Development Goals: SDGs)	
กลุ่มเป้าหมาย	☒ ภาครัฐ : เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยว ☒ ภาคเอกชน : ผู้ประกอบการ ผู้บริหาร และพนักงานในธุรกิจท่องเที่ยว ☒ ภาคประชาชน : ผู้นำชุมชน ประชาชน ชุมชน กลุ่มชมรมการท่องเที่ยว	
วิธีการเรียนรู้		วิธีการประเมินการเรียนรู้
☒ การบรรยาย ☒ การศึกษากรณี ☒ การอภิปราย ☐ การระดมสมอง ☐ การแสดงบทบาทสมมติ ☐ ทักษะศึกษา		☐ การทดสอบ ☒ การทวนสอบด้วยการถาม – ตอบ ☒ การสังเกตการณ์มีส่วนร่วม ☐ การสังเกตผลพฤติกรรมการเรียนรู้ ☐ การสังเกตผลงานที่มอบหมาย

รายวิชา	๑.๓ การจัดการข้อมูลและระบบงานสารสนเทศทางการท่องเที่ยว	
หมวดวิชา	องค์ความรู้ด้านการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว	
จำนวนชั่วโมง	๓ ชั่วโมง	
คำอธิบายโดยสังเขป	ศึกษาแนวทางการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการท่องเที่ยวและการพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศ การจัดการข้อมูล และระบบงานสารสนเทศทางการท่องเที่ยว การนำระบบสารสนเทศมาประยุกต์ใช้ในการจัดการข้อมูลให้เป็นปัจจุบันและเป็นเอกภาพ รวมทั้งการวิเคราะห์ สังเคราะห์ การประมวลผล และจัดรูปแบบให้สามารถนำสารสนเทศมาสนับสนุนการทำงาน และการตัดสินใจต่างๆ ในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว	
วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม	๑. เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมมีความเข้าใจการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ระบบงานสารสนเทศและการจัดการข้อมูลทางการท่องเที่ยว ๒. เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมสามารถนำข้อมูลมาวิเคราะห์ สังเคราะห์ และประมวลผลเพื่อช่วยในการตัดสินใจได้	
เนื้อหาการเรียนรู้	๑. แนวทางการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการท่องเที่ยว ๒. การพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศ การจัดการข้อมูล และระบบงานสารสนเทศทางการท่องเที่ยว ๓. การประยุกต์ใช้ระบบสารสนเทศเพื่อจัดการข้อมูล ๔. การวิเคราะห์ สังเคราะห์ การประมวลผล และจัดรูปแบบให้สามารถนำสารสนเทศมาสนับสนุนการทำงาน และการตัดสินใจต่างๆ ในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว	
กลุ่มเป้าหมาย	☒ ภาครัฐ : เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยว ☒ ภาคเอกชน : ผู้ประกอบการ ผู้บริหาร และพนักงานในธุรกิจท่องเที่ยว ☒ ภาคประชาชน : ผู้นำชุมชน ประชาชน ชุมชน กลุ่มชมรมการท่องเที่ยว	
วิธีการเรียนรู้		วิธีการประเมินการเรียนรู้
☒ การบรรยาย ☒ การศึกษากรณี ☒ การอภิปราย ☐ การระดมสมอง ☐ การแสดงบทบาทสมมติ ☐ ทักษะศึกษา		☐ การทดสอบ ☒ การทวนสอบด้วยการถาม – ตอบ ☒ การสังเกตการณ์มีส่วนร่วม ☐ การสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ ☐ การสังเกตผลงานที่มอบหมาย

รายวิชา	๑.๔ การจัดการความปลอดภัยในแหล่งท่องเที่ยวตามมาตรฐานสากล	
หมวดวิชา	องค์ความรู้ด้านการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว	
จำนวนชั่วโมง	๓ ชั่วโมง	
คำอธิบายโดยสังเขป	หลักการดำเนินงานด้านการจัดการความปลอดภัย ข้อควรปฏิบัติด้านความปลอดภัย ทั้งทางอากาศ ทางบก และทางน้ำ การสร้างความปลอดภัยให้กับนักท่องเที่ยว การประสานงาน/ การแจ้งเหตุกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การกระบวนการจัดการความปลอดภัยตามมาตรฐานสากล รวมทั้งมีการฝึกศึกษา	
วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม	๑. เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมมีความรู้ ความเข้าใจหลักการดำเนินงานด้านการจัดการความปลอดภัยให้กับนักท่องเที่ยว ๒. เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมสามารถปฏิบัติตามดำเนินงานด้านความปลอดภัยตามมาตรฐานสากลให้กับนักท่องเที่ยวได้อย่างถูกต้อง	
เนื้อหาการเรียนรู้	๑. หลักการดำเนินงานด้านการจัดการความปลอดภัย ๒. ข้อควรปฏิบัติด้านความปลอดภัย ทั้งทางอากาศ ทางบก และทางน้ำ ๓. การสร้างความปลอดภัยให้กับนักท่องเที่ยว ตามการท่องเที่ยวรูปแบบต่างๆ ๔. การประสานงาน/ การแจ้งเหตุกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ๕. การกระบวนการจัดการความปลอดภัยตามมาตรฐานสากล เช่น มาตรฐานเครื่องมือ หรืออุปกรณ์ในการช่วยชีวิต ๖. การศึกษาการควบคุม กำกับ ดูแลด้านความปลอดภัย ๗. การฝึกศึกษา	
กลุ่มเป้าหมาย	☒ ภาครัฐ : เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยว ☒ ภาคเอกชน : ผู้ประกอบการ ผู้บริหาร และพนักงานในธุรกิจท่องเที่ยว ☒ ภาคประชาชน : ผู้นำชุมชน ประชาชน ชุมชน กลุ่มชมรมการท่องเที่ยว	
วิธีการเรียนรู้		วิธีการประเมินการเรียนรู้
☒ การบรรยาย ☒ การศึกษากรณี ☐ การอภิปราย ☐ การระดมสมอง ☐ การแสดงบทบาทสมมติ ☐ ทักษะศึกษา		☐ การทดสอบ ☒ การทวนสอบด้วยการถาม – ตอบ ☒ การสังเกตการณ์มีส่วนร่วม ☐ การสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ ☐ การสังเกตผลงานที่มอบหมาย

รายวิชา	๑.๕ การพัฒนาช่องทางการตลาดเชิงรุกผ่านสื่อสมัยใหม่ และการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีเพื่อการท่องเที่ยว	
หมวดวิชา	องค์ความรู้ด้านการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว	
จำนวนชั่วโมง	๖ ชั่วโมง	
คำอธิบายโดยสังเขป	ศึกษาองค์ประกอบ คุณลักษณะ และการวิเคราะห์สถานการณ์ทางการตลาดในปัจจุบันและอนาคตทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ เพื่อการวางแผนกลยุทธ์การตลาด การวิเคราะห์โอกาสทางการตลาด การกำหนดตำแหน่งทางการตลาด การตลาดดิจิทัล/การตลาดออนไลน์ รวมทั้งสามารถนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ในแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่อย่างเหมาะสม เพื่อส่งเสริมอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในพื้นที่ให้มีประสิทธิภาพ รวดเร็ว ทันสมัย และสามารถเข้าถึงได้ง่ายและแพร่หลายมากขึ้น รวมถึงศึกษากรณีศึกษาทางการท่องเที่ยวที่ประสบความสำเร็จในการบริหารจัดการ	
วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม	๑. เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมเข้าใจองค์ประกอบ คุณลักษณะ และสามารถวิเคราะห์สถานการณ์ทางการตลาดของการท่องเที่ยวได้ ๒. เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมวางแผนกลยุทธ์การตลาด การวิเคราะห์โอกาสทางการตลาด การกำหนดตำแหน่งทางการตลาด การตลาดดิจิทัล/การตลาดออนไลน์ ๓. เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ในแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่อย่างเหมาะสม	
เนื้อหาการเรียนรู้	๘. ศึกษาองค์ประกอบ คุณลักษณะ และการวิเคราะห์สถานการณ์ทางการตลาดในปัจจุบันและอนาคตทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ ๙. การวางแผนกลยุทธ์การตลาด ๑๐. การวิเคราะห์โอกาสทางการตลาด ๑๑. การกำหนดตำแหน่งทางการตลาด การตลาดดิจิทัล/การตลาดออนไลน์ ๑๒. การนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ในแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่อย่างเหมาะสม เพื่อส่งเสริมอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในพื้นที่ให้มีประสิทธิภาพ รวดเร็ว ทันสมัย และสามารถเข้าถึงได้ง่ายและแพร่หลายมากขึ้น ๑๓. การศึกษากรณีศึกษาทางการท่องเที่ยวที่ประสบความสำเร็จในการบริหารจัดการการสร้างความสัมพันธ์ (Customer Relationship Management : CRM) ๑๔. การศึกษากรณีศึกษาการสร้างประสบการณ์ให้กับนักท่องเที่ยว (Customer Experience Management : CEM)	
กลุ่มเป้าหมาย	☒ ภาครัฐ : เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยว ☒ ภาคเอกชน : ผู้ประกอบการ ผู้บริหาร และพนักงานในธุรกิจท่องเที่ยว ☒ ภาคประชาชน : ผู้นำชุมชน ประชาชน ชุมชน กลุ่มชมรมการท่องเที่ยว	
วิธีการเรียนรู้		วิธีการประเมินการเรียนรู้
☒ การบรรยาย ☒ การศึกษากรณี ☒ การอภิปราย		☐ การทดสอบ ☒ การทวนสอบด้วยการถาม – ตอบ ☒ การสังเกตการมีส่วนร่วม

☒ การระดมสมอง ☐ การแสดงบทบาทสมมติ ☐ ทักษะศึกษา	☐ การสังเกตผลพฤติกรรมการเรียนรู้ ☐ การสังเกตผลงานที่มอบหมาย
--	--

รายวิชา	๑.๖ การจัดการการท่องเที่ยวในภาวะวิกฤต
หมวดวิชา	องค์ความรู้ด้านการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว
จำนวนชั่วโมง	๓ ชั่วโมง
คำอธิบายโดยสังเขป	ศึกษาเรียนรู้ กระบวนการวิเคราะห์ความเสี่ยง และผลกระทบที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม การเมือง สังคม และวัฒนธรรม หากเกิดภาวะวิกฤต เพื่อหาแนวทางในการป้องกัน แก้ไข และวิธีการจัดการการท่องเที่ยวจากกรณีศึกษาในภาวะวิกฤต
วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม	๑. เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมสามารถวิเคราะห์ความเสี่ยงและผลกระทบของการท่องเที่ยวหากเกิดภาวะวิกฤตต่างๆ ได้ ๒. เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมวางแผนเพื่อหาแนวทางในการป้องกัน และวิธีการจัดการการท่องเที่ยวหากเกิดภาวะวิกฤต
เนื้อหาการเรียนรู้	๔. กระบวนการวิเคราะห์ความเสี่ยง ๕. การศึกษาผลกระทบด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การเมือง สังคม และวัฒนธรรม หากเกิดภาวะวิกฤต อาทิ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ภัยพิบัติ โรคระบาด การก่อการร้ายในแหล่งท่องเที่ยว และความขัดแย้งทางการเมือง ๖. แนวทางในการป้องกัน แก้ไขและวิธีการจัดการการท่องเที่ยวจากกรณีศึกษาในช่วงภาวะวิกฤต
กลุ่มเป้าหมาย	☒ ภาครัฐ : เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยว ☒ ภาคเอกชน : ผู้ประกอบการ ผู้บริหาร และพนักงานในธุรกิจท่องเที่ยว ☒ ภาคประชาชน : ผู้นำชุมชน ประชาชนชุมชน กลุ่มชมรมการท่องเที่ยว
วิธีการเรียนรู้	วิธีการประเมินการเรียนรู้
☒ การบรรยาย ☒ การศึกษากรณี ☒ การอภิปราย ☒ การระดมสมอง ☐ การแสดงบทบาทสมมติ ☐ ทักษะศึกษา	☐ การทดสอบ ☒ การทวนสอบด้วยการถาม – ตอบ ☒ การสังเกตการณ์มีส่วนร่วม ☐ การสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ ☐ การสังเกตผลงานที่มอบหมาย

รายวิชา	๑.๗ บทบาท หน้าที่และอำนาจ การกิจขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ในมิติทางการท่องเที่ยว
หมวดวิชา	องค์ความรู้ด้านการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว
จำนวนชั่วโมง	๓ ชั่วโมง
คำอธิบายโดยสังเขป	ศึกษากลไกของรัฐ ที่มีต่อการปกครองส่วนท้องถิ่น และเรียนรู้บทบาท หน้าที่และอำนาจ การกิจขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ประเด็นปัญหาต่างๆ และข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริหาร ส่งเสริม การจัดการ และการบริการ ในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว รวมทั้งดำรงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่รับผิดชอบเพื่อประโยชน์ของชุมชน
วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม	๑. เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมเข้าใจในบทบาทหน้าที่ ขอบเขตอำนาจและการกิจขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ๒. เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมเข้าใจในข้อกฎหมายเพื่อการบริหารจัดการตามบทบาทและขอบเขตอำนาจขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นได้
เนื้อหาการเรียนรู้	๑. ศึกษากลไกของรัฐ ที่มีต่อการปกครองส่วนท้องถิ่น ๒. บทบาท หน้าที่และอำนาจ การกิจขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ๓. ประเด็นปัญหาต่างๆ และข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริหาร ส่งเสริมการจัดการ และการบริการในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ๔. การดำรงรักษาทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมในพื้นที่รับผิดชอบเพื่อประโยชน์ของชุมชนตามอำนาจ หน้าที่ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น
กลุ่มเป้าหมาย	☒ ภาครัฐ : เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยว ☒ ภาคเอกชน : ผู้ประกอบการ ผู้บริหาร และพนักงานในธุรกิจท่องเที่ยว ☒ ภาคประชาชน : ผู้นำชุมชน ประชาชน ชุมชน กลุ่มชมรมการท่องเที่ยว
วิธีการเรียนรู้	วิธีการประเมินการเรียนรู้
☒ การบรรยาย ☐ การศึกษากรณี ☒ การอภิปราย ☒ การระดมสมอง ☐ การแสดงบทบาทสมมติ ☐ ทักษะศึกษา	☐ การทดสอบ ☒ การทวนสอบด้วยการถาม – ตอบ ☒ การสังเกตการมีส่วนร่วม ☐ การสังเกตผลพฤติกรรมการเรียนรู้ ☐ การสังเกตผลงานที่มอบหมาย

หมวดวิชาที่ ๒ องค์ความรู้ด้านการจัดการบุคลากร

รายวิชา	๒.๑ การพัฒนาสมรรถนะบุคลากรภาครัฐ ภาคเอกชน และชุมชน	
หมวดวิชา	องค์ความรู้ด้านการจัดการบุคลากร	
จำนวนชั่วโมง	๓ ชั่วโมง	
คำอธิบายโดยสังเขป	ศึกษาสมรรถนะบุคลากรเพื่อการพัฒนาและการเปลี่ยนแปลงการท่องเที่ยวในพื้นที่ บทบาทและหน้าที่ของผู้นำภาครัฐ ผู้นำชุมชนและบุคลากรในการท่องเที่ยว การวางแผน การจัดทำแผนและวิธีดำเนินการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวร่วมกัน ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชนและชุมชน การจัดการข้อขัดแย้งและการแก้ปัญหาาร่วมกัน	
วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม	๑. เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมเข้าใจสมรรถนะบุคลากรและสามารถประยุกต์เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่ได้ ๒. เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมสามารถกำหนดแผนในการพัฒนาสมรรถนะของบุคลากรในพื้นที่ ตั้งแต่บุคลากรภาครัฐ ภาคเอกชน และคนในชุมชน ๓. เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมสามารถจัดการข้อขัดแย้งและส่งเสริมให้สามารถแก้ปัญหาร่วมกันระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชนและคนในชุมชน	
เนื้อหาการเรียนรู้	๑. ศึกษาสมรรถนะบุคลากรเพื่อการพัฒนาและการเปลี่ยนแปลงการท่องเที่ยวในพื้นที่ ๒. บทบาทและหน้าที่ของผู้นำภาครัฐ ผู้นำชุมชนและบุคลากรในการท่องเที่ยว ๓. การวางแผน การจัดทำแผนและวิธีดำเนินการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวร่วมกัน ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชนและชุมชน ๔. การจัดการข้อขัดแย้งและการแก้ปัญหาร่วมกัน	
กลุ่มเป้าหมาย	☒ ภาครัฐ : เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยว ☒ ภาคเอกชน : ผู้ประกอบการ ผู้บริหาร และพนักงานในธุรกิจท่องเที่ยว ☒ ภาคประชาชน : ผู้นำชุมชน ประชาชนชุมชน กลุ่มชมรมการท่องเที่ยว	
วิธีการเรียนรู้		วิธีการประเมินการเรียนรู้
☒ การบรรยาย ☒ การศึกษากรณี ☒ การอภิปราย ☒ การระดมสมอง ☐ การแสดงบทบาทสมมติ ☐ ทักษะศึกษา		☐ การทดสอบ ☒ การทวนสอบด้วยการถาม – ตอบ ☒ การสังเกตการณ์มีส่วนร่วม ☐ การสังเกตพฤติกรรมกรรมการเรียนรู้ ☐ การสังเกตผลงานที่มอบหมาย

รายวิชา	๒.๒ การจัดการองค์ความรู้มรดกทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น	
หมวดวิชา	องค์ความรู้ด้านการจัดการบุคลากร	
จำนวนชั่วโมง	๓ ชั่วโมง	
คำอธิบายโดยสังเขป	ศึกษารูปแบบวิธีการสร้างเครื่องมือการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นให้เป็นรูปธรรม การรวบรวม ศึกษารูปแบบและวิธีการถ่ายทอดคุณค่าทางองค์ความรู้ในชุมชน เพื่อนำไปปรับใช้ในการสร้างมูลค่าเพื่อพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยว	
วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม	๑. เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมวิเคราะห์เครื่องมือทางการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญาในพื้นที่ของตนเองได้ ๒. เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมนำเสนอ ถ่ายทอดคุณค่าทางองค์ความรู้และสามารถประยุกต์ให้เกิดการพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยวได้	
เนื้อหาการเรียนรู้	๑. รูปแบบวิธีการสร้างเครื่องมือการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นให้เป็นรูปธรรม ๒. การรวบรวม ศึกษารูปแบบ และวิธีการถ่ายทอดความรู้ในชุมชน ๓. การนำองค์ความรู้ทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น ไปปรับใช้ในการสร้างมูลค่าเพื่อพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยว	
กลุ่มเป้าหมาย	☒ ภาครัฐ : เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยว ☒ ภาคเอกชน : ผู้ประกอบการ ผู้บริหาร และพนักงานในธุรกิจท่องเที่ยว ☒ ภาคประชาชน : ผู้นำชุมชน ปราชญ์ชุมชน กลุ่มชมรมการท่องเที่ยว	
วิธีการเรียนรู้		วิธีการประเมินการเรียนรู้
☒ การบรรยาย ☒ การศึกษากรณี ☒ การอภิปราย ☒ การระดมสมอง ☐ การแสดงบทบาทสมมติ ☐ ทักษะศึกษา		☐ การทดสอบ ☒ การทวนสอบด้วยการถาม – ตอบ ☒ การสังเกตการณ์มีส่วนร่วม ☐ การสังเกตผลพฤติกรรมการเรียนรู้ ☐ การสังเกตผลงานที่มอบหมาย

รายวิชา	๒.๓ การสร้างแนวความคิดในการสร้างสรรค์นวัตกรรมเพื่อการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์	
หมวดวิชา	องค์ความรู้ด้านการจัดการบุคลากร	
จำนวนชั่วโมง	๓ ชั่วโมง	
คำอธิบายโดยสังเขป	เรียนรู้สถานการณ์ทางการท่องเที่ยวในประเทศ และสถานการณ์โลกในปัจจุบัน เพื่อนำมาต่อยอดการการวางแผนที่ความคิด (Mind Map) และแนวทางการคิดร่วมกัน (Mindset) ในระดับชุมชนเพื่อร่วมกันคิดค้นนวัตกรรมหรือวิวัฒนาการใหม่ๆ และกลยุทธ์ทางการท่องเที่ยวที่แตกต่างในแต่ละชุมชนเพื่อให้เกิดผลิตภัณฑ์ใหม่หรือกลุ่มนักท่องเที่ยวใหม่ตามความต้องการของนักท่องเที่ยว	
วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม	๑. เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมมีความรู้ความเข้าใจในการสร้างแผนที่ความคิด ๒. เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมมีความเข้าใจวิธีการคิดค้นนวัตกรรมในระดับชุมชน ๓. เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมสร้างกลยุทธ์ทางการท่องเที่ยวจากผลิตภัณฑ์ของนวัตกรรมที่คิดค้นในระดับชุมชน	
เนื้อหาการเรียนรู้	๑. สถานการณ์ทางการท่องเที่ยวในประเทศ และสถานการณ์โลกในปัจจุบัน ๒. การสร้างแผนที่ความคิด (Mind Map) และแนวทางการคิดร่วมกัน (Mindset) ในระดับพื้นที่ ๓. แนวคิดในการสร้างสรรค์นวัตกรรมเพื่อการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ๔. การพัฒนาผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยวใหม่หรือกลุ่มนักท่องเที่ยวใหม่ตามความต้องการของนักท่องเที่ยว	
กลุ่มเป้าหมาย	☒ ภาครัฐ : เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยว ☒ ภาคเอกชน : ผู้ประกอบการ ผู้บริหาร และพนักงานในธุรกิจท่องเที่ยว ☒ ภาคประชาชน : ผู้นำชุมชน ปราชญ์ชุมชน กลุ่มชมรมการท่องเที่ยว	
วิธีการเรียนรู้		วิธีการประเมินการเรียนรู้
☒ การบรรยาย ☒ การศึกษากรณี ☒ การอภิปราย ☒ การระดมสมอง ☐ การแสดงบทบาทสมมติ ☐ ทักษะศึกษา		☐ การทดสอบ ☒ การทวนสอบด้วยการถาม – ตอบ ☒ การสังเกตการมีส่วนร่วม ☐ การสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ ☐ การสังเกตผลงานที่มอบหมาย

รายวิชา	๒.๔ จิตวิทยาการบริการ ทักษะคิด และจิตอาสา	
หมวดวิชา	องค์ความรู้ด้านการจัดการบุคลากร	
จำนวนชั่วโมง	๓ ชั่วโมง	
คำอธิบายโดยสังเขป	เรียนรู้เทคนิคและวิธีการทางจิตวิทยา ทักษะคิด และจิตอาสา เพื่อกระตุ้นการมีส่วนร่วมของคนในพื้นที่ การสื่อสาร การเข้าถึงผู้คนในพื้นที่ การจัดการข้อโต้แย้งกรณีพิพาทของคนในชุมชน การประสานประโยชน์ร่วมกันกับคนในพื้นที่ ตลอดจนการสร้างจิตสำนึกของคนในชุมชนให้เป็นเจ้าบ้านที่ดี เพื่อการพัฒนาพื้นที่ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน รวมถึงการแบ่งปันผลประโยชน์ในภาพรวมร่วมกันเพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีแก่คนในชุมชน	
วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม	๑. เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมมีความเข้าใจเทคนิคและวิธีการในการกระตุ้นการมีส่วนร่วมและสร้างจิตสำนึกของคนในพื้นที่ ๒. เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมมีทักษะในการสื่อสารในการประสานประโยชน์ร่วมกันหรือจัดการข้อโต้แย้งกรณีพิพาทของคนในชุมชน เพื่อการได้มาซึ่งผลประโยชน์ร่วมกันของคนในพื้นที่	
เนื้อหาการเรียนรู้	๑. เทคนิค วิธีการทางจิตวิทยา เพื่อกระตุ้นการมีส่วนร่วมของคนในพื้นที่ ๒. การสื่อสาร การจัดการข้อโต้แย้งกรณีพิพาท และการประสานประโยชน์ร่วมกันกับคนในพื้นที่ ๓. การสร้างจิตสำนึกของคนในชุมชนให้เป็นเจ้าบ้านที่ดี เพื่อการพัฒนาพื้นที่ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ๔. การแบ่งปันผลประโยชน์ร่วมกันเพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีแก่คนในชุมชน	
กลุ่มเป้าหมาย	☒ ภาครัฐ : เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยว ☒ ภาคเอกชน : ผู้ประกอบการ ผู้บริหาร และพนักงานในธุรกิจท่องเที่ยว ☒ ภาคประชาชน : ผู้นำชุมชน ปราชญ์ชุมชน กลุ่มชมรมการท่องเที่ยว	
วิธีการเรียนรู้		วิธีการประเมินการเรียนรู้
☒ การบรรยาย ☒ การศึกษากรณี ☒ การอภิปราย ☒ การระดมสมอง ☐ การแสดงบทบาทสมมติ ☐ ทักษะศึกษา		☐ การทดสอบ ☒ การทวนสอบด้วยการถาม – ตอบ ☒ การสังเกตการมีส่วนร่วม ☐ การสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ ☐ การสังเกตผลงานที่มอบหมาย

รายวิชา	๒.๕ การพัฒนาคุณภาพการบริการ
หมวดวิชา	องค์ความรู้ด้านการจัดการบุคลากร
จำนวนชั่วโมง	๓ ชั่วโมง
คำอธิบายโดยสังเขป	แนวคิดทางจิตวิทยา หลักการดำเนินงานด้านการบริการ เรียนรู้กระบวนการจัดการคุณภาพการให้บริการ การนำจิตวิทยามาประยุกต์ใช้ในการบริการ หลักการทำงานร่วมกับผู้อื่น และการประเมินคุณภาพการบริการในแหล่งท่องเที่ยว เพื่อให้พนักงานท่องเที่ยวเกิดความประทับใจ
วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม	๑. เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมความรู้และตระหนักถึงความสำคัญของการบริการที่มีคุณภาพ ๒. เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมสามารถนำความรู้ไปพัฒนาคุณภาพการให้บริการและสามารถบริหารจัดการด้านคุณภาพการให้บริการได้อย่างมีประสิทธิภาพ ๓. เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมประเมินคุณภาพการบริการในแหล่งท่องเที่ยว
เนื้อหาการเรียนรู้	๑. แนวคิดทางจิตวิทยา ๒. หลักการดำเนินงานด้านการบริการ ๓. กระบวนการจัดการคุณภาพการให้บริการ ๔. การนำจิตวิทยามาประยุกต์ใช้ในการบริการ ๕. หลักการทำงานร่วมกับผู้อื่น ๖. การประเมินคุณภาพการบริการในแหล่งท่องเที่ยวเพื่อให้พนักงานท่องเที่ยวเกิดความประทับใจ
กลุ่มเป้าหมาย	☒ ภาครัฐ : เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยว ☒ ภาคเอกชน : ผู้ประกอบการ ผู้บริหาร และพนักงานในธุรกิจท่องเที่ยว ☒ ภาคประชาชน : ผู้นำชุมชน ประชาชน ชุมชน กลุ่มชมรมการท่องเที่ยว
วิธีการเรียนรู้	วิธีการประเมินการเรียนรู้
☒ การบรรยาย ☒ การศึกษากรณี ☐ การอภิปราย ☐ การระดมสมอง ☒ การแสดงบทบาทสมมติ ☐ ทักษะศึกษา	☐ การทดสอบ ☐ การทวนสอบด้วยการถาม – ตอบ ☒ การสังเกตการณ์มีส่วนร่วม ☒ การสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ ☐ การสังเกตผลงานที่มอบหมาย

หมวดวิชาที่ ๓ องค์ความรู้ด้านการจัดการทรัพยากร

รายวิชา	๓.๑ การพัฒนากิจกรรมทางการท่องเที่ยว	
หมวดวิชา	องค์ความรู้ด้านการจัดการทรัพยากร	
จำนวนชั่วโมง	๓ ชั่วโมง	
คำอธิบายโดยสังเขป	ศึกษาประเภทและรูปแบบของกิจกรรม ทักษะและจิตวิทยาการเป็นผู้นำ การสร้างสรรค์กิจกรรมการประยุกต์และการนำกิจกรรมไปใช้ในการท่องเที่ยว รูปแบบต่างๆ ให้สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์การจัดการกลุ่มท่องเที่ยว ระดับประเทศ เชื่อมโยง เหมาะสมกับความต้องการและทรัพยากรท้องถิ่น แบบบูรณาการ รวมทั้งศึกษาวิธีการสังเกตพฤติกรรมและการตอบสนองต่อกิจกรรม ของนักท่องเที่ยว	
วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม	๑. เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมมีความรู้ความเข้าใจในการพัฒนารูปแบบกิจกรรม เพื่อเชื่อมโยงกับการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ ๒. เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมออกแบบและพัฒนากิจกรรมสำหรับการท่องเที่ยว ในท้องถิ่นของตนเอง	
เนื้อหาการเรียนรู้	๑. ประเภทและรูปแบบของกิจกรรม ๒. ทักษะและจิตวิทยาการเป็นผู้นำ ๓. การสร้างสรรค์กิจกรรม การประยุกต์และการนำกิจกรรมไปใช้ในการท่องเที่ยว รูปแบบต่างๆ ให้สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ ๔. การสังเกตพฤติกรรมและการตอบสนองต่อกิจกรรมของนักท่องเที่ยว	
กลุ่มเป้าหมาย	☒ ภาครัฐ : เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยว ☒ ภาคเอกชน : ผู้ประกอบการ ผู้บริหาร และพนักงานในธุรกิจท่องเที่ยว ☒ ภาคประชาชน : ผู้นำชุมชน ประชาชน ชุมชน กลุ่มชมรมการท่องเที่ยว	
วิธีการเรียนรู้		วิธีการประเมินการเรียนรู้
☒ การบรรยาย ☒ การศึกษากรณี ☒ การอภิปราย ☒ การระดมสมอง ☐ การแสดงบทบาทสมมติ ☐ ทักษะศึกษา		☐ การทดสอบ ☒ การทวนสอบด้วยการถาม – ตอบ ☒ การสังเกตการมีส่วนร่วม ☐ การสังเกตผลพฤติกรรมการเรียนรู้ ☒ การสังเกตผลงานที่มอบหมาย

รายวิชา	๓.๒ ทรัพยากรการท่องเที่ยวกับมิติทางภูมิสถาปัตยกรรม	
หมวดวิชา	องค์ความรู้ด้านการจัดการทรัพยากร	
จำนวนชั่วโมง	๓ ชั่วโมง	
คำอธิบายโดยสังเขป	ศึกษาองค์ประกอบของทรัพยากรทางการท่องเที่ยว การบริหารจัดการพื้นที่ และการออกแบบผังบริเวณ เพื่อมุ่งเน้นให้เกิดทักษะ ความรู้และความเข้าใจในการออกแบบวางผังบริเวณขั้นพื้นฐานจากปัจจัยทางสภาพแวดล้อม และพื้นที่ที่มีความหลากหลายในแหล่งท่องเที่ยว รวมทั้งภูมิทัศน์โดยการเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ สังเคราะห์ และออกแบบโดยคำนึงถึงองค์ประกอบทางกายภาพและจินตภาพ	
วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม	๑. เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมตระหนักถึงความสำคัญของภูมิสถาปัตยกรรม องค์ประกอบของการจัดภูมิสถาปัตยกรรมเพื่อการท่องเที่ยว ๒. เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมมีความรู้ความเข้าใจในการบริหารจัดการพื้นที่ การออกแบบให้เหมาะสมกับพื้นที่และตรงตามความต้องการของนักท่องเที่ยว ๓. เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมเข้าใจวิธีการเก็บข้อมูล วิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูล เพื่อออกแบบภูมิสถาปัตยกรรมที่ตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว	
เนื้อหาการเรียนรู้	๑. องค์ประกอบของทรัพยากรทางการท่องเที่ยว ๒. การบริหารจัดการพื้นที่ การออกแบบผังบริเวณ เพื่อมุ่งเน้นให้เกิดทักษะ ความรู้และความเข้าใจในการออกแบบวางผังบริเวณขั้นพื้นฐาน ๓. การเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ สังเคราะห์ และออกแบบโดยคำนึงถึงองค์ประกอบทางกายภาพและจินตภาพ	
กลุ่มเป้าหมาย	☒ ภาครัฐ : เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยว ☒ ภาคเอกชน : ผู้ประกอบการ ผู้บริหาร และพนักงานในธุรกิจท่องเที่ยว ☒ ภาคประชาชน : ผู้นำชุมชน ประชาชน ชุมชน กลุ่มชมรมการท่องเที่ยว	
วิธีการเรียนรู้		วิธีการประเมินการเรียนรู้
☒ การบรรยาย ☒ การศึกษากรณี ☒ การอภิปราย ☐ การระดมสมอง ☐ การแสดงบทบาทสมมติ ☐ ทักษะศึกษา		☐ การทดสอบ ☒ การทวนสอบด้วยการถาม – ตอบ ☒ การสังเกตการณ์มีส่วนร่วม ☐ การสังเกตพฤติกรรมกรรมการเรียนรู้ ☐ การสังเกตผลงานที่มอบหมาย

รายวิชา	๓.๓ การสร้างภาพลักษณ์ทางการท่องเที่ยว	
หมวดวิชา	องค์ความรู้ด้านการจัดการทรัพยากร	
จำนวนชั่วโมง	๓ ชั่วโมง	
คำอธิบายโดยสังเขป	แนวคิดภาพลักษณ์ องค์ประกอบของภาพลักษณ์ ประเภทของภาพลักษณ์ และการสร้างภาพลักษณ์ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ปัจจัยที่มีผลต่อการกำหนดกลยุทธ์เพื่อการสร้างภาพลักษณ์เพื่อเป็นอัตลักษณ์การท่องเที่ยวในแต่ละชุมชน และวิธีประเมินภาพลักษณ์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว ด้วยการนำเสนอผ่านสื่อสมัยใหม่ และสื่อออนไลน์	
วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม	๑. เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมมีความรู้ และความเข้าใจถึงความสำคัญของการสร้างภาพลักษณ์ องค์ประกอบการสร้างภาพลักษณ์ด้านการท่องเที่ยว ๒. เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมสามารถวางกลยุทธ์เพื่อสร้างอัตลักษณ์ทางการท่องเที่ยวในแต่ละชุมชน ๓. เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมสามารถออกแบบการประเมินภาพลักษณ์ด้านการท่องเที่ยวในพื้นที่ได้	
เนื้อหาการเรียนรู้	๑. แนวคิด องค์ประกอบ และประเภทของภาพลักษณ์ทางการท่องเที่ยว ๒. การสร้างภาพลักษณ์ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ๓. ปัจจัยที่มีผลต่อการกำหนดกลยุทธ์การสร้างภาพลักษณ์เพื่อเป็นอัตลักษณ์การท่องเที่ยวในแต่ละชุมชน ๔. การประเมินภาพลักษณ์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว ด้วยการนำเสนอผ่านสื่อสมัยใหม่ และสื่อออนไลน์	
กลุ่มเป้าหมาย	☒ ภาครัฐ : เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยว ☒ ภาคเอกชน : ผู้ประกอบการ ผู้บริหาร และพนักงานในธุรกิจท่องเที่ยว ☒ ภาคประชาชน : ผู้นำชุมชน ประชาชนชุมชน กลุ่มชมรมการท่องเที่ยว	
วิธีการเรียนรู้		วิธีการประเมินการเรียนรู้
☒ การบรรยาย ☒ การศึกษากรณี ☒ การอภิปราย ☐ การระดมสมอง ☐ การแสดงบทบาทสมมติ ☐ ทักษะศึกษา		☐ การทดสอบ ☒ การทวนสอบด้วยการถาม – ตอบ ☒ การสังเกตการณ์มีส่วนร่วม ☐ การสังเกตผลพฤติกรรมการเรียนรู้ ☐ การสังเกตผลงานที่มอบหมาย

รายวิชา	๓.๔ การบริหารภาคีเครือข่าย และการเชื่อมโยงกลุ่มจังหวัดทางการท่องเที่ยว	
หมวดวิชา	องค์ความรู้ด้านการจัดการทรัพยากร	
จำนวนชั่วโมง	๓ ชั่วโมง	
คำอธิบายโดยสังเขป	ศึกษาหลักการทำงานของภาคีเครือข่าย การบริหารภาคีเครือข่าย รูปแบบการสื่อสารข้อมูลระหว่างเครือข่าย ทักษะในการค้นหาข้อมูลเครือข่าย โดยใช้กระบวนการทำงาน การสืบค้น การปฏิบัติ การคิดวิเคราะห์ และติดต่อสื่อสารผ่านเครือข่ายเพื่อช่วยกันแก้ไขปัญหา และเชื่อมโยงกันอย่างเหมาะสมกับลักษณะงานให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล	
วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม	๑. เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมตระหนักถึงความสำคัญของการสร้างภาคีเครือข่าย เพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยว ๒. เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมเข้าใจรูปแบบ และวิธีการปฏิบัติในการร่วมกันสร้างเครือข่าย ส่งเสริมและแก้ไขปัญหาในกลุ่มสมาชิกภาคีเครือข่าย ให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล	
เนื้อหาการเรียนรู้	๑. หลักการทำงานของภาคีเครือข่าย ๒. การบริหารภาคีเครือข่าย ๓. รูปแบบการสื่อสารข้อมูลระหว่างเครือข่าย ๔. ทักษะในการค้นหาข้อมูลเครือข่ายโดยใช้กระบวนการทำงาน การสืบค้น การปฏิบัติ การคิดวิเคราะห์ ๕. การติดต่อสื่อสารผ่านเครือข่ายเพื่อช่วยกันแก้ไขปัญหา เพื่อเชื่อมโยงกันอย่างเหมาะสมกับลักษณะงานให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล	
กลุ่มเป้าหมาย	☒ ภาครัฐ : เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยว ☒ ภาคเอกชน : ผู้ประกอบการ ผู้บริหาร และพนักงานในธุรกิจท่องเที่ยว ☒ ภาคประชาชน : ผู้นำชุมชน ประชาชน ชุมชน กลุ่มชมรมการท่องเที่ยว	
วิธีการเรียนรู้		วิธีการประเมินการเรียนรู้
☒ การบรรยาย ☒ การศึกษากรณี ☒ การอภิปราย ☒ การระดมสมอง ☐ การแสดงบทบาทสมมติ ☐ ทักษะศึกษา		☐ การทดสอบ ☒ การทวนสอบด้วยการถาม – ตอบ ☒ การสังเกตการณ์มีส่วนร่วม ☐ การสังเกตผลพฤติกรรมการเรียนรู้ ☐ การสังเกตผลงานที่มอบหมาย

รายวิชา	๓.๕ การวางแผนและพัฒนาเส้นทางการท่องเที่ยวในมิติที่หลากหลาย	
หมวดวิชา	องค์ความรู้ด้านการจัดการทรัพยากร	
จำนวนชั่วโมง	๓ ชั่วโมง	
คำอธิบายโดยสังเขป	การวางแผน การกำหนดเส้นทาง และการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวแบบบูรณาการให้สอดคล้องกับความหลากหลายของแหล่งท่องเที่ยวเป็นไปตามวิถีชุมชนและความต้องการของนักท่องเที่ยวอย่างเหมาะสม รวมทั้งศึกษากลไกการจัดการท่องเที่ยวในพื้นที่โดยคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	
วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม	๑. เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมมีความเข้าใจในการวางแผนและพัฒนาเส้นทางการท่องเที่ยวตามวิถีชุมชน ๒. เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมวางแผนและกำหนดเส้นทางโดยคำนึงถึงการมีส่วนร่วมและผลกระทบของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้อย่างเหมาะสม	
เนื้อหาการเรียนรู้	๑. การวางแผน การกำหนดเส้นทาง และการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวแบบบูรณาการ ๒. การศึกษาความต้องการของนักท่องเที่ยว ๓. กลไกการจัดการท่องเที่ยวในพื้นที่โดยคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	
กลุ่มเป้าหมาย	☒ ภาครัฐ : เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยว ☒ ภาคเอกชน : ผู้ประกอบการ ผู้บริหาร และพนักงานในธุรกิจท่องเที่ยว ☒ ภาคประชาชน : ผู้นำชุมชน ประชาชน ชุมชน กลุ่มชมรมการท่องเที่ยว	
วิธีการเรียนรู้		วิธีการประเมินการเรียนรู้
☒ การบรรยาย ☒ การศึกษากรณี ☒ การอภิปราย ☒ การระดมสมอง ☐ การแสดงบทบาทสมมติ ☐ ทักษะศึกษา		☐ การทดสอบ ☒ การทวนสอบด้วยการถาม – ตอบ ☒ การสังเกตการมีส่วนร่วม ☐ การสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ ☐ การสังเกตผลงานที่มอบหมาย

รายวิชา	๓.๖ การจัดการสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติแบบมีส่วนร่วมของชุมชนอย่างยั่งยืน
หมวดวิชา	องค์ความรู้ด้านการจัดการทรัพยากร
จำนวนชั่วโมง	๓ ชั่วโมง
คำอธิบายโดยสังเขป	ศึกษาการวางแผน การจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน และการพัฒนาการใช้ทรัพยากรทางธรรมชาติ รวมทั้งการศึกษาผลกระทบที่เกิดขึ้นกับสิ่งแวดล้อม โดยมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน
วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม	๑. เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมเข้าใจการวางแผน การจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน โดยมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน ๒. เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมเข้าใจ และสามารถวิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดขึ้น หากไม่มีการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ๓. เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมวางแผน และออกแบบวิธีการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนโดยมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนได้
เนื้อหาการเรียนรู้	๑. การวางแผน และการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ๒. การพัฒนาการใช้ทรัพยากรทางธรรมชาติ ๓. การศึกษาผลกระทบที่เกิดขึ้นกับสิ่งแวดล้อม ได้แก่ การบริหารพื้นที่เพื่อการรองรับนักท่องเที่ยว ชีตความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว การบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรทางการท่องเที่ยวภายหลังจากการใช้พื้นที่ทางการท่องเที่ยว ๔. การจัดการสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติแบบมีส่วนร่วมของชุมชน
กลุ่มเป้าหมาย	☒ ภาครัฐ : เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยว ☒ ภาคเอกชน : ผู้ประกอบการ ผู้บริหาร และพนักงานในธุรกิจท่องเที่ยว ☒ ภาคประชาชน : ผู้นำชุมชน ประชาชน ชุมชน กลุ่มชมรมการท่องเที่ยว
วิธีการเรียนรู้	วิธีการประเมินการเรียนรู้
☒ การบรรยาย ☒ การศึกษากรณี ☒ การอภิปราย ☒ การระดมสมอง ☐ การแสดงบทบาทสมมติ ☐ ทักษะศึกษา	☐ การทดสอบ ☒ การทวนสอบด้วยการถาม – ตอบ ☒ การสังเกตการมีส่วนร่วม ☐ การสังเกตผลพฤติกรรมการเรียนรู้ ☐ การสังเกตผลงานที่มอบหมาย

หมวดวิชาที่ ๔ องค์ความรู้ด้านการจัดการบริหารโครงการและงบประมาณ

รายวิชา	๔.๑ การจัดทำโครงการตามแผนยุทธศาสตร์แบบบูรณาการ	
หมวดวิชา	องค์ความรู้ด้านการจัดการบริหารโครงการและงบประมาณ	
จำนวนชั่วโมง	๓ ชั่วโมง	
คำอธิบายโดยสังเขป	ศึกษาเรียนรู้แผนยุทธศาสตร์ชาติ แผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวกลุ่มจังหวัด แผนพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัด ฯลฯ และจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี ด้านการท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับแผนดังกล่าว พร้อมทั้งการเข้าถึงข้อมูลของแผนฯ ต่างๆ อีกทั้งยังสามารถวิเคราะห์แผนฯ เพื่อที่จะสามารถดำเนินการตามแผนฯ ตามที่ได้ตั้งเป้าหมายไว้	
วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม	๑. เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมมีความเข้าใจแผนยุทธศาสตร์ชาติ แผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวกลุ่มจังหวัด แผนพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัด ฯลฯ ๒. เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมจัดทำแผน และวิเคราะห์แผนปฏิบัติการประจำปี ด้านการท่องเที่ยวตามแผนยุทธศาสตร์ต่างๆ	
เนื้อหาการเรียนรู้	๑. แผนยุทธศาสตร์ชาติ แผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวกลุ่มจังหวัด แผนพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัด ฯลฯ ๒. การจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีด้านการท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับแผนตามข้อ ๑) ๓. การค้นคว้า และการเข้าถึงข้อมูลของแผนฯ ต่างๆ ๔. การวิเคราะห์แผนฯ และการดำเนินการตามแผนฯ ให้บรรลุเป้าหมาย	
กลุ่มเป้าหมาย	☒ ภาครัฐ : เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยว ☒ ภาคเอกชน : ผู้ประกอบการ ผู้บริหาร และพนักงานในธุรกิจท่องเที่ยว ☒ ภาคประชาชน : ผู้นำชุมชน ประชาชน ชุมชน กลุ่มชมรมการท่องเที่ยว	
วิธีการเรียนรู้		วิธีการประเมินการเรียนรู้
☒ การบรรยาย ☐ การศึกษากรณี ☐ การอภิปราย ☒ การระดมสมอง ☐ การแสดงบทบาทสมมติ ☐ ทักษะศึกษา		☐ การทดสอบ ☒ การทวนสอบด้วยการถาม – ตอบ ☒ การสังเกตการมีส่วนร่วม ☐ การสังเกตผลพฤติกรรมการเรียนรู้ ☐ การสังเกตผลงานที่มอบหมาย

รายวิชา	๔.๒ การเขียนโครงการ งบประมาณ การปฏิบัติด้านระเบียบการเบิกจ่าย และการตรวจสอบโครงการ และการเสนอขอโครงการ	
หมวดวิชา	องค์ความรู้ด้านการจัดการบริหารโครงการและงบประมาณ	
จำนวนชั่วโมง	๓ ชั่วโมง	
คำอธิบายโดยสังเขป	ศึกษาเรียนรู้แหล่งการให้ทุน ขั้นตอนการเขียนโครงการ การวางแผนกำหนดงบประมาณ วิเคราะห์ความคุ้มค่า รายละเอียดและวิธีการเขียนโครงการให้ได้ทุน และเทคนิคการนำเสนอ รวมถึงการศึกษาระเบียบ วิธีการและขั้นตอนการเบิกจ่ายงบประมาณ รวมทั้งเรียนรู้และศึกษากระบวนการและวิธีการตรวจสอบโครงการขององค์กรอิสระภายนอก	
วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม	๑. เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมเข้าใจในการหาแหล่งทุนเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่ ๒. เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมเข้าใจในกระบวนการและขั้นตอนการเขียนโครงการให้ได้ทุน ตลอดจนวิธีการตรวจสอบโครงการจากองค์กรอิสระ ๓. เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมเข้าใจในระเบียบ วิธีการและขั้นตอนการเบิกจ่ายงบประมาณที่ถูกต้อง	
เนื้อหาการเรียนรู้	๑. ศึกษาเรียนรู้แหล่งการให้ทุน และขั้นตอนการเขียนโครงการ ๒. การวางแผนกำหนดงบประมาณ และการวิเคราะห์ความคุ้มค่า ๓. รายละเอียดและวิธีการเขียนโครงการให้ได้ทุน และเทคนิคการนำเสนอ ๔. การศึกษาระเบียบ วิธีการและขั้นตอนการเบิกจ่ายงบประมาณ ๕. การศึกษากระบวนการและวิธีการตรวจสอบโครงการขององค์กรภายนอก	
กลุ่มเป้าหมาย	☒ ภาครัฐ : เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยว ☒ ภาคเอกชน : ผู้ประกอบการ ผู้บริหาร และพนักงานในธุรกิจท่องเที่ยว ☒ ภาคประชาชน : ผู้นำชุมชน ประชาชน ชุมชน กลุ่มชมรมการท่องเที่ยว	
วิธีการเรียนรู้		วิธีการประเมินการเรียนรู้
☒ การบรรยาย ☒ การศึกษากรณี ☒ การอภิปราย ☒ การระดมสมอง ☐ การแสดงบทบาทสมมติ ☐ ทักษะศึกษา		☐ การทดสอบ ☒ การทวนสอบด้วยการถาม – ตอบ ☒ การสังเกตการณ์มีส่วนร่วม ☐ การสังเกตผลพฤติกรรมการเรียนรู้ ☐ การสังเกตผลงานที่มอบหมาย

รายวิชา	๔.๓ การพัฒนาระบบติดตามและประเมินผลโครงการ แบบมุ่งวัดผลสัมฤทธิ์	
หมวดวิชา	องค์ความรู้ด้านการจัดการบริหารโครงการและงบประมาณ	
จำนวนชั่วโมง	๓ ชั่วโมง	
คำอธิบายโดยสังเขป	ศึกษาและสามารถออกแบบระบบการติดตามและประเมินผลโครงการ Plan Do Check Act (PDCA) การกำหนดตัวชี้วัดและวิธีการวัดให้มีประสิทธิภาพในการประเมินโครงการ และพัฒนาตัวชี้วัดเพื่อผลสัมฤทธิ์ที่ดี	
วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม	๑. เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมเข้าใจวิธีการออกแบบระบบการติดตามประเมินผลโครงการ และการกำหนดตัวชี้วัดและวิธีการวัดได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ ๒. เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมออกแบบระบบการติดตามประเมินผลโครงการ และการกำหนดตัวชี้วัด วิธีการวัดและวิธีพัฒนาตัวชี้วัดในทางปฏิบัติได้	
เนื้อหาการเรียนรู้	๑. แนวคิด และออกแบบระบบการติดตามและประเมินผลโครงการ Plan Do Check Act (PDCA) ๒. การกำหนดตัวชี้วัดและวิธีการวัดให้มีประสิทธิภาพในการประเมินโครงการ ๓. การพัฒนาตัวชี้วัดเพื่อผลสัมฤทธิ์ที่ดี	
กลุ่มเป้าหมาย	☒ ภาครัฐ : เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยว ☒ ภาคเอกชน : ผู้ประกอบการ ผู้บริหาร และพนักงานในธุรกิจท่องเที่ยว ☒ ภาคประชาชน : ผู้นำชุมชน ปราชญ์ชุมชน กลุ่มชมรมการท่องเที่ยว	
วิธีการเรียนรู้		วิธีการประเมินการเรียนรู้
☒ การบรรยาย ☒ การศึกษากรณี ☐ การอภิปราย ☐ การระดมสมอง ☐ การแสดงบทบาทสมมติ ☐ ทักษะศึกษา		☐ การทดสอบ ☒ การทวนสอบด้วยการถาม – ตอบ ☒ การสังเกตการมีส่วนร่วม ☐ การสังเกตผลพฤติกรรมการเรียนรู้ ☐ การสังเกตผลงานที่มอบหมาย

หมวดวิชาที่ ๕ องค์ความรู้ด้านแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศ

รายวิชา	๕.๑ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อการบูรณาการ
หมวดวิชา	องค์ความรู้ด้านแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศ
จำนวนชั่วโมง	๖ ชั่วโมง
คำอธิบายโดยสังเขป	ศึกษาชุมชนหรือองค์กรที่ประสบความสำเร็จด้านการจัดการทางการท่องเที่ยว โดยเน้นการมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ และเน้นการลงมือปฏิบัติเพื่อให้เกิดองค์ความรู้ที่แท้จริง
วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม	๑. เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมได้เพิ่มพูนประสบการณ์จากความสำเร็จของชุมชนหรือองค์กรในพื้นที่ ๒. เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมมีการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ระหว่างวิทยากรในพื้นที่และผู้เข้าอบรมในโครงการ ๓. เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมประยุกต์องค์ความรู้ที่ได้จากพื้นที่จริงเพื่อนำมาพัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่ของตนเอง
เนื้อหาการเรียนรู้	๑. ศึกษาชุมชนหรือองค์กรที่ประสบความสำเร็จด้านการจัดการทางการท่องเที่ยว ๒. การแลกเปลี่ยน การมีส่วนร่วมเพื่อการเรียนรู้ ๓. การลงมือปฏิบัติเพื่อให้เกิดองค์ความรู้ที่แท้จริง
กลุ่มเป้าหมาย	☒ ภาครัฐ : เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยว ☒ ภาคเอกชน : ผู้ประกอบการ ผู้บริหาร และพนักงานในธุรกิจท่องเที่ยว ☒ ภาคประชาชน : ผู้นำชุมชน ปราชญ์ชุมชน กลุ่มชมรมการท่องเที่ยว
วิธีการเรียนรู้	วิธีการประเมินการเรียนรู้
☒ การบรรยาย ☐ การศึกษากรณี ☒ การอภิปราย ☒ การระดมสมอง ☐ การแสดงบทบาทสมมติ ☒ ทักษะศึกษา	☐ การทดสอบ ☒ การทวนสอบด้วยการถาม – ตอบ ☒ การสังเกตการมีส่วนร่วม ☒ การสังเกตผลพฤติกรรมการเรียนรู้ ☒ การสังเกตผลงานที่มอบหมาย

รายวิชา	๕.๒ ศาสตร์ของพระราชาสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืนในมิติการบริหารจัดการ การท่องเที่ยว	
หมวดวิชา	องค์ความรู้ด้านแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศ	
จำนวนชั่วโมง	๖ ชั่วโมง	
คำอธิบายโดยสังเขป	การเรียนรู้หลักการของศาสตร์พระราชา วิเคราะห์หลักธรรมของพระราชา และ วิธีการบริหารจัดการการท่องเที่ยว ได้แก่ หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ศาสตร์ของพระราชา และหลักทศพิธราชธรรม เพื่อการประยุกต์ใช้ ในการดำเนินการบริหารจัดการพื้นที่ในรูปแบบอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว อาทิ เกษตรทฤษฎีใหม่	
วัตถุประสงค์ เชิงพฤติกรรม	๑. เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมมีความเข้าใจในศาสตร์ของพระราชาและสามารถ ประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในพื้นที่ได้ ๒. เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมได้แลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างวิทยากรในพื้นที่ และ ผู้เข้ารับการอบรมสามารถประยุกต์ศาสตร์ของพระราชามาปฏิบัติในพื้นที่ตนเอง	
เนื้อหาการเรียนรู้	๑. การเรียนรู้หลักการของศาสตร์พระราชา ๒. วิเคราะห์หลักธรรมของพระราชา และวิธีการบริหารจัดการการท่องเที่ยว ได้แก่ หลักทศพิธราชธรรม ศาสตร์ของพระราชา และหลักปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียง ๓. การประยุกต์ใช้ในการดำเนินการบริหารจัดการพื้นที่ในรูปแบบอุตสาหกรรม การท่องเที่ยว เช่น เกษตรทฤษฎีใหม่	
กลุ่มเป้าหมาย	☒ ภาครัฐ : เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยว ☒ ภาคเอกชน : ผู้ประกอบการ ผู้บริหาร และพนักงานในธุรกิจท่องเที่ยว ☒ ภาคประชาชน : ผู้นำชุมชน ปราชญ์ชุมชน กลุ่มชมรมการท่องเที่ยว	
วิธีการเรียนรู้		วิธีการประเมินการเรียนรู้
☒ การบรรยาย ☐ การศึกษากรณี ☒ การอภิปราย ☒ การระดมสมอง ☐ การแสดงบทบาทสมมติ ☒ ทักษะศึกษา		☐ การทดสอบ ☒ การทวนสอบด้วยการถาม – ตอบ ☒ การสังเกตการมีส่วนร่วม ☒ การสังเกตผลพฤติกรรมการเรียนรู้ ☒ การสังเกตผลงานที่มอบหมาย

ภาคผนวก
เอกสารประกอบเพื่อใช้ในการจัดฝึกอบรม
โครงการหลักสูตร “ผู้นำการท่องเที่ยวระดับพื้นที่”

ภาคผนวก ก

**แบบสำรวจความต้องการเข้าอบรมตามรายวิชาเพื่อจัดฝึกอบรม
หลักสูตร “ผู้นำการท่องเที่ยวระดับพื้นที่”**

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

๑. เพศ () ชาย () หญิง
๒. อายุ ปี
๓. ประเภทผู้เข้าร่วมอบรม
 () ภาครัฐ : เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยว
 () ภาคเอกชน : ผู้ประกอบการ ผู้บริหาร และพนักงานในธุรกิจท่องเที่ยว
 () ภาคประชาชน : ผู้นำชุมชน ปราชญ์ชุมชน กลุ่มชมรมการท่องเที่ยว
๔. หน่วยงานที่ท่านสังกัด อำเภอ จังหวัด

ตอนที่ ๒ ระดับความต้องการเข้าอบรมตามรายวิชา (โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับระดับความต้องการของท่าน) ระดับความต้องการ ๕ = มากที่สุด ๔ = มาก ๓ = ปานกลาง ๒ = น้อย และ ๑ = น้อยที่สุด

หมวดวิชา	รายวิชา	ระดับความต้องการ				
		๕	๔	๓	๒	๑
การบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว	๑.๑ การบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวและแหล่งท่องเที่ยวเฉพาะ					
	๑.๒ การบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวระดับพื้นที่เพื่อความยั่งยืน					
	๑.๓ การจัดการข้อมูลและระบบงานสารสนเทศทางการท่องเที่ยว					
	๑.๔ การจัดการความปลอดภัยในแหล่งท่องเที่ยวตามมาตรฐานสากล					
	๑.๕ การพัฒนาช่องทางการตลาดเชิงรุกผ่านสื่อสมัยใหม่ และการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีเพื่อการท่องเที่ยว					
	๑.๖ การจัดการการท่องเที่ยวในภาวะวิกฤต					
	๑.๗ บทบาท หน้าที่และอำนาจ ภารกิจขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในมิติทางการท่องเที่ยว					
การจัดการบุคลากร	๒.๑ การพัฒนาสมรรถนะบุคลากรภาครัฐ ภาคเอกชน และชุมชน					
	๒.๒ การจัดการองค์ความรู้มรดกทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น					
	๒.๓ การสร้างแนวความคิดในการสร้างสรรค์นวัตกรรมเพื่อการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์					
	๒.๔ จิตวิทยาการบริการ ทัศนคติ และจิตอาสา					
	๒.๕ การพัฒนาคุณภาพการบริการ					
การจัดการทรัพยากร	๓.๑ การพัฒนากิจกรรมทางการท่องเที่ยว					
	๓.๒ ทรัพยากรการท่องเที่ยวกับมิติทางภูมิสถาปัตยกรรม					

หมวดวิชา	รายวิชา	ระดับความต้องการ				
		๕	๔	๓	๒	๑
	๓.๓ การสร้างภาพลักษณ์ทางการท่องเที่ยว					
	๓.๔ การบริหารภาคีเครือข่าย และการเชื่อมโยงกลุ่มจังหวัด ทางการท่องเที่ยว					
	๓.๕ การวางแผนและพัฒนาเส้นทางการท่องเที่ยวในมิติ ที่หลากหลาย					
	๓.๖ การจัดการสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ แบบมีส่วนร่วมของชุมชนอย่างยั่งยืน					
การจัดการ บริหาร โครงการ และ งบประมาณ	๔.๑ การจัดทำโครงการตามแผนยุทธศาสตร์แบบบูรณาการ					
	๔.๒ การเขียนโครงการ งบประมาณ การปฏิบัติด้านระเบียบ การเบิกจ่าย และการตรวจสอบโครงการ และการเสนอขอ โครงการ					
	๔.๓ การพัฒนาระบบติดตามและประเมินผลโครงการ แบบมุ่งวัดผลสัมฤทธิ์					
ด้านแนว ปฏิบัติที่ เป็นเลิศ	๕.๑ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อการบูรณาการ					
	๕.๒ ศาสตร์ของพระราชาสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืนในมิติ การบริหารจัดการทางการท่องเที่ยว					

ตอนที่ ๓ ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

ภาคผนวก ข

แบบประเมินสมรรถนะการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว หลักสูตร “ผู้นำการท่องเที่ยวระดับพื้นที่”

คำชี้แจง

แบบประเมินสมรรถนะการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในพื้นที่ด้วยตนเอง เป็นเครื่องมือที่ใช้สะท้อนให้เห็นถึงระดับขีดความสามารถทั้งในด้านความรู้ ทักษะ ทักษะ และคุณลักษณะที่จำเป็นสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องในการบริหารจัดการท่องเที่ยวในพื้นที่ ซึ่งนำไปสู่การพัฒนาสมรรถนะตามหลักสูตรฝึกอบรมโครงการเผยแพร่องค์ความรู้ด้านการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในพื้นที่ ของกรมการท่องเที่ยว ดังนั้นเพื่อให้การจัดโครงการอบรมมีประสิทธิภาพผู้จัดการฝึกอบรมควรได้รับทราบถึงระดับสมรรถนะของผู้เข้ารับการอบรมและความก้าวหน้าในการเรียนรู้จากการฝึกอบรม ผู้เข้ารับการฝึกอบรมควรทำการประเมินตนเองตามแบบประเมินที่กำหนดทั้งก่อนการเข้ารับการอบรมและหลังจากการเข้ารับการฝึกอบรม ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อผู้เข้ารับการฝึกอบรมและผู้จัดการฝึกอบรม รวมทั้งการพัฒนาหลักสูตรต่อไป

คำแนะนำ

ขอให้ผู้รับการฝึกอบรมประเมินตนเองตามรายการสมรรถนะ โดยการทำเครื่องหมายในช่องที่ทำได้หรือทำไม่ได้ตามความเป็นจริง ซึ่งผลของการประเมินสมรรถนะในแต่ละรายการจะนำไปพิจารณาจากประเด็นที่ทำได้ในแต่ละระดับพฤติกรรม

ตัวอย่างการประเมิน

สมรรถนะที่ ๑ ความรู้ในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในพื้นที่

ระดับพฤติกรรม และตัวชี้วัด	ทำได้	ทำไม่ได้
๑. ผู้เข้ารับการอบรมมีความรู้ ความเข้าใจในองค์ประกอบและปัจจัยพื้นฐานของการบริหารจัดการทางด้านการท่องเที่ยว		
• บอกลักษณะขององค์ประกอบและปัจจัยพื้นฐานของการบริหารจัดการทางด้านการท่องเที่ยวได้	✓	
• อธิบายความสำคัญของแต่ละองค์ประกอบได้	✓	
๒. ผู้เข้ารับการอบรมสามารถถ่ายทอดความรู้ความเข้าใจให้แก่ผู้เกี่ยวข้อง		
• สอนแนะ หรือชี้แจงให้ผู้อื่นเข้าใจความรู้เบื้องต้นและเห็นความสำคัญของการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในพื้นที่	✓	
• ตอบข้อซักถามเมื่อมีผู้สงสัยเกี่ยวกับหลักการสำคัญของการจัดการการท่องเที่ยวในพื้นที่ได้ชัดเจน		✓
๓. ผู้เข้ารับการอบรมสามารถประยุกต์ความรู้เข้ากับการทำงานได้อย่างสอดคล้องและเหมาะสม		
• วิเคราะห์สถานการณ์และปัญหาของการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ได้		✓
• เสนอแนวทางการแก้ไขปัญหา หรือแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ได้		✓

ผลการประเมินสมรรถนะ

สมรรถนะ	ระดับ
๑. ความรู้ในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในพื้นที่	๑

หมายเหตุ ผลการประเมินสมรรถนะพิจารณาตามระดับพฤติกรรมและตัวชี้วัดที่ผู้เข้าร่วมอบรมทำได้

สมรรถนะที่ ๑ ความรู้ในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในพื้นที่

ระดับพฤติกรรม และตัวชี้วัด	ทำได้	ทำไม่ได้
๑. ผู้เข้ารับการอบรมมีความรู้ ความเข้าใจในองค์ประกอบและปัจจัยพื้นฐานของการบริหารจัดการทางด้านการท่องเที่ยว		
● บอกลักษณะองค์ประกอบและปัจจัยพื้นฐานของการบริหารจัดการทางด้านการท่องเที่ยวได้		
● อธิบายความสำคัญของแต่ละองค์ประกอบได้		
๒. ผู้เข้ารับการอบรมสามารถถ่ายทอดความรู้ความเข้าใจให้แก่ผู้เกี่ยวข้อง		
● สอนแนะ หรือชี้แจงให้ผู้อื่นเข้าใจความรู้เบื้องต้นและเห็นความสำคัญของการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในพื้นที่		
● ตอบข้อซักถามเมื่อมีผู้สงสัยเกี่ยวกับหลักการสำคัญของการจัดการการท่องเที่ยวในพื้นที่ได้ชัดเจน		
๓. ผู้เข้ารับการอบรมสามารถประยุกต์ความรู้เข้ากับการทำงานได้อย่างสอดคล้องและเหมาะสม		
● วิเคราะห์สถานการณ์และปัญหาของการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ได้		
● เสนอแนวทางการแก้ไขปัญหา หรือแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ได้		

ผลการประเมินสมรรถนะ

สมรรถนะ	ระดับ
๑. ความรู้ในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในพื้นที่	

สมรรถนะที่ ๒ ทักษะในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในพื้นที่

ระดับพฤติกรรม และตัวชี้วัด	ทำได้	ทำไม่ได้
๑. ผู้เข้ารับการอบรมมีความเข้าใจในการดำเนินกิจกรรมด้านต่างๆ และใช้เทคนิควิธีได้อย่างเหมาะสม		
● สามารถจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในพื้นที่ให้กับคนในพื้นที่ได้		
● ใช้เทคนิคที่สำคัญเพื่อแก้ไขปัญหา หรือช่วยจัดการหรือดำเนินกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในพื้นที่ให้กับคนในพื้นที่ได้		
๒. ผู้เข้ารับการอบรมสามารถแนะนำหรือสนับสนุนให้ผู้เกี่ยวข้อง และสามารถดำเนินการจัดการท่องเที่ยวในพื้นที่ได้		
● ให้คำแนะนำ และชี้แนวทางให้ผู้อื่นดำเนินการในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในพื้นที่ได้		
● ผลักดันและให้การสนับสนุน หรือจูงใจให้ผู้อื่นดำเนินการจัดการท่องเที่ยวในพื้นที่ได้		
๓. ผู้เข้ารับการอบรมสามารถออกแบบหรือพัฒนากลยุทธ์ในการจัดการการท่องเที่ยวในพื้นที่ได้อย่างเหมาะสม		
● จัดทำและออกแบบแผนกลยุทธ์ในการจัดการท่องเที่ยวในพื้นที่ได้อย่างเหมาะสม		
● นำเสนอแผนกลยุทธ์และวิธีการดำเนินการบริหารจัดการท่องเที่ยวในพื้นที่ได้อย่างเหมาะสม		

ผลการประเมินสมรรถนะ

สมรรถนะ	ระดับ
๒. ทักษะในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในพื้นที่	

สมรรถนะที่ ๓ ทักษะคิดต่อการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในพื้นที่

ระดับพฤติกรรม และตัวชี้วัด	ทำได้	ทำไม่ได้
๑. ผู้เข้ารับการอบรมสามารถประเมินการมีทัศนคติที่ดีต่อการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในพื้นที่		
● บอกลักษณะของการมีทัศนคติที่ดีต่อการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในพื้นที่ได้		
● ประเมินคุณลักษณะของการมีทัศนคติที่ดีต่อการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในพื้นที่ได้		
๒. ผู้เข้ารับการอบรมมีความรู้ความเข้าใจในการเสริมสร้างทัศนคติที่ดีให้กับผู้อื่นในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในพื้นที่		
● อธิบายวิธีการกระตุ้นเพื่อเสริมสร้างทัศนคติที่ดีให้กับผู้อื่นในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในพื้นที่ได้		
● จัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างทัศนคติที่ดีให้กับผู้อื่นในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในพื้นที่ได้		
๓. ผู้เข้ารับการอบรมสามารถพัฒนาการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในพื้นที่ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ได้		
● จัดทำและออกแบบแผนกลยุทธ์ในการพัฒนาและเสริมสร้างทัศนคติที่ดีในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในพื้นที่ได้		
● นำเสนอแผนและวิธีการในการส่งเสริมทัศนคติที่ดีของบุคลากรต่อการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในพื้นที่ได้		

ผลการประเมินสมรรถนะ

สมรรถนะ	ระดับ
๓. ทักษะคิดต่อการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในพื้นที่	

สมรรถนะที่ ๔ คุณลักษณะเฉพาะด้านการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในพื้นที่

ระดับพฤติกรรม และตัวชี้วัด	ทำได้	ทำไม่ได้
๑. ผู้เข้ารับการอบรมสามารถอธิบายองค์ประกอบ ภาพรวมเพื่อการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในพื้นที่ได้		
บอกลักษณะองค์ประกอบและปัจจัยพื้นฐานของการบริหารจัดการทางด้านการท่องเที่ยวได้		
บอกความเชื่อมโยงขององค์ประกอบและปัจจัยต่างๆ ของการบริหารจัดการทางด้านการท่องเที่ยวในพื้นที่ได้		
๒. ผู้เข้ารับการอบรมสามารถอธิบายข้อดี ข้อเสีย และแนวทางการแก้ปัญหาในด้านการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในพื้นที่ให้กับผู้ที่เกี่ยวข้องได้		
สามารถวิเคราะห์ SWOT และ TOWS ของแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ได้		
นำเสนอแนวทางแก้ปัญหาในด้านการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในพื้นที่ได้		
๓. ผู้เข้ารับการอบรมสามารถออกแบบกลยุทธ์และดำเนินโครงการการจัดการการท่องเที่ยวในพื้นที่ได้		
จัดทำแผนและกลยุทธ์ในการดำเนินโครงการเพื่อการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในพื้นที่ได้		
นำเสนอโครงการและวิธีดำเนินการในการจัดการการท่องเที่ยวในพื้นที่ได้		

ผลการประเมินสมรรถนะ

สมรรถนะ	ระดับ
๔. คุณลักษณะเฉพาะด้านการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในพื้นที่	

ภาคผนวก ค

รายงานผลการอบรมรายบุคคล หลักสูตร “ผู้นำการท่องเที่ยวระดับพื้นที่”

คำแนะนำ

ขอให้ผู้รับการฝึกอบรมประเมินตนเองตามรายการสมรรถนะ โดยการทำเครื่องหมายในช่องที่ทำได้หรือทำไม่ได้ตามความเป็นจริง ซึ่งผลของการประเมินสมรรถนะในแต่ละรายการจะนำไปพิจารณาจากประเด็นที่ทำได้ในแต่ละระดับพฤติกรรม

สรุปผลการประเมินสมรรถนะ

ลำดับ	สมรรถนะ	ระดับสมรรถนะ		สรุปผล ประเมิน
		ที่คาดหวัง	ที่ประเมิน	
๑	ความรู้ในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในพื้นที่			
๒	ทักษะในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในพื้นที่			
๓	ทัศนคติต่อการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในพื้นที่			
๔	คุณลักษณะเฉพาะด้านการบริหารจัดการ การท่องเที่ยวในพื้นที่			

หมายเหตุ

๑. ระดับสมรรถนะที่คาดหวัง คือ ระดับสมรรถนะที่ผู้เข้าร่วมอบรมประเมินตนเองก่อนเข้ารับการอบรม
๒. ระดับสมรรถนะที่ประเมิน คือ ระดับสมรรถนะที่ผู้เข้าร่วมอบรมประเมินตนเองภายหลังจากการอบรม
๓. สรุปผลประเมิน คือ ผลการเปรียบเทียบระดับสมรรถนะระหว่างสมรรถนะที่คาดหวัง และสมรรถนะที่ประเมิน ประกอบไปด้วย มากกว่า เท่ากับ และน้อยกว่า
๔. หากผลการประเมินมีการแสดงผลว่าสมรรถนะที่ประเมินน้อยกว่าสมรรถนะที่คาดหวังควรได้รับการอบรมในหัวข้อที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะนั้น
๕. การแปลความหมายค่าระดับสมรรถนะมีดังนี้

ระดับสมรรถนะ	ความหมาย
๑	ผู้เข้ารับการอบรมสามารถอธิบายองค์ประกอบ ภาพรวมเพื่อการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในพื้นที่ได้
๒	ผู้เข้ารับการอบรมสามารถอธิบายข้อดี ข้อเสีย และแนวทางการแก้ปัญหาในด้านการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในพื้นที่ให้กับผู้ที่เกี่ยวข้องได้
๓	ผู้เข้ารับการอบรมสามารถออกแบบกลยุทธ์และดำเนินโครงการจัดการการท่องเที่ยวในพื้นที่ได้

แบบสอบถามความพึงพอใจในการอบรมหลักสูตร “ผู้นำการท่องเที่ยวระดับพื้นที่”

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

๑. เพศ () ชาย () หญิง

๒. อายุ ปี

๓. ประเภทผู้เข้าร่วมอบรม

() ภาครัฐ : เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยว

() ภาคเอกชน : ผู้ประกอบการ ผู้บริหาร และพนักงานในธุรกิจท่องเที่ยว

() ภาคประชาชน : ผู้นำชุมชน ประชาชน ชุมชน กลุ่มชมรมการท่องเที่ยว

ตอนที่ ๒ ระดับความพึงพอใจต่อการเรียนรู้ในรายวิชา (โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับระดับความพึงพอใจของท่าน)

ระดับความพึงพอใจ ๕ = มากที่สุด ๔ = มาก ๓ = ปานกลาง ๒ = น้อย และ ๑ = น้อยที่สุด

หมวดวิชา	รายวิชา	ด้านวิทยากร					ด้านเอกสาร					ด้านเนื้อหา				
		๕	๔	๓	๒	๑	๕	๔	๓	๒	๑	๕	๔	๓	๒	๑
การบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว	๑.๑ การบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว และแหล่งท่องเที่ยวเฉพาะ															
	๑.๒ การบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวระดับพื้นที่เพื่อความยั่งยืน															
	๑.๓ การจัดการข้อมูลและระบบงานสารสนเทศทางการท่องเที่ยว															
	๑.๔ การจัดการความปลอดภัยในแหล่งท่องเที่ยวตามมาตรฐานสากล															
	๑.๕ การพัฒนาช่องทางการตลาดเชิงรุกผ่านสื่อสมัยใหม่ และการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีเพื่อการท่องเที่ยว															
	๑.๖ การจัดการการท่องเที่ยวในภาวะวิกฤต															
	๑.๗ บทบาท หน้าที่และอำนาจ ภารกิจของ อปท. ในมิติทางการท่องเที่ยว															

หมวดวิชา	รายวิชา	ด้านวิทยาการ					ด้านเอกสาร					ด้านเนื้อหา				
		๕	๔	๓	๒	๑	๕	๔	๓	๒	๑	๕	๔	๓	๒	๑
การจัดการ บุคลากร	๒.๑ การพัฒนาสมรรถนะบุคลากรภาครัฐ ภาคเอกชน และชุมชน															
	๒.๒ การจัดการองค์ความรู้มรดกทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น															
	๒.๓ การสร้างแนวความคิดในการสร้างสรรค์นวัตกรรมเพื่อการท่องเที่ยว เชิงสร้างสรรค์															
	๒.๔ จิตวิทยาการบริการ ทักษะ และจิตอาสา															
	๒.๕ การพัฒนาคุณภาพการบริการ															
การจัดการ ทรัพยากร	๓.๑ การพัฒนากิจกรรมทางการท่องเที่ยว															
	๓.๒ ทรัพยากรการท่องเที่ยวกับมิติทางภูมิสถาปัตยกรรม															
	๓.๓ การสร้างภาพลักษณ์ทางการท่องเที่ยว															
	๓.๔ การบริหารภาคีเครือข่าย และการเชื่อมโยงกลุ่มจังหวัดทางการท่องเที่ยว															
	๓.๕ การวางแผนและพัฒนาเส้นทางการท่องเที่ยวในมิติที่หลากหลาย															
	๓.๖ การจัดการสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติแบบมีส่วนร่วมของชุมชน อย่างยั่งยืน															
การจัดการ บริหารโครงการ และงบประมาณ	๔.๑ การจัดทำโครงการตามแผนยุทธศาสตร์แบบบูรณาการ															
	๔.๒ การเขียนโครงการ งบประมาณ การปฏิบัติด้านระเบียบการเบิกจ่าย และ การตรวจสอบโครงการ และการเสนอขอโครงการ															
	๔.๓ การพัฒนาระบบติดตามและประเมินผลโครงการ แบบมุ่งวัดผลสัมฤทธิ์															
	๕.๑ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อการบูรณาการ															

หมวดวิชา	รายวิชา	ด้านวิทยาการ					ด้านเอกสาร					ด้านเนื้อหา				
		๕	๔	๓	๒	๑	๕	๔	๓	๒	๑	๕	๔	๓	๒	๑
แนวปฏิบัติ ที่เป็นเลิศ	๕.๒ ศาสตร์ของพระราชาสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืนในมิติการบริหารจัดการ ทางการท่องเที่ยว															

ตอนที่ ๓ ระดับความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรม (โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับระดับความพึงพอใจของท่าน)

ระดับความพึงพอใจ ๕ = มากที่สุด ๔ = มาก ๓ = ปานกลาง ๒ = น้อย และ ๑ = น้อยที่สุด

ข้อ	ประเด็นความพึงพอใจ	ระดับความพึงพอใจ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
๑	ความเหมาะสมของกิจกรรมอบรม					
๒	การให้บริการและอำนวยความสะดวกของผู้จัดโครงการ					
๓	สิ่งอำนวยความสะดวกในการจัดอบรม					
๔	สถานที่ในการจัดกิจกรรม					
๕	ประโยชน์และความรู้ที่จะได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรม					
๖	การนำความรู้ต่างๆ ที่ได้รับไปใช้เพื่อการพัฒนาต่อยอด					

ตอนที่ ๔ ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

๔.๑ ปัญหาและอุปสรรคที่ท่านพบในแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ของท่าน

.....

.....

.....

๔.๒ ความรู้เพิ่มเติมที่ท่านต้องการเพื่อพัฒนาในแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ของท่าน

.....

.....

.....

๔.๓ ข้อเสนอแนะอื่นๆ

.....

.....

.....

กรุณาส่งคืนเจ้าหน้าที่โครงการฯ

ขอบคุณครับ/ค่ะ

หมายเหตุ หัวข้อนี้เป็นตัวอย่างสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสม

การอธิบายเนื้อหารายวิชา

หมวดวิชาที่ ๑ องค์ความรู้ด้านการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว

รายวิชาที่ ๑.๑ การบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว และแหล่งท่องเที่ยวเฉพาะ

๑. ความรู้พื้นฐานทางการท่องเที่ยว

อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวนับว่าเป็นอุตสาหกรรมที่สร้างรายได้ให้แก่ประเทศไทย ชุมชน และแหล่งท่องเที่ยวในแต่ละปีเป็นจำนวนมาก ซึ่งอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวมีธุรกิจต่างๆ เป็นองค์ประกอบของความสำเร็จมากมาย ประกอบด้วย แหล่งท่องเที่ยว (ธรรมชาติ วัฒนธรรม และสิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้น), การคมนาคมขนส่ง (พื้นดิน, น้ำ และอากาศ), สถานที่พัก (โรงแรม, บังกาโล, รีสอร์ท ฯลฯ), ร้านอาหาร, การบริการทางการท่องเที่ยว, ร้านขายของที่ระลึก และอื่นๆ อาทิ ร้านซักรีด ร้านทำผม (Nakpathom, ๒๐๑๗) เป็นต้น

ปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงการท่องเที่ยว (ราณี อธิชัยกุล, ๒๕๕๗) ประกอบไปด้วย การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว, การเปลี่ยนแปลงทางโครงสร้างประชากรและภูมิหลังของนักท่องเที่ยว, การเกิดตลาดเป้าหมายใหม่ทางการท่องเที่ยว, การเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมบนโลก, ความก้าวหน้าของระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยว, ความสามารถในการเข้าถึงสถานที่ท่องเที่ยว และการเกิดวิกฤตทางการท่องเที่ยว

๒. การจัดการแหล่งท่องเที่ยว

กรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา (๒๕๕๘) ได้อธิบายข้อกำหนด มาตรฐานการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเป็นมาตรฐานขั้นต้นของแหล่งท่องเที่ยว มีเกณฑ์ตัวชี้วัดที่ใช้เป็น แนวทางในการตรวจประเมินมาตรฐาน ประกอบด้วย ๗ องค์ประกอบ ได้แก่

- องค์ประกอบที่ ๑ การวางแผนของผู้รับผิดชอบแหล่งท่องเที่ยว
- องค์ประกอบที่ ๒ ด้านการบริหารจัดการพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว
- องค์ประกอบที่ ๓ การบริหารจัดการด้านความสามารถในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว
- องค์ประกอบที่ ๔ การบริหารจัดการสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ
- องค์ประกอบที่ ๕ การบริหารจัดการให้เกิดคุณภาพบริการในแหล่งท่องเที่ยว
- องค์ประกอบที่ ๖ การจัดการกิจกรรมทางการท่องเที่ยว
- องค์ประกอบที่ ๗ การบริหารจัดการด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและธรรมชาติ

๓. การวางแผนและการดำเนินงานการจัดการท่องเที่ยวรูปแบบใหม่

การท่องเที่ยวรูปแบบใหม่เป็นการท่องเที่ยวที่ประยุกต์ระหว่างผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยวเฉพาะทาง และตลาดการท่องเที่ยวเฉพาะทางที่สัมพันธ์กัน ซึ่งสามารถแบ่งออกเป็นหลายประเภท (ราณี อธิชัยกุล, ๒๕๕๗) ได้แก่

- ๑) จำแนกตามประเภทตามภูมิศาสตร์หรือทำเลที่ตั้ง (Geographical Approach) เช่น การท่องเที่ยวในเมือง, การท่องเที่ยวในชนบท, การท่องเที่ยวชายฝั่งทะเล, การท่องเที่ยวเชิงภูมิศาสตร์, การท่องเที่ยวบนเทือกเขา, การท่องเที่ยวตามสถานที่ถ่ายทำภาพยนตร์, การท่องเที่ยวสวน และการท่องเที่ยวอวกาศ เป็นต้น
- ๒) จำแนกตามประเภทตามประชากรศาสตร์หรือกลุ่มที่มีความเกี่ยวพันกันจากการสมรสหรือความชอบพอ (Demographic or Affinity Group Approach) เช่น การท่องเที่ยวผู้สูงอายุ, การท่องเที่ยวเยาวชน, การท่องเที่ยวเกย์/เลสเบี้ยน, การท่องเที่ยวเรือยacht, การท่องเที่ยวสตรี และการท่องเที่ยวสะพายเป้ เป็นต้น
- ๓) จำแนกตามประเภทตามวัฒนธรรม (Cultural-related Approach) เช่น การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม, การท่องเที่ยวมรดกทางวัฒนธรรม, การท่องเที่ยวเชิงประกอบอาหาร, การท่องเที่ยวเชิงอาหารและไวน์, การท่องเที่ยวเชิงศาสนา, การท่องเที่ยวเทศกาลประเพณี, การท่องเที่ยวเชิงชาติพันธุ์, การท่องเที่ยวเชิงศิลปะ และการท่องเที่ยวเชิงดนตรี เป็นต้น
- ๔) จำแนกตามประเภทตามสภาพแวดล้อม (Environmental Approach) เช่น การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ, การท่องเที่ยวธรรมชาติ, การท่องเที่ยวเชิงเกษตร, การท่องเที่ยวฟาร์ม และการท่องเที่ยวสัตว์ป่า เป็นต้น
- ๕) จำแนกตามประเภทตามกิจกรรมพื้นฐาน (Activities-based Approach) เช่น การท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพ, การท่องเที่ยวเพื่อการศึกษ, การท่องเที่ยวเชิงกีฬา, การท่องเที่ยวเชิงผจญภัย, การท่องเที่ยวที่ไร้ความเร่งรีบหรือเนิบช้า, การท่องเที่ยวเชิงอาสาสมัคร, การท่องเที่ยวเพื่อการถ่ายภาพ เป็นต้น
- ๖) จำแนกตามประเภทตามการขนส่ง (Transport Approach) เช่น การท่องเที่ยวโดยรถจักรยาน, การท่องเที่ยวโดยรถไฟ, การท่องเที่ยวโดยเรือสำราญ เป็นต้น
- ๗) จำแนกตามประเภทอื่นๆ เช่น การท่องเที่ยวด้านมิติของมนุษย์ เป็นต้น

การวางแผนการท่องเที่ยวรูปแบบใหม่ควรเน้นผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยวซึ่งประกอบด้วย ๓ ปัจจัย ได้แก่ แหล่งท่องเที่ยว, สิ่งอำนวยความสะดวก และกิจกรรมการท่องเที่ยว มีรายละเอียดดังนี้

แหล่งท่องเที่ยว หมายถึงสถานที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวที่เป็นสถานที่ท่องเที่ยวตามธรรมชาติ สถานที่ท่องเที่ยวตามวัฒนธรรม และสถานที่ท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้น นอกจากนี้ยังหมายถึงสถานที่ท่องเที่ยวถาวร หรือสถานที่ท่องเที่ยวที่เป็นกิจกรรมหรืองานพิเศษที่จัดสร้างขึ้น ที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เดินทางมาเข้าชม/เข้าร่วมได้

สิ่งอำนวยความสะดวก หมายถึง สิ่งที่อำนวยความสะดวกในการเดินทางเข้าออก และเดินทางในแหล่งท่องเที่ยว รวมทั้งบริการต่างๆ ที่นักท่องเที่ยวต้องบริโภคหรือใช้บริการในแหล่งท่องเที่ยว โดยการท่องเที่ยวรูปแบบใหม่จะทำให้เกิดความเชี่ยวชาญเฉพาะทางหรือเกิดความคิดสร้างสรรค์ในการให้บริการ กิจกรรมการท่องเที่ยว หมายถึง กิจกรรมนันทนาการที่นักท่องเที่ยวกระทำหรือบริโภคระหว่างการเดินทางเพื่อตอบสนองความต้องการและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว

๔. การสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยว

การสร้างมูลค่าเพิ่ม (Added value creation) หมายถึง วิธีการสร้างความแตกต่างให้กับผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยว เพื่อให้ลูกค้าได้รับความพึงพอใจสูงสุดจากสินค้าและบริการ เนื่องจากสิ่งที่ลูกค้าต้องการไม่ใช่แค่คุณค่า แต่การเพิ่มมูลค่าจะทำให้ลูกค้ามีความรู้สึกมากกว่าความพอใจซึ่งผู้ประกอบการสามารถสร้างมูลค่าเพิ่มให้สินค้าและบริการ จนกลายเป็นความผูกพัน และความจงรักภักดี (Aaker, ๒๐๐๑)

ตัวอย่างการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยว ได้แก่

๑. การตรวจสอบคุณภาพของสินค้าและบริการก่อนที่จะส่งมอบให้กับนักท่องเที่ยว
๒. การเพิ่มการอธิบายหรือแนะนำในสินค้าและบริการต่างๆ
๓. การปรับปรุงทัศนียภาพแหล่งท่องเที่ยว รูปลักษณ์ผลิตภัณฑ์ท่องเที่ยว หรือเพิ่มสิ่งต่างๆ ให้กับนักท่องเที่ยว (Add-on that give)
๔. การนำเสนอผลิตภัณฑ์ท่องเที่ยวที่เหนือกว่า (Superior Tourism product offering) เป็นการออกแบบลักษณะต่างๆ ของ ผลิตภัณฑ์/บริการให้แตกต่างจากคู่แข่ง
๕. การตอบสนองความพึงพอใจของลูกค้า/ นักท่องเที่ยวได้การสร้าง ความแตกต่างด้านการบริการ (Services differentiation) การสร้างความแตกต่างด้านบุคลากร (Personnel differentiation) การสร้างความแตกต่างด้านบุคลากร (Personnel differentiation) และการสร้างความแตกต่างด้านช่องทางการจัดจำหน่าย (Distribution channel differentiation)

บรรณานุกรม

กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, กรมการท่องเที่ยว. ๒๕๕๘. **การบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว.**

เข้าถึงได้จาก <http://www.tourism.go.th/assets/portals/๑/files/TTS๖๑๕-๒๕๕๘%๒๐%๒๘๒%๒๙.pdf>

ราณี อีสัยกุล. ๒๕๕๗. **การจัดการท่องเที่ยวเฉพาะทาง.** นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

Aaker, D. A. (๒๐๐๑). **Strategic Market Management.** (๖th ed). New York: John Wiley & Sons.

Nakpathom, P. ๒๐๑๗. **Principles of Tour Guiding.** Chonburi: Burapha University.

รายวิชา ๑.๒ การบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวระดับพื้นที่เพื่อความยั่งยืน (วิชาบังคับ)

๑. ศึกษาโครงสร้างองค์ประกอบและโครงสร้างการจัดการการท่องเที่ยวเพื่อความยั่งยืน

การศึกษาโครงสร้างองค์ประกอบและโครงสร้างการจัดการการท่องเที่ยวมีผู้ศึกษาไว้หลายประเด็น ดังนี้

Cooper & Boniface (๑๙๙๘) ได้นำเสนอ องค์ประกอบในการจัดการการท่องเที่ยวประกอบด้วย ๔ องค์ประกอบ (4As) ได้แก่ ๑) สิ่งดึงดูดใจ (Attractions) แหล่งท่องเที่ยวควรมีสิ่งดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยว หรือมีลักษณะจุดดึงดูดตามลักษณะของแหล่งพื้นที่ ๒) การเข้าถึง (Accessibility) แหล่งท่องเที่ยวต้องมีการพัฒนาด้านความสะดวกในการเข้าถึง ทั้งทางบก ทางเรือ หรือทางอากาศ ๓) สิ่งอำนวยความสะดวก (Amenities) แหล่งท่องเที่ยวควรมีสิ่งอำนวยความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยว เพื่อผลของความพึงพอใจ สุขใจ ในการท่องเที่ยว และ ๔) การบริการเสริมที่ (Ancillary Service) แหล่งท่องเที่ยวควรจัดหาบริการต่างๆ ให้กับนักท่องเที่ยว โดยคนในท้องถิ่นเป็นผู้จัดหาขึ้นมาเองก็ได้

บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (๒๕๔๒) อ้างถึง Collier & Harraway (๑๙๙๗) ที่นำเสนอว่าแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพ ควรมีโครงสร้างสำคัญ ๓ ประการ (๓ As) ได้แก่ ๑) สิ่งดึงดูดใจ (Attraction) ที่เกิดจากสถานที่ แหล่งท่องเที่ยว หรือเหตุการณ์ โดยสถานที่อาจเกิดจากธรรมชาติ หรือมนุษย์สร้างขึ้นแต่ต้องมีการสร้างความประทับใจ หรือสาระสำคัญในเหตุการณ์ต่างๆ ๒) สิ่งอำนวยความสะดวก (Amenities) เป็นส่วนของบริเวณพื้นที่และโครงสร้างของสถานที่ท่องเที่ยว รวมทั้งสิ่งปลูกสร้างต่างๆ ที่สร้างขึ้นรองรับกิจกรรมของผู้มาเยือน ได้แก่ สิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว ปัจจัยพื้นฐาน เช่น ระบบขนส่ง ระบบสื่อสาร ระบบสาธารณูปโภค เพื่อความสะดวกสบายของแหล่งท่องเที่ยว และ ๓) การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว (Accessibility) ซึ่งจะต้องมีระบบขนส่ง (Transportation) ประกอบด้วยเส้นทางยานพาหนะ และผู้ประกอบการขนส่งเพื่อนำนักท่องเที่ยว และสิ่งของไปยังจุดหมายปลายทาง

เทิดชาย ช่วยบำรุง (๒๕๕๑) เสนอว่าองค์ประกอบของทรัพยากรท่องเที่ยวควมมีองค์ประกอบหลักอย่างน้อย ๕ ประการ (๕As) ได้แก่ ๑. Accessibility หมายถึง การเข้าถึง แหล่งท่องเที่ยว อาทิ ความสามารถในการคมนาคมไปยังสถานที่หรือแหล่งท่องเที่ยวได้อย่างดี ๒) Activity หมายถึง กิจกรรมภายในแหล่งท่องเที่ยวมีสถานที่ท่องเที่ยวหลากหลายเพื่อให้นักท่องเที่ยวได้มีส่วนร่วม ๓.) Amenity หมายถึง สิ่งอำนวยความสะดวก ซึ่งแหล่งท่องเที่ยวต้องมีสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวอย่างครบครันและเพียงพอ เช่น ระบบสาธารณูปโภค น้ำประปา ไฟฟ้า ถนน โทรศัพท์ สถานีตำรวจ โรงพยาบาล รวมถึงที่พัก ร้านอาหาร ร้านขายของที่ระลึก และจุดบริการนักท่องเที่ยว เป็นต้น ๔. Attraction หมายถึง สิ่งดึงดูดใจ เช่น ทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว รวมไปถึง กิจกรรมการท่องเที่ยวต่างๆ และ ๕. Accommodation หมายถึง ต้องมีที่พักไว้เพื่อบริการนักท่องเที่ยว โดยที่พักอาจจะอยู่ภายในบริเวณแหล่งท่องเที่ยวหรือบริเวณใกล้เคียง

สำหรับแนวทางการจัดการท่องเที่ยวเพื่อความยั่งยืน บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (๒๕๔๒) ได้ให้ความหมายการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน (Sustainable Tourism) ว่าหมายถึงการท่องเที่ยวกลุ่มใหญ่หรือกลุ่ม

เล็กที่มีการจัดการอย่างดีเยี่ยม เพราะสามารถดำรงไว้ซึ่งทรัพยากรท่องเที่ยวให้มีความดึงดูดใจอย่างไม่เสื่อมคลาย และธุรกิจท่องเที่ยวมีการปรับปรุง คุณภาพให้ได้ผลกำไรอย่างเป็นธรรม โดยมีนักท่องเที่ยวเข้ามาเยี่ยมเยือนสม่ำเสมออย่างเพียงพอ แต่มีผลกระทบทางลบต่อสิ่งแวดล้อมที่สืดยาว ดังนั้น การท่องเที่ยวเพื่อความยั่งยืนคือ " การท่องเที่ยวที่มีคุณค่าสูง และสร้างผลกระทบทางลบต่ำ " โดยมีหลักการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ได้แก่

- ๑ การวางแผนการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ
- ๒ ดำเนินการโดยยึดถือผลประโยชน์สูงสุดทางเศรษฐกิจและสังคมแก่ชุมชนท้องถิ่น
- ๓ ส่งเสริมและสนับสนุนมรดกทางวัฒนธรรมให้คงอยู่ตลอดไป
- ๔ ลดผลกระทบทางลบที่มีต่อสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ

สำหรับแนวคิดการบริหารจัดการและการดำเนินงานควรเน้นการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน ซึ่งประกอบด้วย การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล โดยมุ่งเน้นแนวคิดการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนใน ๕ ด้าน ได้แก่ ด้านการอนุรักษ์ ด้านการวางแผน ด้านการพัฒนา ด้านความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว และด้านการกระจายรายได้

๒. ศึกษาเครื่องมือสำคัญในการวางแผนดำเนินการ คือ เกณฑ์มาตรฐาน ๕ ด้าน ได้แก่

เครื่องมือสำคัญที่ใช้ในการวางแผน พัฒนา และดำเนินการด้านการท่องเที่ยว คือ เกณฑ์มาตรฐาน ๕ ด้าน ประกอบไปด้วย

- ๒.๑) กลุ่มท่องเที่ยวในพื้นที่ที่มีการจัดการอย่างยั่งยืน
- ๒.๒) การท่องเที่ยวในระดับพื้นที่มีการกระจายผลประโยชน์สู่ท้องถิ่น สังคมและคุณภาพชีวิต
- ๒.๓) การท่องเที่ยวในระดับพื้นที่มีการอนุรักษ์และส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรม
- ๒.๔) ด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบและยั่งยืน
- ๒.๕) ด้านบริการและความปลอดภัย รวมทั้งการประเมินผลการพัฒนาการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวในระดับพื้นที่

ตัวอย่างกรณีศึกษา

การจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน บ้านโคกไทร จังหวัดพังงา มีการวิเคราะห์ศักยภาพทางการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน พบว่า กลุ่มการท่องเที่ยวชุมชนบ้านโคกไทรมีศักยภาพทางการจัดการใน ๔ ด้าน ได้แก่ ศักยภาพทางด้านทรัพยากรการท่องเที่ยว ศักยภาพทางด้านการบริการและการให้ประสบการณ์ที่มีคุณภาพแก่นักท่องเที่ยว ศักยภาพทางด้านการบริหารจัดการการท่องเที่ยว และศักยภาพทางด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน

๓. การประเมินผลการพัฒนาการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวในระดับพื้นที่

การประเมินผลการพัฒนาการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวในระดับพื้นที่ ควรยึดตามกรอบการกำหนดเป้าหมายการพัฒนาเพื่อความยั่งยืนของสหประชาชาติ (Sustainable Development Goals: SDGs) ประกอบด้วย ๑๗ ประเด็น ดังนี้

- ๑) ขจัดความยากจน
- ๒) ขจัดความอดอยาก สร้างความมั่นคงทางอาหาร๓ ส่งเสริมความเป็นอยู่ที่ดีของทุกคน
- ๓) ส่งเสริมโอกาสในการเรียนรู้
- ๔) ส่งเสริมโอกาสในการเรียนรู้
- ๕) สร้างความเท่าเทียมทางเพศสตรีและเด็กหญิงทุกคน
- ๖) จัดการน้ำอย่างยั่งยืนและพร้อมใช้สำหรับทุกคน
- ๗) ให้ทุกคนเข้าถึงพลังงานที่ยั่งยืนได้ตามกำลังของตน
- ๘) ส่งเสริมการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่ยั่งยืน
- ๙) ส่งเสริมอุตสาหกรรมที่ยั่งยืนและนวัตกรรม
- ๑๐)ลดความเหลื่อมล้ำทั้งภายในและระหว่างประเทศ
- ๑๑)สร้างเมืองและการตั้งถิ่นฐานที่ปลอดภัย
- ๑๒)สร้างรูปแบบการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืน
- ๑๓)ดำเนินการอย่างเร่งด่วนเพื่อแก้ปัญหาโลกร้อน
- ๑๔)อนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรทางทะเลอย่างยั่งยืน
- ๑๕)ส่งเสริมการใช้ประโยชน์ที่ยั่งยืนของระบบนิเวศบนบก
- ๑๖)ส่งเสริมสันติภาพและการเข้าถึงระบบยุติธรรมอย่างเท่าเทียมกัน
- ๑๗)สร้างความร่วมมือระดับสากลต่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

รายวิชาที่ ๑.๓ การจัดการข้อมูลและระบบงานสารสนเทศทางการท่องเที่ยว

๑. แนวทางการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการท่องเที่ยว

- วิวัฒนาการของเทคโนโลยีสารสนเทศ
- ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับองค์ประกอบของเทคโนโลยีสารสนเทศ
- ความสำคัญในการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการท่องเที่ยว
- หลักการในการบริหารระบบงานสารสนเทศทางการท่องเที่ยวให้ประสบความสำเร็จ
- บทบาทของผู้เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีสารสนเทศทางการท่องเที่ยว ประกอบด้วย รัฐบาล ผู้ผลิตสินค้าและบริการทางการท่องเที่ยว ผู้ผลิตระบบ ผู้ให้บริการระบบเครือข่าย คอมพิวเตอร์ ตัวกลางระหว่างผู้บริโภค และผู้บริโภค

๒. การพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศ การจัดการข้อมูล และระบบงานสารสนเทศทางการท่องเที่ยว

- กระบวนการพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศ Systems Development Life Cycle (SDLC) ประกอบด้วย การทำความเข้าใจกับปัญหา การรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ระบบ การออกแบบระบบ การพัฒนาระบบและจัดทำเอกสาร การทดสอบและบำรุงรักษาระบบ การส่งเสริมและการประเมินผลระบบ (Kanchanawong, P., et al., ๒๐๑๔)
- แหล่งข้อมูล การเก็บข้อมูล และการจัดการข้อมูลในรูปแบบออนไลน์และออฟไลน์
- ประโยชน์ของการเก็บข้อมูล การจัดการข้อมูลแบบออนไลน์และออฟไลน์

๓. การประยุกต์ใช้ระบบสารสนเทศเพื่อจัดการข้อมูล

- การเปลี่ยนแปลงของสังคมสู่สังคมอิเล็กทรอนิกส์ (e-Society) เช่น e-Government, e-Business, e-Money, e-Service เป็นต้น
- ตัวอย่างการใช้ระบบสารสนเทศในการจัดการทางการท่องเที่ยว ในประเด็นต่างๆ เช่น การเลือกและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว การตลาด การจัดการความสัมพันธ์ลูกค้า การดำเนินงาน การจัดการและติดตามระบบการจองโดยคอมพิวเตอร์ (Computerized Reservations Systems: CRS) และระบบจัดจำหน่ายทั่วโลก (Global Distribution System: GDS)

๔. การวิเคราะห์ สังเคราะห์ การประมวลผล และจัดรูปแบบให้สามารถนำสารสนเทศมาสนับสนุนการทำงาน และการตัดสินใจต่างๆ ในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

- ตัวอย่างการนำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อใช้ในการวางแผนในการตัดสินใจในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

บรรณานุกรม

- Go, F. M. (๑๙๙๒). The role of computerized reservations systems in the hospitality industry. **Tourism Management**, ๑๓(๑), ๒๒-๒๖.
- Kanchanawong, P., Trirat, S. S. U., Nanthachumphu, S., & Kanchanawong, A. (๒๐๑๔). Development of Information System for Enhancing the Competitiveness of Home Stay. **วารสาร วิจัยและพัฒนา มจร.**, ๓๓(๔), ๕๐๓-๕๑๕.
- Keller, B., Melland, S., Isaac, M., LaRoy, G., & Krueger, M. (๒๐๐๑). **U.S. Patent No. ๖,๓๐๔,๘๕๐.** Washington, DC: U.S. Patent and Trademark Office.
- Radulović, L. (๒๐๑๓). The role and potential of Global Distribution System Amadeus for Tourism development at the global level. **Singidunum Journal of Applied Sciences**, ๑๐(๑), ๒๘-๓๘.

รายวิชาที่ ๑.๔ การจัดการความปลอดภัยในแหล่งท่องเที่ยวตามมาตรฐานสากล

๑. หลักการดำเนินงานเพื่อส่งเสริมการจัดการความปลอดภัยตามยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวสู่ประชาคมอาเซียน โดยแบ่งออกเป็น ๔ ด้าน (มัชฌิมา อุดมศิลป์ และนรินทร์ สังข์รักษา (๒๕๕๙) ได้แก่
 - ด้านทรัพยากรมนุษย์
 - ด้านถนนและโครงสร้าง
 - ด้านยานพาหนะ
 - ด้านสิ่งแวดล้อม เทคโนโลยีและกฎหมาย
๒. การสร้างความปลอดภัยให้กับนักท่องเที่ยว ตามการท่องเที่ยวรูปแบบต่างๆ ตามมาตรการความปลอดภัยทางการท่องเที่ยว กองมาตรฐานและกำกับความปลอดภัยนักท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา (๒๕๕๙)
๓. กระบวนการจัดการความปลอดภัยตามมาตรฐานสากล เช่น มาตรฐาน เครื่องมือ หรืออุปกรณ์ในการช่วยชีวิต ข้อควรปฏิบัติด้านความปลอดภัย ทั้งทางอากาศ ทางบก และทางน้ำ
๔. การศึกษาการควบคุม กำกับ ดูแลด้านความปลอดภัย การประสานงาน/การแจ้งเหตุกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
๕. การฝึกศึกษา ประกอบด้วย การฝึกศึกษาด้านความปลอดภัย
 - การฝึกอบรมเกี่ยวกับไลฟ์การ์ด
 - การปฐมพยาบาลเบื้องต้น การทำ CPR
 - การฝึกทักษะการช่วยผู้ประสบภัยทางน้ำ
 - การฝึกอพยพอัคคีภัย
 - การฝึกการใช้อุปกรณ์การช่วยเหลือในกรณีฉุกเฉิน
 - การฝึกการสังเกตและจดจำบุคคลต้องสงสัยหรือวัตถุต้องสงสัย

บรรณานุกรม

กองมาตรฐานและกำกับความปลอดภัยนักท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (๒๐๑๖). รายงานฉบับสมบูรณ์ แผนยุทธศาสตร์การสร้างเชื่อมั่นด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยวต่างชาติ. วันที่สืบค้น ๒๐ เมษายน ๒๕๖๑. เข้าถึงได้จาก http://www.jpp.moi.go.th/media/files/๒๕_๐๑_๕๙.pdf

กองมาตรฐานและกำกับความปลอดภัยนักท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (๒๐๑๗). มาตรการความปลอดภัยทางการท่องเที่ยว. วันที่สืบค้น ๒๐ เมษายน ๒๕๖๑. เข้าถึงได้จาก

https://secretary.mots.go.th/ewtadmin/ewt/tourist/download/article/article_๒๐๑๗๑๑๒๘๑๔๖๔๐.pdf

มัชฌิมา อุดมศิลป์ และนรินทร์ สังข์รักษา. (๒๐๑๖). การจัดการความปลอดภัยด้านการเดินทางท่องเที่ยวทางบกด้วยรถยนต์และรถสาธารณะในภูมิภาคตะวันตก: ข้อเสนอเชิงยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวสู่ประชาคม อาเซียน. **ฉบับภาษาไทยสาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ และฉบับ International Humanities, Social Sciences and arts**, ๙(๓), ๒๔๘-๒๕๙.

รายวิชาที่ ๑.๕ การพัฒนาช่องทางการตลาดเชิงรุกผ่านสื่อสมัยใหม่ และการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีเพื่อการท่องเที่ยว

๑. ศึกษาองค์ประกอบ คุณลักษณะ และการวิเคราะห์สถานการณ์ทางการตลาดในปัจจุบันและอนาคตทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ ได้แก่ PESTEL Model Analysis
๒. การวางแผนกลยุทธ์การตลาด ได้แก่ Five Forces Model และ SWOT Analysis
๓. การวิเคราะห์โอกาสทางการตลาด ได้แก่ TOWS Matrix
๔. การกำหนดตำแหน่งทางการตลาด การตลาดดิจิทัล/การตลาดออนไลน์ ได้แก่ Business Model Canvas และ Customer Journey Analysis เพื่อวางแผนการประชาสัมพันธ์
๕. เครื่องมือในการประชาสัมพันธ์ทางการตลาด ได้แก่ PENCILS (Kotler, ๑๙๙๙)
 - P = Publication
 - E = Events
 - N = News
 - C = Community Involvement Activities
 - I = Identity Media
 - L = Lobbying Activity
๖. การนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ในแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่อย่างเหมาะสมเพื่อส่งเสริมอุตสาหกรรมท่องเที่ยวในพื้นที่ให้มีประสิทธิภาพ รวดเร็ว ทันสมัย และสามารถเข้าถึงได้ง่ายและแพร่หลายมากขึ้น ได้แก่ การสร้าง Facebook Page และ การสร้าง Content ในการประชาสัมพันธ์

การศึกษากิจกรรมศึกษาทางการท่องเที่ยวที่ประสบความสำเร็จในการบริหารจัดการการสร้างความสัมพันธ์ (Customer Relationship Management : CRM) และการสร้างประสบการณ์ให้กับนักท่องเที่ยว (Customer Experience Management : CEM) เช่น โรงแรมปทุมวัน ปริ้นเซส แหล่งท่องเที่ยวในประเทศญี่ปุ่น ประเทศเกาหลี

รายวิชาที่ ๑.๖ การจัดการการท่องเที่ยวในภาวะวิกฤต

๑. กระบวนการวิเคราะห์สถานการณ์ในภาวะวิกฤต

ภาวะวิกฤต (Crisis) หมายถึง เหตุการณ์ หรือภัยพิบัติ ที่เกิดขึ้นอย่างไม่คาดคิด อันเกิดจาก ธรรมชาติและการกระทำของมนุษย์ รวมถึงโรคติดต่ออุบัติใหม่โดยส่งผลกระทบ หรือความเสียหายอย่างรวดเร็ว และรุนแรงต่อการดำเนินงานตามปกติขององค์กรหรืออุตสาหกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ทำให้ไม่สามารถดำเนินงานได้บรรลุเป้าหมายตามกรอบระยะเวลาที่ตั้งไว้ ซึ่งการวิเคราะห์สถานการณ์ในภาวะวิกฤต สามารถแบ่งออกเป็น ๓ ระยะ ได้แก่

ระยะที่ ๑ ช่วงก่อนเกิดวิกฤต

องค์กรหรืออุตสาหกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว สามารถวิเคราะห์และดำเนินการเพื่อป้องกันได้หลายวิธี อาทิ การอบรม การบริหารความเสี่ยง การติดตามสถานการณ์และผลกระทบ การประชุมร่วมกับหน่วยงานภายนอก การสร้างคู่มือการบริหารภาวะวิกฤต และจัดทำแผนบริหารความต่อเนื่องทางธุรกิจ

ระยะที่ ๒ ช่วงระหว่างเกิดวิกฤต

องค์กรหรืออุตสาหกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว สามารถจัดการวิกฤตต่างๆ ได้ โดยมีการสื่อสารหรือเสนอข่าวตามข้อเท็จจริง สรุปลสถานการณ์วิกฤตประจำวัน ประชุมร่วมกับหน่วยงานภายในและภายนอก ที่สำคัญต้องเป็นศูนย์ติดตามการท่องเที่ยว (ศตท.) เพื่อประเมินผลกระทบและช่วยเหลือนักท่องเที่ยว

ระยะที่ ๓ ช่วงหลังวิกฤต

องค์กรหรืออุตสาหกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวต้องทำการประเมินผลกระทบ จัดทำแผนฟื้นฟูทางการตลาด และถอดบทเรียนเพื่อจัดทำเป็นแนวปฏิบัติ

๒. การศึกษาผลกระทบหากเกิดภาวะวิกฤต

ภาวะวิกฤต	ผลกระทบ
ภาวะสินทรัพย์ฟองสบู่ในประเทศ เศรษฐกิจขนาดใหญ่	นักท่องเที่ยวต่างชาติที่มาจากประเทศกลุ่มเป้าหมายมีกำลังซื้อน้อยลง โดยจะเก็บเงินเพื่อใช้ในสิ่งที่จำเป็น และลดการใช้จ่ายด้านการท่องเที่ยวลง หรือหาทางเลือกที่ประหยัดกว่า เช่น ท่องเที่ยวภายในภูมิภาค
ภาวะเงินฝืดในประเทศ เศรษฐกิจขนาดใหญ่	ขาดสภาพคล่องในระบบเศรษฐกิจ ผู้บริโภคไม่ใช้จ่าย ผู้บริโภคจะเก็บเงินเพื่อใช้ในสิ่งที่จำเป็นและลดการท่องเที่ยวลง
ความล้มเหลวของกลไกหรือสถาบันทาง การเงินขนาดใหญ่	เงินในระบบไม่สามารถเอามาใช้ได้ ประชาชนจะเลือกดึงเงินออกจากระบบเศรษฐกิจ และลดการท่องเที่ยวลง

ภาวะวิกฤต	ผลกระทบ
ระบบสาธารณสุขูปโภคสำคัญ ล้มเหลว	สร้างความตื่นตระหนก และลดความเชื่อมั่นต่อการท่องเที่ยว ซึ่งมีผลต่อการเข้าถึง และการอำนวยความสะดวก แต่ไม่ได้มีผลทางด้านความปลอดภัย
ปัญหาการคลังของเศรษฐกิจ สำคัญ	ผู้ประกอบการประสบปัญหาในการดำเนินธุรกิจ (ขาดสภาพ คล่อง หรือประสบปัญหาทางการเงินอาจทำให้ค่าเงินอ่อนลง และทำให้การท่องเที่ยวมีค่าใช้จ่ายที่ถูกลง จำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติเพิ่ม
การว่างงาน หรือการขาด แคลนแรงงาน	ส่งผลต่อคุณภาพการให้บริการ เนื่องจากหาบุคลากรที่มีทักษะไม่ สามารถทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความพึงพอใจ เช่น ในกรณีของ มัคคุเทศก์ภาษาจีน และศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยว (Carrying Capacity)
ความผันผวนที่รุนแรงของ ราคาพลังงาน	ต้นทุนในการประกอบธุรกิจของผู้ประกอบการ กระทบต่อการตัดสินใจ ในการเดิน และกำลังซื้อของ นักท่องเที่ยว (ระดับล่าง และกลาง)

นอกจากนี้ยังมีภาวะวิกฤตต่างๆ ที่เกิดขึ้นและส่งผลกระทบต่ออุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของประเทศไทย ได้แก่ ภาวะอากาศที่รุนแรง, เปลี่ยนแปลงของสภาพอากาศ, ระบบนิเวศล้มเหลว, ภัยพิบัติทางธรรมชาติ, ความล้มเหลวของระบบการปกครองของชาติ, ความขัดแย้งระหว่างรัฐ, ผู้ก่อการร้ายที่หวังผลขนาดใหญ่, อาวุธทำลายล้างรุนแรง, ความล้มเหลวของการวางผังเมือง, วิกฤตทางด้านอาหาร, การย้ายถิ่นฐาน/อพยพจำนวนมาก, โรคระบาด, ผลกระทบเชิงลบจากความก้าวหน้าของเทคโนโลยี, การทำธุรกรรมผิดกฎหมาย, ระบบโครงข่ายและสาธารณูปโภคล่มสลาย, การโจมตีทางสารสนเทศ และ การปลอมแปลง/โจรกรรมข้อมูล

๓. แนวทางในการป้องกัน แก้ไขและวิธีการจัดการการท่องเที่ยวจากกรณีศึกษาในช่วงภาวะวิกฤต

- ๓.๑ ศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดตั้งกองทุน (Tourism Responsive Fund)
- ๓.๒ จัดทำระบบแจ้งเตือนล่วงหน้า (Early Warning System)
- ๓.๓ การติดตามข้อมูลข่าวสารในสื่อออนไลน์ (Online Media Monitoring)

บรรณานุกรม

จุฑาทิพย์ เจริญลาภ. (๒๕๕๙). การบริหารจัดการในภาวะวิกฤตของ ททท. TAT's Crisis Management. เข้าถึงได้จาก https://secretary.mots.go.th/ewtadmin/ewt/tourist/download/article/article_๒๐๑๗๐๕๐๕๑๕๓๒๒๑.pdf

**รายวิชาที่ ๑.๗ บทบาท หน้าที่และอำนาจ การกิจของ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นใน
มิติทางการท่องเที่ยว**

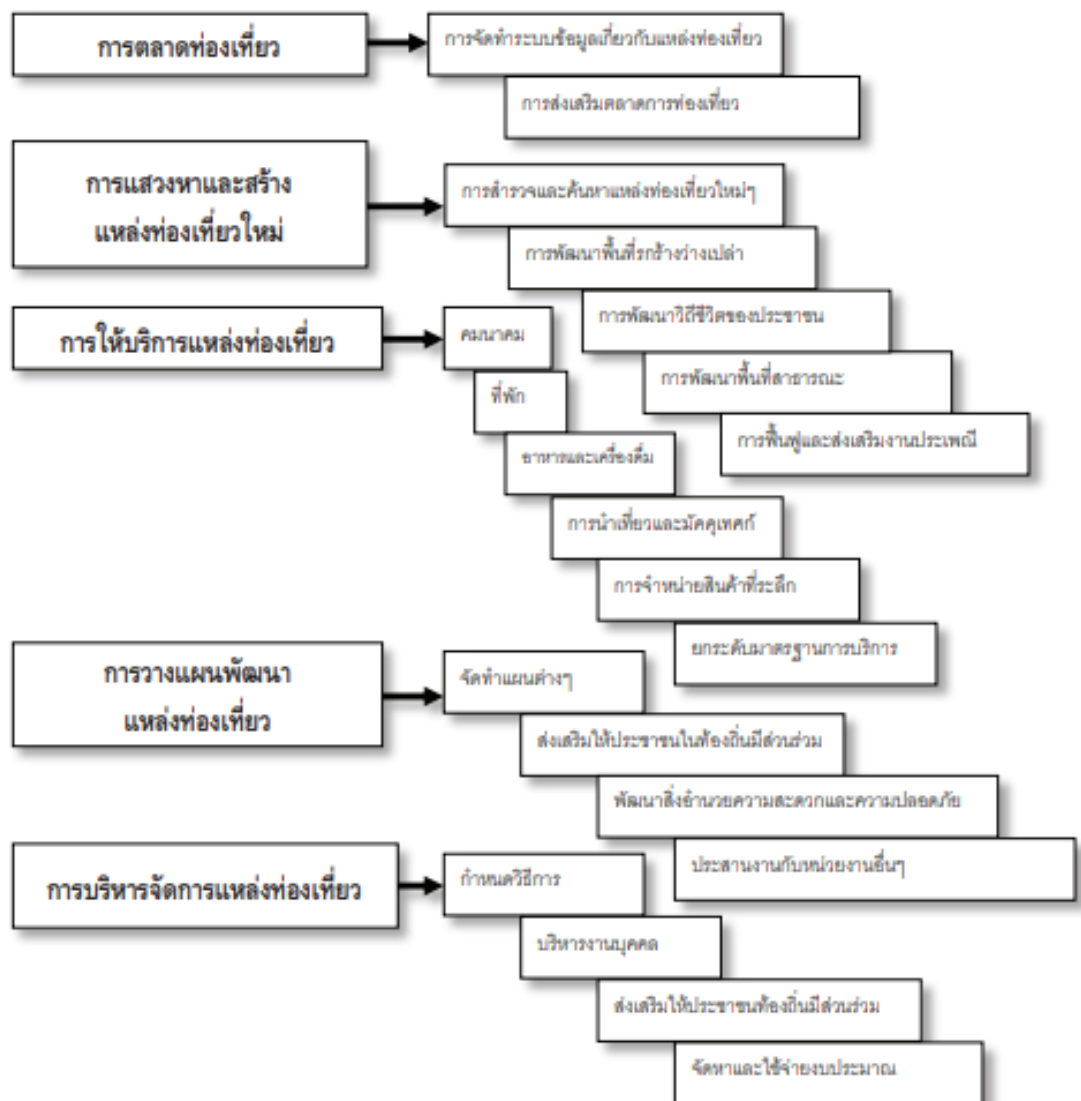
๑. ศึกษากลไกของรัฐ ที่มีต่อการปกครองส่วนท้องถิ่น

องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นปัจจุบันมีหน้าที่ในการส่งเสริมการพัฒนาในด้านต่างๆ ซึ่งบทบาทในการพัฒนาการท่องเที่ยว นับว่าเป็นบทบาทหนึ่งที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถดึงความได้เปรียบของทุนทางทรัพยากรธรรมชาติ มรดกทางวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีที่มีอยู่ในท้องถิ่นหรือในชุมชนมาพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว ทำให้เกิดมูลค่าเพิ่ม เป็นแหล่งสร้างรายได้ของประชาชนในท้องถิ่นได้

นอกจากนี้ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นได้รับการถ่ายโอนภารกิจ “การส่งเสริมการท่องเที่ยว” ในระดับท้องถิ่น โดยให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นวางแผนการท่องเที่ยว การปรับปรุง ดูแล บำรุงรักษา สถานที่ท่องเที่ยว จัดทำสื่อประชาสัมพันธ์ ตามมาตรา ๑๖ (๘) มาตรา ๑๖ (๑๓) มาตรา ๑๗ (๑๔) มาตรา ๒๓ (๑๙) และมาตรา ๒๔ (๑๒) พระราชบัญญัติการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๒๒ กำหนดให้มีผู้แทนองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการในทุกระดับ อีกทั้งพระราชบัญญัตินโยบาย การท่องเที่ยวแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๑ ได้กำหนดให้ตัวแทนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ร่วมเป็นคณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติ (ท.ท.ช.) ดังนั้น องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจึงเป็นกลไกสำคัญในการประสานงานกับองค์กรหรือหน่วยงาน อื่นๆ ในระดับต่างๆ เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว เนื่องจากเป็นผู้ดูแลฐานทรัพยากร การท่องเที่ยวและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อรองรับการท่องเที่ยว

๒. บทบาท หน้าที่และอำนาจ การกิจขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

เทิดชาย ช่วยบำรุง (๒๕๕๒) ได้สรุปบทบาทขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ดังภาพที่ ๑



ภาพที่ ๑ บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

๓. ประเด็นปัญหาต่างๆ และข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริหาร ส่งเสริมการจัดการ และการบริการในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นปัญหาที่เกิดจากเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม รวมทั้งความเป็นอยู่ของประชาชน ซึ่งกฎหมายที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยวนั้น มีความสำคัญมาก ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้นำชุมชน ผู้ประกอบการ ประชาชน และผู้ที่เกี่ยวข้องควรจะรู้และศึกษา เพื่อที่จะได้เข้าใจกฎเกณฑ์ สิทธิและหน้าที่ของตนอันเป็นแนวทางในการปฏิบัติอย่างถูกต้อง ไม่เกิดความเสียหายแก่สังคมโดยรวมซึ่งมีระเบียบและกฎหมายเกี่ยวกับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวดังนี้

- พระราชบัญญัตินโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๑
- พระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. ๒๕๔๗
- พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕
- พระราชบัญญัติธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ พ.ศ. ๒๕๔๑
- พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๑
- พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕
- พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๓๕
- พระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ. ๒๕๒๘
- พระราชกำหนดระเบียบการเดินทางออกนอกราชอาณาจักร พ.ศ. ๒๕๒๖
- พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๒๕
- พระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒
- พระราชบัญญัติการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๒๒
- พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. ๒๕๒๒
- พระราชบัญญัติที่ดินเพื่อการครองชีพ พ.ศ. ๒๕๑๑
- พระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. ๒๕๐๙
- พระราชบัญญัติโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔
- พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔
- พระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. ๒๔๖๙
- พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. ๒๕๒๒
- กฎหมายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น กฎหมายภาษีอากร (การคืนภาษีให้นักท่องเที่ยว), กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด, กฎหมายปราบปรามการค้าประเวณี และกฎหมายเกี่ยวกับการฉ้อโกงนักท่องเที่ยว

๔. การดำรงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่รับผิดชอบเพื่อประโยชน์ของชุมชนตามอำนาจหน้าที่ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

๔.๑ การปรับแนวคิดจากเน้น “ความต้องการของนักท่องเที่ยว (Demand-Based)” เป็นเน้น “เสนอสิ่งที่มี (Supply-Based)”

๔.๒ การปรับมุมมอง/วิสัยทัศน์การพัฒนาการท่องเที่ยวขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

๔.๓ บทบาทของชุมชนท้องถิ่นในการพัฒนาทรัพยากรการท่องเที่ยวเพื่อตอบสนองการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน การวางแผนเพิ่มขีดความสามารถในการอนุรักษ์คุณค่าของทรัพยากรในท้องถิ่นให้เป็น

ทรัพยากรการท่องเที่ยว แนวทางการพัฒนาทรัพยากรการท่องเที่ยวในท้องถิ่นเพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ยั่งยืน

๔.๔ นำภูมิปัญญาไปใช้ให้เกิดประโยชน์ องค์ประกอบของภูมิปัญญา ลักษณะสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่น ขอบข่ายหรือสาขาของภูมิปัญญาท้องถิ่น องค์ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น การแบ่งกลุ่มภูมิปัญญาท้องถิ่น การถ่ายทอดความรู้ของภูมิปัญญาท้องถิ่น กลุ่มเป้าหมายของการถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น แนวทางการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับภูมิปัญญาท้องถิ่นสำหรับด้านการท่องเที่ยว นั้น ควรพัฒนาฐานจุดแข็งของท้องถิ่นและอัตลักษณ์เพื่อลดการเปลี่ยนแปลงที่ต้องตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว

บรรณานุกรม

เทิดชาย ช่วยบำรุง. (๒๕๕๒). บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนบนฐานแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา.

หมวดวิชาที่ ๒ องค์ความรู้ด้านการจัดการบุคลากร

รายวิชาที่ ๒.๑ การพัฒนาสมรรถนะบุคลากรภาครัฐ ภาคเอกชน และชุมชน

๑. ศึกษาสมรรถนะบุคลากรเพื่อการพัฒนาและการเปลี่ยนแปลงการท่องเที่ยวในพื้นที่
การเป็นผู้ประกอบการท่องเที่ยวสมรรถนะของผู้นาจึงมีความสำคัญเพื่อให้สามารถนำชุมชนหรือผู้
มีส่วนได้ส่วนเสียในชุมชนร่วมมือกันอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นผู้นำถือว่าเป็นบุคลากรหลัก
ที่จะนำองค์กรไปสู่ความสำเร็จ คุณลักษณะที่เป็นทั้งสมรรถนะหลักและสมรรถนะประจำ
กลุ่มงาน ที่จะช่วยเสริมสร้างให้ผู้นำมีประสิทธิภาพ มีดังนี้

สมรรถนะหลัก	สมรรถนะประจำกลุ่ม
การมุ่งผลสัมฤทธิ์ การบริการที่ดี การส่งเสริมความเชี่ยวชาญในงานอาชีพ จริยธรรม ความร่วมมือแรงร่วมใจ	การคิดวิเคราะห์ การมองภาพองค์รวม การพัฒนาศักยภาพคน การสั่งการตามอำนาจหน้าที่ การสืบเสาะหาข้อมูล ความเข้าใจข้อแตกต่างทางวัฒนธรรม ความเข้าใจผู้อื่น ความเข้าใจองค์กรและระบบราชการ การดำเนินการเชิงรุก ความถูกต้องของงาน ความมั่นใจในตนเอง ความยืดหยุ่นผ่อนปรน ศิลปะในการสื่อสารจูงใจ สภาวะผู้นำ สุนทรียภาพทางศิลปะ วิสัยทัศน์ การวางกลยุทธ์ภาครัฐ ศักยภาพเพื่อนำการปรับเปลี่ยน การควบคุมตนเอง การให้อำนาจแก่ผู้อื่น

๒. บทบาทและหน้าที่ของผู้นำภาครัฐ ผู้นำชุมชนและบุคลากรในการท่องเที่ยว

บทบาทของผู้นำภาครัฐในศตวรรษที่ ๒๑

๑. บทบาทการนำอย่างมีประสิทธิภาพ

๑.๑ คุณลักษณะของผู้นำ

๑.๒ พฤติกรรมของผู้นำ

๑.๓ ทักษะของผู้นำ

๑.๔ กลยุทธ์ของผู้นำ

๒. บทบาทการเป็นสัญลักษณ์ของท้องถิ่น

๓. บทบาทของนักบริหารมืออาชีพ

๓.๑ เป็นผู้ชี้้นำให้คำปรึกษาหารือในสิ่งที่ถูกต้องเหมาะสมและเป็นธรรม

๓.๒ เป็นผู้จูงใจให้ผู้อื่นปฏิบัติในสิ่งที่ถูกต้องตามตัวแบบหรือตัวอย่างที่ดีได้

๓.๓ เป็นผู้พัฒนาให้เกิดความเปลี่ยนแปลงในสิ่งที่พึงประสงค์ขององค์กรหรือสังคม

๓.๔ บทบาทในเชิงวิชาการ

๓.๕ บทบาทในการเป็นบุคคลที่มีความรอบรู้ ฉลาดเฉลียว อารมณ์มั่นคง มีความฉลาด
มีอารมณ์ดี และมีคุณธรรมและจริยธรรมสูง

๔. บทบาทเป็นแบบอย่างประชาธิปไตย

๔.๑ การมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งและ ถอดถอนผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกท้องถิ่น

๔.๒ การเปิดให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๔.๓ การให้สิทธิประชาชนสามารถเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่นได้

๔.๔ การให้สิทธิประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารงาน

๕. บทบาทในการขับเคลื่อนธรรมมาภิบาล

๕.๑ หลักนิติธรรม

๕.๒ หลักคุณธรรม

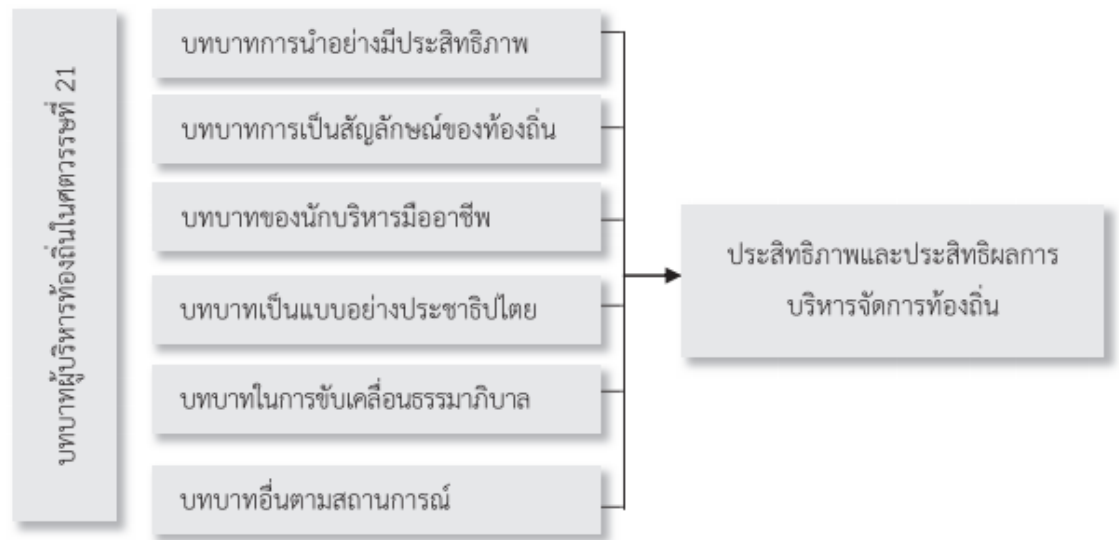
๕.๓ หลักการมีส่วนร่วม

๕.๔ หลักความโปร่งใส

๕.๕ หลักความรับผิดชอบ

๕.๖ หลักความคุ้มค่า

๖. บทบาทอื่นตามสถานการณ์



แผนภาพ แสดงบทบาทของผู้บริหารท้องถิ่นในศตวรรษที่ ๒๑

หน้าที่ของผู้นำชุมชนที่ดี แบ่งออกได้ดังนี้

๑. ลักษณะของการควบคุม คนส่วนใหญ่ไม่ต้องการให้ใครมาควบคุม แต่ในทางปฏิบัติงานแล้ว การควบคุม อยู่ห่าง ๆ จะได้ผลดีตามมาในลักษณะของการติดตามผลงานอาจจะใช้การควบคุมด้วยระบบเอกสาร ระบบของงานที่เกี่ยวข้องซึ่งกันและกันหรือเป็นการควบคุมในระบบด้วยตัวของมันเองอย่างอัตโนมัติ
๒. ลักษณะของการตรวจตรา เป็นหน้าที่โดยตรงของผู้นำหรือผู้บริหารที่จะต้องติดตามความเคลื่อนไหวหรือผลการดำเนินงานตามขั้นตอนต่าง ๆ เพื่อที่จะสามารถแก้ไขในเหตุการณ์นั้น ๆ ได้ทันการณ์
๓. ลักษณะของการประสานงาน การประสานงานของหน่วยงานต่าง ๆ รวมทั้งการประสานงานในเรื่องตำแหน่งหน้าที่การงานถือว่าเป็นความจำเป็นและสำคัญอย่างมากในการปฏิบัติงาน
๔. ลักษณะของการวินิจฉัยสั่งการ การสั่งการของผู้นำถือเป็นเรื่องสำคัญอย่างหนึ่ง เพราะผู้นำที่ดีจะรู้จักการใช้คนให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด การวินิจฉัยสั่งการที่ดีนั้นจะต้องมีความชัดเจนสามารถนำไปปฏิบัติได้ทันที
๕. ลักษณะของการโน้มน้าวให้ทำงาน ผู้นำมีหน้าที่หลักอย่างหนึ่งคือการชักชวนให้สมาชิกมีความสนใจในการปฏิบัติงานหน้าที่การงานด้วยความตั้งใจ มีความซื่อสัตย์สุจริต และเต็มใจที่จะทำงานนั้น ๆ ให้เกิดประสิทธิผลและประสิทธิภาพมากที่สุด

๖. ลักษณะของการประเมินผลงาน การพิจารณาความดีความชอบตลอดระยะเวลาการทำงานของพนักงานถือเป็นหน้าที่ที่สำคัญอย่างหนึ่ง เป็นการเพิ่มขวัญและกำลังใจในการทำงาน การประเมินผลการปฏิบัติงานที่ดีควรกระทำเป็นระยะ ๆ และสามารถแจ้งผลให้ผู้ที่ถูกประเมินได้ทราบเพื่อจะได้แก้ไขในโอกาสต่อไป หากสามารถประเมินผลงานได้อย่างถูกต้องและเป็นธรรมแล้ว ปัญหาด้านการบริหารงานบุคคลย่อมลดน้อยลงไปด้วยเช่นกัน

บรรณานุกรม

เทิดชาย ช่วยบำรุง (๒๕๕๒). บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนบนฐานแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง. กรุงเทพฯ. สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา.

Pannasil, P., Kenaphoom, S., & Kosolkittiamporn, S. (๒๐๑๖). The role of local executive in the ๒๑st century. วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร (Journal of MCU Peace Studies), ๓(๒), ๑๔๖-๑๖๑.

รายวิชาที่ ๒.๒ การจัดการองค์ความรู้มรดกทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น

๑. รูปแบบวิธีการสร้างเครื่องมือการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นให้เป็นรูปธรรม

ความรู้มรดกทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นรากฐานสำคัญของวัฒนธรรมของชาติ เพราะเป็นสิ่งที่แสดงถึงวิถีการดำเนินชีวิต ความคิด ความเชื่อ ค่านิยม จารีต ประเพณีพิธีกรรม และภูมิปัญญาของคนในชุมชน อันบ่งบอกถึงความเป็น อัตลักษณ์อันสะท้อนถึงวิถีชีวิตอันเรียบง่ายเป็นสังคมที่พัฒนาชุมชนให้ก้าวไปสู่สังคมที่มีคุณภาพ โดยสร้าง คุณธรรม และจริยธรรม อีกทั้งยังดำรงความเป็นชาติพันธุ์

โดยการสร้างเครื่องมือทางการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นให้เป็นรูปธรรม สามารถกระทำได้หลายรูปแบบ อาทิ

- ๑) ศึกษาค้นคว้าเอกสารที่เกี่ยวข้องจากข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ประกอบด้วย จดหมายเหตุ วัฒนธรรมนันทบุรีหนังสือ และงานวิจัยต่างๆที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมท้องถิ่น
- ๒) การสร้างแบบสอบถามกึ่งโครงสร้างเพื่อสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่
 - กลุ่มผู้บริหาร ได้แก่ ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้บริหารโรงเรียน
 - กลุ่มผู้นำชุมชนและผู้นำเยาวชน ได้แก่ กำนันตำบลอ้อมเกร็ด ผู้ใหญ่บ้าน สมาชิกสภาเด็กและเยาวชน ตำบล
 - กลุ่มผู้นำทางศาสนา ได้แก่ เจ้าอาวาส นักบวช บาทหลวง
 - กลุ่มผู้รู้ ได้แก่ ปราชญ์ชาวบ้าน และ ครูผู้สอนวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

นอกจากนี้ Patton (๑๙๙๐) ได้เสนอรูปแบบ และแนวคิดเพื่อสร้างเครื่องมือการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นให้เป็นรูปธรรม ประกอบไปด้วย ข้อมูล (Data collection) โดยการใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกและปลายเปิด (in – depth, open-ended interviewed) การสังเกตโดยตรง (direct observation) การศึกษาจากเอกสารต่างๆ (written documents) ทั้งนี้ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกจะเกี่ยวกับประสบการณ์ (experience) แนวคิด (opinions) ความรู้สึก (feelings) และความรู้ต่างๆ (knowledge) ส่วนข้อมูลจากการสังเกตจะเกี่ยวกับกิจกรรม (activities) การปฏิบัติ (actions) การมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (interpersonal interactions) และกระบวนการทางองค์กร (organizational processes) ซึ่งล้วนแต่เป็นประสบการณ์ของมนุษย์ทั้งสิ้น ส่วนการวิเคราะห์เอกสารส่วนใหญ่จะได้ข้อมูลมาจากการรายงาน (reports) หรือ บันทึกต่างๆ (diaries) และจากการตอบคำถามปลายเปิด (open – ended written responses)

๒. การรวบรวม ศึกษาแบบ และวิธีการถ่ายทอดความรู้ในชุมชน

การเก็บรวบรวมข้อมูล ศึกษาแบบ และวิธีการถ่ายทอดความรู้ในชุมชน สามารถศึกษาได้จาก ๖ แหล่ง (ดร.กุหลาบ บุริสาร, ๒๕๕๖ อ้างถึง Merriam, ๑๙๘๘) ดังนี้

๑. การศึกษาเอกสาร (documentation)

๒. บันทึกที่มีอยู่แล้ว (archival record)

๓. การสัมภาษณ์ (interview) การสัมภาษณ์มี ๓ แบบ คือ

๓.๑ การสัมภาษณ์แบบเปิดกว้าง (Open - ended)

๓.๒ การสัมภาษณ์แบบมีจุดความสนใจเฉพาะ (focused interview) หรือการสัมภาษณ์เจาะลึก (in - depth interview)

๓.๓ การจัดกลุ่มสนทนา (focus group discussion)

๔. การสังเกต (observation) การสังเกตมี ๒ แบบ คือ

๔.๑ การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (non - participant observation) หรือการสังเกตโดยตรง (direct observation)

๔.๒ การสังเกตแบบมีส่วนร่วม (participant observation)

๕) ชิ้นงาน (physical artifacts)

๖) การเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อให้ข้อมูลมีความตรง (Validity) และความเที่ยงตรง (Reliability) มีหลัก ๓ ประการดังนี้

๖.๑ การใช้แหล่งข้อมูลหลายแหล่ง (use multiple sources of evidence)

๖.๒ การสร้างฐานข้อมูลของกรณีศึกษา (create a case study database)

๖.๓ รักษาห่วงโซ่ของหลักฐาน (Maintain a chain of evidence)

๓. การนำองค์ความรู้ทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น ไปปรับใช้ในการสร้างมูลค่าเพื่อพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยว

การนำองค์ความรู้ที่ได้จากการการเก็บรวบรวมข้อมูล ศึกษารูปแบบ และวิธีการถ่ายทอดความรู้ในชุมชน เพื่อนำไปปรับใช้ในการสร้างมูลค่าเพื่อพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยว สามารถกระทำได้ ๗ ด้าน ได้แก่

๑. การบ่งชี้ความรู้ (Knowledge identification)

๒. การสร้างและแสวงหาความรู้ (Knowledge creation and acquisition)

๓. การจัดความรู้ให้เป็นระบบ (Knowledge organization)

๔. การประมวลและกลั่นกรองความรู้ (Knowledge codification and refinement)

๕. การเข้าถึงความรู้ (Knowledge access)

๖. การแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้ (Knowledge sharing)

๗. การเรียนรู้ (Learning)

บรรณานุกรม

Patton, M.Q. (๑๙๙๐). **Qualitative evaluation and research methods**. (๒nd ed.) Newbury Park: Sage.

กุหลาบ ปุริสาร, ๒๕๕๖. วิธีวิทยาการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research Methodology). วารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย, ๓(๑): ๘-๒๒.

**รายวิชาที่ ๒.๓ การสร้างแนวความคิดในการสร้างสรรค์นวัตกรรมเพื่อการท่องเที่ยว
เชิงสร้างสรรค์ (วิชาบังคับ)**

๑. สถานการณ์ทางการท่องเที่ยวในประเทศ และสถานการณ์โลกในปัจจุบัน

UNWTO พบว่า ในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ มีจำนวนนักท่องเที่ยวต่างประเทศทั่วโลก ๑,๑๘๖ ล้านคน เพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. ๒๕๕๗ จำนวน ๕๒ ล้านคน หรือร้อยละ ๔.๖ และการท่องเที่ยวคิดเป็นร้อยละ ๑๐ ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ ทั่วโลก (Gross Domestic Product: GDP) นำไปสู่การสร้างงานถึง ๒๘๔ ล้านตำแหน่งงาน และสร้างรายได้ ๑,๒๖๐ พันล้านเหรียญสหรัฐซึ่งผลกระทบหลัก ๆ ที่มีผลต่อการท่องเที่ยวได้ผลกระทบจาก ๓ ปัจจัยหลัก คือ ๑) การผันผวนของอัตราแลกเปลี่ยน เงินตรา ต่างประเทศ ๒) การลดลงของราคาน้ำมันและสินค้าอุปโภคบริโภค และการเพิ่มความตระหนักในเรื่องความปลอดภัยในการท่องเที่ยว (กาญจน์ภา พงศ์พนรัตน์, ๒๕๖๐)

จำนวนนักท่องเที่ยวที่ท่องเที่ยวในเอเชียมากที่สุดรองจากนักท่องเที่ยวชาวเอเชีย ได้แก่ นักท่องเที่ยวภูมิภาคยุโรป ตามมาด้วยอเมริกา โอเชียเนีย แอฟริกา และตะวันออกกลางตามลำดับ จากจำนวนนักท่องเที่ยวสามารถวิเคราะห์เกี่ยวกับการท่องเที่ยวโลก ได้ดังนี้

- ๑) การท่องเที่ยวมีศักยภาพที่จะขยายตัวได้ในระดับสูง ในอีกหลายทศวรรษข้างหน้า
- ๒) แนวโน้มและโอกาสการขยายตัวของการท่องเที่ยว หากมีกลไกและนโยบายที่เอื้อต่อสภาพแวดล้อมในการดำเนินธุรกิจ การสร้างสาธารณูปโภค การอำนวยความสะดวก การตลาด และทรัพยากรมนุษย์
- ๓) การท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือที่มีความสำคัญมากในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ช่วยลดปัญหาความยากจนจากการสร้างงาน วิสาหกิจขนาดย่อม การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน สาธารณูปโภค และการสร้างรายได้เข้าสู่ประเทศ
- ๔) ความยั่งยืน (ทางสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม) เป็นประเด็นที่มีความสำคัญ
- ๕) การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันโดยการปรับแนวทางการประกอบธุรกิจบนฐานนวัตกรรม
- ๖) การติดตามศึกษาพฤติกรรมนักท่องเที่ยว ควบคู่ไปกับการติดตามความเปลี่ยนแปลงประชากร เคลื่อนจากยุคเศรษฐกิจบริการสู่เศรษฐกิจด้านประสบการณ์

การท่องเที่ยวมีความสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศสมาชิกอาเซียนในปัจจุบัน โดยรายได้จากการท่องเที่ยวคิดเป็นกว่าร้อยละ ๑๐ ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศทั่วโลก (Gross Domestic Product: GDP) จากการศึกษาขององค์การการท่องเที่ยวโลก (UNWTO) มีการคาดการณ์ว่า ภายในปี ๒๕๖๓ นักท่องเที่ยวในอาเซียนจะมีจำนวนเพิ่มขึ้นเป็น ๑๒๓ ล้านคน ซึ่งนำไปสู่ความกังวลในประเด็นด้านความยั่งยืนของทรัพยากรด้านการท่องเที่ยว การสร้างงาน และการกระจายผลประโยชน์ โดยตรงและโดยอ้อมจากการท่องเที่ยวไปสู่ผู้ที่มีรายได้น้อยอย่างเท่าเทียมภายในภูมิภาค

อันดับ	2556	2557	2558	2559
อันดับ 1	จีน	จีน	จีน	จีน
อันดับ 2	มาเลเซีย	มาเลเซีย	มาเลเซีย	มาเลเซีย
อันดับ 3	รัสเซีย	รัสเซีย	ญี่ปุ่น	เกาหลีใต้
อันดับ 4	ญี่ปุ่น	ญี่ปุ่น	เกาหลีใต้	ญี่ปุ่น
อันดับ 5	เกาหลีใต้	เกาหลีใต้	ลาว	ลาว
อันดับ 6	อินเดีย	ลาว	อินเดีย	อินเดีย
อันดับ 7	ลาว	อินเดีย	อังกฤษ	รัสเซีย
อันดับ 8	สิงคโปร์	อังกฤษ	สิงคโปร์	อังกฤษ
อันดับ 9	อังกฤษ	สิงคโปร์	รัสเซีย	สิงคโปร์
อันดับ 10	สหรัฐอเมริกา	ออสเตรเลีย	สหรัฐอเมริกา	สหรัฐอเมริกา

ภาพที่ ๒ กลุ่มตลาดนักท่องเที่ยว ๑๐ อันดับแรกที่เข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๕๖ – ๒๕๕๙

ประเทศไทยยังจำเป็นต้องมีการปรับภาพลักษณ์ทางการท่องเที่ยวเพื่อรองรับตลาดใหม่ โดยมุ่งเป้าหมายไปที่กลุ่มตลาดเอเชียและตลาดอาเซียน ซึ่งจากความกดดันด้านการแข่งขันภายในภูมิภาคที่สูงขึ้น ประเด็นสำคัญต่างๆ ดังนี้

- ๑) พื้นที่แหล่งท่องเที่ยวมีอะไรน่าสนใจสำหรับนักท่องเที่ยวหรือไม่
- ๒) สิ่งเหล่านั้นตรงกับความต้องการของนักท่องเที่ยว หรือเหมาะสมกับประเภทพฤติกรรมนักท่องเที่ยวปัจจุบันหรือไม่?
- ๓) หากยังไม่มี สามารถที่จะสร้างขึ้นได้หรือไม่
- ๔) การเข้าถึงพื้นที่ที่มีความสะดวกมากนักน้อยเพียงใด
- ๕) พื้นที่มีการเตรียมการรองรับการท่องเที่ยวอย่างพอเพียงหรือไม่ (เช่น ที่พัก ทัวร์ หรือการบริการอื่นๆ)
- ๖) พื้นที่นั้นจำเป็นต้องมีการพัฒนาการท่องเที่ยวหรือไม่

นโยบายของรัฐในการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวในประเทศไทย เช่น ๑๒ เมืองต้องห้ามพลาด และ ๑๒ เมืองต้องห้ามพลาด การสร้างความโดดเด่นของแหล่งท่องเที่ยว โดยการเพิ่มมิติของการสร้างประสบการณ์เชิงคุณภาพ มีการสร้างเรื่องราวเพื่อนำไปสู่การสร้างประสบการณ์เชิงคุณภาพ

๒. การสร้างแผนที่ความคิด (Mind Map) และแนวทางการคิดร่วมกัน (Mindset) ในระดับพื้นที่

แผนที่ความคิด (Mind Map) เป็นการนำเอาทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับสมองมาใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างสูงสุด โดยเฉพาะเกี่ยวกับกระบวนการเรียนรู้ของมนุษย์ การเขียนแผนที่ความคิดเกิดจากการใช้ทักษะทั้งหมดของสมองเป็นการทำงานร่วมกันของสมองทั้งสองซีก ได้แก่ สมองซีกซ้ายและซีกขวา โดยสมองซีก

ขวา จะทำหน้าที่สังเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ จินตนาการ ความงาม ศิลปะ และจังหวะ ส่วนสมองซีกซ้าย จะทำหน้าที่ในการวิเคราะห์ คำ ภาษา สัญลักษณ์ ลำดับความเป็นเหตุเป็นผล และตรรกวิทยา

นอกจากนี้ แผนที่ความคิด ยังสามารถเป็นเครื่องมือที่ช่วยในการจัดการระบบ ความคิดที่มี ประสิทธิภาพสูงสุด เรียบง่ายที่สุด มีรูปแบบการจดบันทึกที่สร้างสรรค์ และมีประสิทธิภาพ ที่ถ่ายทอด ความคิด หรือข้อมูลต่าง ๆ ที่มีอยู่ในสมองลงกระดาษ โดยการใช้ภาพ สี เส้น และการ โยงใย แทนการจด ย่อแบบเดิมที่เป็นบรรทัด ๆ โดยใช้การสื่อความหมายด้วยข้อความและรูปภาพ คล้ายๆ การแตกกิ่งก้าน ของต้นไม้ เพื่อเสริมสร้างทักษะในการ วิเคราะห์ และการสังเคราะห์ ข้อมูล อันเป็นพื้นฐานในการ เรียนรู้ จัดระเบียบความคิดให้สามารถจดจำได้นาน

๓. แนวคิดในการสร้างสรรค์นวัตกรรมเพื่อการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

แนวความคิดร่วมกัน (Mindset) ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยวใหม่หรือกลุ่ม นักท่องเที่ยวใหม่ตามความต้องการของนักท่องเที่ยว โดยการใช้แนวคิดในการสร้างสรรค์นวัตกรรมเพื่อ การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ซึ่งการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เป็น การท่องเที่ยวที่มุ่งเน้นการอนุรักษ์ ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น โดยเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วม ในกิจกรรมการท่องเที่ยวของชุมชน เป็น การสร้างคุณค่าด้านประสบการณ์การท่องเที่ยวให้กับนักท่องเที่ยว โดยเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง และ เป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่เน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น ในการบริหารจัดการทรัพยากรการ ท่องเที่ยว และการออกแบบรูปแบบการท่องเที่ยว ทั้งนี้เพื่อสร้าง รายได้ให้กับชุมชน อันจะนำไปสู่ เป้าหมายของการเป็นการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนต่อไป ประกอบไปด้วย ๖ ประการ ได้แก่

- ๑) เป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่เพิ่มทักษะให้กับนักท่องเที่ยว
- ๒) เป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่มีสินค้าหลักคือ “ทักษะและประสบการณ์ด้านวัฒนธรรมที่เกิดจาก การเข้าร่วมกิจกรรมการท่องเที่ยว”
- ๓) เป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่เปลี่ยนจากการขายทรัพยากรการท่องเที่ยวที่จับต้องได้สู่ ทรัพยากร การท่องเที่ยวที่จับต้องไม่ได้เปลี่ยนจากการขายสินค้าที่เป็นวัตถุไปสู่การขายสินค้าที่เรียกว่า “ประสบการณ์”
- ๔) เป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่เปลี่ยนจากสินค้าที่เป็นวัฒนธรรมระดับสูงไปสู่สินค้าที่เป็น วัฒนธรรมประจำวัน
- ๕) เป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่เปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม การ ท่องเที่ยวร่วมกับชุมชนท้องถิ่น
- ๖) เป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่ต้องมีความโดดเด่นแตกต่างกันด้านทรัพยากรการท่องเที่ยว เพื่อ สร้างเอกลักษณ์ให้กับแหล่งท่องเที่ยว

**๔. การพัฒนาผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยวใหม่หรือกลุ่มนักท่องเที่ยวใหม่ตามความต้องการ
ของนักท่องเที่ยว**

ตัวอย่างการพัฒนาผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยวใหม่หรือกลุ่มนักท่องเที่ยวใหม่ตามความต้องการ
ของนักท่องเที่ยว

- ๑) ศึกษาปัญหาของผู้บริโภคและความต้องการของนักท่องเที่ยว
- ๒) ออกแบบผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยวใหม่ๆ
- ๓) ศึกษาความเป็นไปได้ของผลิตภัณฑ์
- ๔) ทดลองและพัฒนาผลิตภัณฑ์
- ๕) วางแผนการตลาดเพื่อให้เข้าถึงผู้บริโภคหรือนักท่องเที่ยว

รายวิชาที่ ๒.๔ จิตวิทยาการบริการ ทักษะคิด และจิตอาสา

๑. เทคนิค วิธีการทางจิตวิทยา เพื่อกระตุ้นการมีส่วนร่วมของคนในพื้นที่

ปริญญา นาคปทุม (๒๕๕๙) ได้อธิบายความหมายของคำว่า “จิตวิทยา” ไว้ดังนี้

- จิตวิทยา (Psychology) เป็นการรวมกันของคำ ๒ คำ ได้แก่ Psycho และ Logos หมายถึง การศึกษาถึงพฤติกรรมของมนุษย์ ที่มุ่งทำความเข้าใจพฤติกรรมของมนุษย์ และทำให้เกิดพฤติกรรมหรือการกระทำต่างๆ
- จิตวิทยาการ (Service Psychology) หมายถึง การศึกษาพฤติกรรมของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับ กระบวนการบริการและการจัดระบบการบริการ เพื่อให้ได้มาซึ่งการบริการที่มีคุณภาพและ ประสิทธิภาพ โดยการศึกษาวิเคราะห์ เพื่ออธิบาย ทำนาย และควบคุมพฤติกรรมของบุคคล หรือกลุ่มบุคคล
- จิตวิทยาการบริการในอุตสาหกรรมบริการ (Service Psychology in Hospitality Industry) หมายถึง กิจกรรมหรือกระบวนการดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งของบุคคล หรือองค์กร ที่ตอบสนองความต้องการของบุคคลอื่น เพื่อก่อให้เกิดความพึงพอใจจากผลของการกระทำนั้น

การใช้เทคนิค และวิธีการทางจิตวิทยา เพื่อกระตุ้นการมีส่วนร่วมของคนในพื้นที่ มีหลักสำคัญ ได้แก่ การใช้ประโยชน์จากผู้นำท้องถิ่น ผู้นำหมู่บ้าน และผู้นำศาสนา ซึ่งเปรียบเสมือนเป็นที่พึ่งทางจิตใจ ให้กับประชาชนในชุมชนได้ยึดเหนี่ยวทางสังคม และจิตใจ สามารถช่วยแก้ปัญหา ช่วยคิด และช่วย ตัดสินใจในเรื่องต่างๆ ได้ ซึ่งผู้นำท้องถิ่น ผู้นำหมู่บ้าน และผู้นำศาสนา มีคุณลักษณะหลายประการที่ เป็น ประโยชน์เกื้อกูลในงานต่างๆ ของพัฒนาชุมชน เช่น เป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ เป็นที่เคารพนับถือ และเป็นที่ยึดเหนี่ยวของประชาชนในชุมชน นอกจากนี้ในท้องถิ่นที่มีรูปแบบและจารีตที่มีความเฉพาะเจาะจง เช่น ชาวเขา ชาวเกาะ ผู้นำศาสนาจะเป็นบุคคลที่มีความสำคัญ โดยส่วนใหญ่จะเป็นผู้พิจารณาทำความเข้าใจสิ่งแปลกใหม่ และสามารถถ่ายทอดให้สมาชิกในชุมชนเข้าใจและยอมรับไปปฏิบัติได้ ผู้นำศาสนาจึง เป็นกลุ่มบุคคลที่สำคัญที่เอื้อต่อการพัฒนาชุมชน

๒. การสื่อสาร การจัดการข้อโต้แย้งกรณีพิพาท และการประสานประโยชน์ร่วมกันกับคนในพื้นที่

การสื่อสารนับว่าเป็นการจัดการข้อโต้แย้งกรณีพิพาท โดยสิ่งสำคัญคือต้องการให้คนที่เกิด ข้อโต้แย้ง หรือกรณีพิพาทอยู่ร่วมกันได้อย่างสงบสุข ซึ่งการสื่อสารสามารถทำให้เกิดสันติภาพ สันติวิธี หรือสันติสุข ทั้งนี้การสื่อสารที่เกิดขึ้นต้องอาศัยปัญญาที่เข้าใจกระจ่างชัดในรากเหง้าของปัญหา และสามารถคิดค้นมาตรการที่สร้างสรรค์ได้ และสันติวิธีจะช่วยแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้อย่างไร

ประจวบ ทองศรี (๒๕๕๙) ได้อธิบายการจัดการข้อโต้แย้งกรณีพิพาท และการประสานประโยชน์ ร่วมกันกับคนในพื้นที่ด้วยวิธีการสันติวิธี พบว่า

- ๑) การจัดการความขัดแย้งแบบสันติวิธี
- ๒) สันติวิธีเป็นวิธีเดียวที่สนับสนุนประชาธิปไตย โดยเฉพาะประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม
- ๓) สันติวิธีเป็นวิธีสนับสนุนกระบวนการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในทุกๆ กลุ่ม
- ๔) สันติวิธีเป็นวิธีเดียวที่สนับสนุนการคิด และการปฏิบัติการในการจัดการความขัดแย้งโดยไม่ใช้ความรุนแรงในทุกรูปแบบ ทั้งทางร่างกาย ทางเพศ ทางจิตใจ ทางเศรษฐกิจและสังคม
- ๕) สันติวิธีเป็นวิธีการที่น่าจะมีการสูญเสียน้อยที่สุด ทั้งระยะสั้นระยะยาว ทั้งรูปธรรมและนามธรรม ผิดกับการใช้ความรุนแรง
- ๖) ในขณะที่สังคมมีความสลับซับซ้อนเมื่อเกิดความขัดแย้งขึ้นมามากจะมีแนวโน้มไปสู่ความรุนแรงได้ง่าย สันติวิธีจะเข้ามามีบทบาท และทำหน้าที่ในการประสานร่อยรอยความขัดแย้งเหล่านั้น เพื่อให้สังคมไทยได้ปรับกระบวนการทัศน์
- ๗) สันติวิธีเป็นวิธีที่ถูกต้องตามหลักศีลธรรมวิธีการนี้เป็นคู่มือ และเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาความเป็นมนุษย์

๓. การสร้างจิตสำนึกของคนในชุมชนให้เป็นเจ้าบ้านที่ดี เพื่อการพัฒนาพื้นที่ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

หลักการสร้างจิตสำนึกการมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนและผู้ที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนของสังคมได้เข้ามามีส่วนร่วมกับภาคราชการนั้น International Association for Public Participation ได้แบ่งระดับของการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็น ๕ ระดับ ดังนี้

- ๓.๑ การให้ข้อมูลข่าวสาร
- ๓.๒ การรับฟังความคิดเห็น
- ๓.๓ การเกี่ยวข้อง
- ๓.๔ ความร่วมมือ
- ๓.๕ การเสริมอำนาจแก่ประชาชน

โดยการพัฒนาพื้นที่ให้เกิดความยั่งยืน จำเป็นต้องอาศัยคนในชุมชน ซึ่งคณะกรรมการโลกว่าด้วยสิ่งแวดล้อมและการพัฒนา (World Commission on Environment and Development) ได้ให้ความหมายของการพัฒนาอย่างยั่งยืน หมายถึง “การพัฒนาที่ตอบสนองต่อความจำเป็นของคนรุ่นปัจจุบัน โดยยังคงศักยภาพเพื่อสนองต่อความต้องการของคนรุ่นต่อไป” การพัฒนาอย่างยั่งยืนให้ความสำคัญเรื่องสังคมวิทยา นิเวศวิทยา และเศรษฐกิจ เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งด้านสวัสดิการสังคมของมนุษย์ การที่จะบรรลุวัตถุประสงค์ของการพัฒนาอย่างยั่งยืนได้นั้นจำเป็นต้องดำเนินการในแนวทางของการบูรณาการปัจจัยต่างๆ เข้าด้วยกัน อาทิ นโยบายของรัฐบาล แผนพัฒนาเศรษฐกิจ กฎหมายและบุคลากร โดยคำนึงถึงปัจจัยหลัก ๓ ประการ คือ การรักษาสมดุลของระบบนิเวศ ความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ และความมั่นคงของสังคม ซึ่งถือเป็น ๓ เสาหลักของการพัฒนาอย่างยั่งยืน (United Nation, ๑๙๘๒)

๔. การแบ่งปันผลประโยชน์ร่วมกันเพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีแก่คนในชุมชน

วุฒิพงศ์ วิบูลย์วงศ์ (มปป.) ได้นำเสนอหลักการเข้ามีส่วนร่วมของประชาชน (Public Participation) เพื่อการแบ่งปันผลประโยชน์ร่วมกันเพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีแก่คนในชุมชน ประกอบไปด้วย

๔.๑ สิทธิที่จะได้รับรู้ข้อมูลสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับตน (Right to Environmental Information)

๔.๒ สิทธิที่จะมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจ (Right to Participate in Decision Making)

๔.๓ สิทธิที่จะได้รับการเยียวยาจากความเสียหาย (Right to Remedies)

๔.๔ สิทธิที่จะอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ปลอดภัยและมีอนามัยที่ดี (Right to a Safe and Healthy Environment)

๔.๕ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการเข้าถึงและใช้ประโยชน์ทรัพยากรชีวภาพตามกฎหมายไทย

บรรณานุกรม

ปริญญานาคปฐม. (๒๕๕๙). เอกสารประกอบการอบรมวิชา “จิตวิทยาการบริการและมนุษยสัมพันธ์”

โครงการอบรมหลักสูตรมัคคุเทศก์ทั่วไป (ต่างประเทศ) รุ่นที่ ๒๕ ณ ห้องประชุม BU ๑๐๑ สำนักบริการวิชาการ ม.บูรพา เมื่อวันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๕๙.

ประจวบ ทองศรี. (๒๕๕๙). แนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้นำศาสนาเพื่อเสริมสร้างสันติสุข

ในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้. รายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการระดับชาติการบริหารการพัฒนาสังคมและยุทธศาสตร์การบริหาร ประจำปี ๒๕๕๙ ณ คณะพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม สถาบันพัฒนบริหารศาสตร์ เมื่อวันที่ ๙ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๙

วุฒิพงศ์ วิบูลย์วงศ์. (มปป.) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการเข้าถึงและใช้ประโยชน์ในทรัพยากร

ชีวภาพ. เข้าถึงได้จาก http://elibrary.constitutionalcourt.or.th/document/documents/documents/Individual_Study_๗๘.pdf

United Nation. (๑๙๙๒). **Rio declaration on environment and development.** In Report of

the United Nations Conference on environment and development (pp. ๒๗-๒๘). Rio de Janeiro: Author.

รายวิชาที่ ๒.๕ การพัฒนาคุณภาพการบริการ

๑. แนวคิดทางจิตวิทยา

- ๑) กลุ่มโครงสร้างทางจิต (Structuralism)
- ๒) กลุ่มหน้าที่ของจิต (Functionalism)
- ๓) กลุ่มพฤติกรรมนิยม (Behaviorism)
- ๔) กลุ่มเกสตัลท์ (Gestalt Psychology)
- ๕) กลุ่มจิตวิเคราะห์ (Psychoanalysis)
- ๖) กลุ่มปัญญานิยม (Cognitivism)
- ๗) กลุ่มมนุษยนิยม (Humanism)

๒. หลักการดำเนินงานด้านการบริการ

การบริการ คือ การให้ความช่วยเหลือหรือการดำเนินการเพื่อประโยชน์ของผู้อื่นการบริการที่ดี โดยผู้รับบริการจะได้รับความประทับใจและเกิดความชื่นชมองค์กร อันเป็นการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีแก่ องค์กรเบื้องหลังความสำเร็จ ตลอดทั้งความร่วมมือ ร่วมแรงร่วมใจจากเจ้าหน้าที่ทุกระดับซึ่งจะต้อง ช่วยกันขับเคลื่อนพัฒนางานบริการให้มีคุณภาพ ประสิทธิภาพ และประสิทธิผล ซึ่งหลักในการให้บริการที่ ดีประกอบด้วย

- ๑) การให้บริการอย่างมีคุณภาพนั้น ต้องทำทุกครั้งไม่ใช่ทำเฉพาะการบริการครั้งแรก เท่านั้น
- ๒) คุณภาพของการบริการวัดจากความพอใจของลูกค้าไม่ใช่วัดจากความพอใจของผู้ ให้บริการ
- ๓) การบริการที่คุณภาพเกิดขึ้นจากการที่ทุกคนในองค์กรร่วมมือกันและลงมือกระทำ อย่างจริงจังและจริงใจ
- ๔) การบริการที่มีคุณภาพต้องสามารถตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการได้
- ๕) การบริการที่ดีย่อมเกิดจากการสื่อสารที่ดีต่อกัน
- ๖) ผู้ให้บริการต้องรู้สึกภาคภูมิใจและมีความสุขที่มีโอกาสทำให้ผู้รับบริการเกิดความพอใจ

๓. การนำจิตวิทยามาประยุกต์ใช้ในการบริการ

๓.๑ ผู้รับบริการ (Customer)

๑) ประเภทของผู้รับบริการ

๑.๑) ยึดพฤติกรรมของผู้รับบริการเป็นหลัก ประกอบด้วย Economizing, Personality และ Convenient

๑.๒) ยึดเกณฑ์การพิจารณาอัตราค่าบริการ และคุณภาพของการบริการเป็นหลัก ประกอบด้วย

- Price – Sensitive
- Price – Quality
- Quality – Sensitive
- Price - Surrogate

๔. หลักการทำงานร่วมกับผู้อื่น

การพัฒนาทักษะ หรือความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่นนั้น ก็มีแนวทางปฏิบัติต่างๆ ตามหลักของ P-S-Y-C-H-O ดังนี้

- P = Positive Thinking....คิดแต่ทางบวก สร้างโลกสวยงาม
- S = Smile...ยิ้มแย้มแจ่มใส สร้างความประทับใจ
- Y = Yours...จริงใจให้กัน ช่วยเหลือการงาน
- C = Compromise สมานสามัคคี ด้วยการประนีประนอม
- H = Human Relationsสัมพันธ์ที่ดี สร้างมิตรผูกพัน
- O = Oral Communication....สื่อสารชัดเจน แก้ไขข้อขัดแย้ง

หมวดวิชาที่ ๓ องค์ความรู้ด้านการจัดการทรัพยากร

รายวิชาที่ ๓.๑ การพัฒนากิจกรรมทางการท่องเที่ยว

๑. ประเภทและรูปแบบของกิจกรรม

องค์การท่องเที่ยวโลก ได้มีการกำหนดรูปแบบการท่องเที่ยวได้เป็น ๓ รูปแบบหลัก ได้แก่

๑. รูปแบบการท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติ ประกอบด้วย การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศทางทะเล การท่องเที่ยวเชิงธรณีวิทยา การท่องเที่ยวเชิงเกษตร การท่องเที่ยวเชิงดาราศาสตร์
๒. รูปแบบการท่องเที่ยวในแหล่งวัฒนธรรม ประกอบด้วย การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ การท่องเที่ยวชมวัฒนธรรมและประเพณี การท่องเที่ยวชมวิถีชีวิตในชนบท
๓. รูปแบบการท่องเที่ยวในความสนใจพิเศษ ประกอบด้วย การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ การท่องเที่ยวเชิงทัศนศึกษาและศาสนา การท่องเที่ยวเพื่อศึกษากลุ่มชาติพันธุ์หรือวัฒนธรรมกลุ่มน้อย การท่องเที่ยวเชิงกีฬา การท่องเที่ยวแบบผจญภัย การท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์และฟาร์มสเตย์ การท่องเที่ยวพำนักระยะยาว การท่องเที่ยวแบบให้รางวัล การท่องเที่ยวเพื่อการประชุม การท่องเที่ยวแบบผสมผสาน

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยแบ่งประเภทการท่องเที่ยวออกตามความสำคัญและสภาพแวดล้อม ได้เป็น ๑๒ ประเภท ดังนี้

๑. แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
๒. แหล่งท่องเที่ยวทางศิลปวิทยาการ
๓. แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์
๔. แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ
๕. แหล่งท่องเที่ยวเพื่อนันทนาการ
๖. แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม
๗. แหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพน้ำพุร้อนธรรมชาติ
๘. แหล่งท่องเที่ยวประเภทชายหาด
๙. แหล่งท่องเที่ยวประเภทน้ำตก
๑๐. แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติประเภทถ้ำ
๑๑. แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติประเภทเกาะ
๑๒. แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติประเภทแก่ง

๒. ทักษะและจิตวิทยาการเป็นผู้นำ

รูปแบบของผู้นำทีมที่มีประสิทธิภาพ (Robert House) แบ่งออกเป็น ๔ รูปแบบ ดังนี้

ผู้นำแบบชี้แนะ Directive Leadership

ผู้นำแบบสนับสนุน (Supportive Leadership)

ผู้นำแบบสัมฤทธิ์ผล (Achievement-Oriented Leadership)

ผู้นำแบบมีส่วนร่วม (Participative Leadership)

ผู้นำที่ดีและมีประสิทธิภาพต้องยึดหลักคุณธรรมและจริยธรรมเป็นพื้นฐาน และเพื่อให้เกิดธรรมาภิบาลในองค์กรภายใต้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ควรจะมีค่านิยมในการทำงาน คือ “I AM READY”

I	= Integrity	ทำงานอย่างมีศักดิ์ศรี
A	= Active	ขยัน ตั้งใจ ทำงานเชิงรุก
M	= Moral	มีศีลธรรม คุณธรรม
R	= Relevant	รู้ทันโลก ปรับตัวทันโลก ตรงกับสังคม
E	= Efficient	มุ่งเน้นประสิทธิภาพ
A	= Accountability	รับผิดชอบต่อผลงาน ต่อสังคม
D	= Democracy	มีใจเป็นประชาธิปไตย มีส่วนร่วม โปร่งใส
Y	= Yield	มีผลงาน มุ่งเน้นผลงาน

หลักการบริหารงานที่ดี ต้องมีความรู้เรื่องระบบเป็นอย่างดีและสามารถนำไปใช้ในการบริหารการเปลี่ยนแปลงได้ รูปแบบผู้นำที่พึงปรารถนาควรประกอบด้วย

รู้งาน รู้คน รู้สังคม รู้อนาคต

มีคุณธรรมและจริยธรรม บริหารงานธรรมาภิบาล

มีภาวะผู้นำและการตัดสินใจที่เด็ดขาด

มีเป้าหมายที่ชัดเจน

ซื่อสัตย์

สนับสนุนคนที่เก่งและสร้างคนเพื่อทดแทน

รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

มีบุคลิกภาพที่น่าเชื่อถือและเป็นตัวอย่างที่ดีในการทำงาน

ต้องเป็นผู้เรียนรู้สิ่งใหม่ๆ อยู่เสมอ

๓. การสังเกตพฤติกรรมและการตอบสนองต่อกิจกรรมของนักท่องเที่ยว

การสังเกตพฤติกรรมและการตอบสนองต่อกิจกรรมของนักท่องเที่ยว แบ่งออกกว้างๆ ได้ ๒ แบบ คือ การสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม (Participant Observation) คือการที่ผู้สังเกตการณ์มีส่วนร่วมอยู่ในสังคมนั้น และการสังเกตการณ์แบบไม่มีส่วนร่วม (Non-participant Observation) คือ การที่ผู้สังเกตการณ์ไม่ได้มีส่วนร่วมอยู่ในสังคมนั้น

เทคนิคการสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วมมี ๔ ประเภท ประกอบด้วย การสังเกตการณ์โดยตรง (Direct Observation) การมีส่วนร่วมโดยตรง (Direct Participant) การสัมภาษณ์ (Interview) และการค้นหาค้นคว้าจากเอกสารอื่นๆ

หลักสำคัญในการสังเกต ประกอบด้วย

- ๑ ต้องทราบว่า เราต้องการศึกษาวิจัยเรื่องอะไร และควรใช้วิธีการสังเกตแบบใด
- ๒ ควรกำหนดระยะเวลาสังเกตที่แน่นอน
- ๓ ควรมีการจดบันทึกสิ่งที่พบเห็นอยู่ตลอดเวลา
- ๔ ต้องมีการตรวจสอบความแม่นยำเที่ยงตรงของข้อมูลที่จดบันทึก
- ๕ ผู้เข้าสังเกตการณ์ต้องกำจัดความรู้สึกและอคติส่วนตัว

ระบบการอ้างอิงพฤติกรรมของเบลล์ ๑๒ แบบ

แบบที่ ๑ พฤติกรรมที่แสดงออกถึงความเป็นมิตร และความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน จะสังเกตได้จาก การยกย่อง การให้ความสนับสนุน การให้รางวัล (ตรงข้ามกันกับแบบที่ ๑๒)

แบบที่ ๒ พฤติกรรมที่แสดงออกถึงการผ่อนคลายความตึงเครียด จะสังเกตได้จาก การตลก การหัวเราะ การแสดงความพอใจ (ตรงข้ามกันกับแบบที่ ๑๑)

แบบที่ ๓ พฤติกรรมที่แสดงถึงความเห็นด้วย ยอมรับ จะสังเกตได้จาก การรับปฏิบัติ อย่างเฉยๆ พอใจ หรือเต็มใจ (ตรงข้ามกันกับแบบที่ ๑๐)

แบบที่ ๔ พฤติกรรมที่แสดงการแนะนำ จะสังเกตได้จาก การชี้แนะแนวทาง (ตรงข้ามกันกับแบบที่ ๙)

แบบที่ ๕ พฤติกรรมที่แสดงถึงความคิดเห็น จะสังเกตได้จาก มีการวิเคราะห์ มีการประเมินผล (ตรงข้ามกันกับแบบที่ ๘)

แบบที่ ๖ พฤติกรรมที่แสดงถึงการยอมรับ จะสังเกตได้จาก มีการยืนยันข้อเท็จจริง มีการให้ข่าวสารเพิ่มเติม (ตรงข้ามกันกับแบบที่ ๗)

๔. การสร้างสรรค์กิจกรรม การประยุกต์และการนำกิจกรรมไปใช้ในการท่องเที่ยวรูปแบบต่างๆ ให้สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์

การสร้างสรรค์กิจกรรมหรือการประยุกต์กิจกรรมไปใช้ในการท่องเที่ยว จำเป็นต้องได้รับความร่วมมือจากทุกภาคส่วน พร้อมทั้งหาข้อมูลเพื่อใช้ประกอบในการสร้างไอเดียใหม่สำหรับการพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยว

๗ ช่องทางการหาข้อมูลเพื่อสร้างไอเดียใหม่

ความคิดปกติ โดยปกติเรามักจะมองค่ามาตรฐาน (ค่าเฉลี่ยของคนส่วนใหญ่) ว่าเป็นโอกาสในการสร้างนวัตกรรม แล้วก็จะสร้างสรรค์ไอเดียเพื่อตอบสนองคนส่วนใหญ่ นี่ แต่ถ้ามองในมุมกลับกัน ลองมองข้อมูลที่จะดูผิดปกติ แล้วหา insight จากข้อมูลนั้น เราอาจจะได้ไอเดียดี ๆ กลับมาก็ได้

จุดบรรจบกัน การมองไปที่แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของโลก (Macro Trends) เป็นเรื่องปกติที่จะใช้ในการหาไอเดียใหม่ ๆ แต่ถ้าลองมองในมุมที่นำเอาสองเทรนด์มาบรรจบกัน เช่น เทรนด์ผู้สูงอายุมาบรรจบกับเทรนด์ดิจิทัล ก็จะได้เห็นสินค้าดิจิทัลแบบใหม่ ๆ ที่ตอบสนองกลุ่มคนผู้สูงอายุที่กำลังเพิ่มมากขึ้น เป็นต้น

ข้อบกพร่อง ระบุข้อบกพร่องของผลิตภัณฑ์ / บริการ / โซลูชัน ทั้งของเราหรือของคู่แข่ง เพราะจุดบกพร่องเหล่านี้ก่อให้เกิด Pain points ต่อกลุ่มเป้าหมาย แล้วจึงสร้างสรรค์ไอเดียเพื่อปิดจุดบกพร่องนี้ให้หายไปจากระบบ

ความเชื่อดั้งเดิม การดูจากความเชื่อดั้งเดิมนี้อาจได้หมายความว่าให้ทำตามความเชื่อดั้งเดิม แต่ให้ฉีกความเชื่อดั้งเดิมที่ต่างหาก ลองมองดูว่าสิ่งที่เราทำอยู่อย่างเดิม ๆ ไม่ล้าหลังแค่ไหน มันตกยุคตกสมัยแค่ไหน แล้วลองมองหาความเชื่ออื่นที่แตกต่างดู ตัวอย่างความเชื่อดั้งเดิมที่ถูกทำลายลงอย่างราบคาบ

ความที่สุด เราสามารถใช้ประโยชน์จากความเป็นที่สุดของทั้งลูกค้า พนักงาน คู่ค้า ฯลฯ เพื่อเป็นจุดเริ่มต้นของไอเดียได้ เราอาจจะต้องทำการศึกษาพฤติกรรมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเหล่านี้ ทั้งในกลุ่มที่พึงพอใจเราที่สุด และในกลุ่มที่ไม่ชอบเราอย่างที่สุดด้วยเช่นกัน

การลงไปที่บริบทจริง เพื่อคลุกคลีกับกลุ่มเป้าหมาย จะทำให้เรามองเห็นพฤติกรรมบางอย่างที่เราไม่สามารถจินตนาการขึ้นมาได้บนโต๊ะทำงาน การเห็นพฤติกรรมเหล่านี้ นำไปสู่ความเข้าใจ มองเห็นถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่ทำให้เกิดพฤติกรรมนั้น และนำไปสู่ไอเดียที่นำมาตอบสนองต่อปัจจัยเหล่านั้นได้

การเปรียบเทียบกับอุตสาหกรรมอื่น ช่องทางสุดท้ายเป็นการมองไปที่อุตสาหกรรมอื่นที่อาจจะใกล้เคียงกับของเรา หรืออาจจะแตกต่างไปเลยก็ได้ เพื่อมองหาไอเดียใหม่ ๆ แล้วหยิบยืมมาปรับเปลี่ยนให้เข้ากับอุตสาหกรรมของเรา เป็นการไต่เต้านวัตกรรมแบบต่อยอด เพื่อสร้างวิธีการทำงานใหม่ ๆ หรือคุณค่าใหม่ ๆ ให้กับอุตสาหกรรมเดิม

บรรณานุกรม

- สำนักงาน ก.พ. (๒๕๕๓). หลักสูตรผู้นำทีมที่มีประสิทธิภาพ สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน สำนักงาน ก.พ. วันที่สืบค้นข้อมูล ๒๒ เมษายน ๒๕๖๑ แหล่งที่มา
http://ocsc.chulaonline.net/document/teamleader/Effective_Team_Leader.pdf
- นฤมล สีนุพรรณ (๒๕๕๓) เอกสารคำสอน ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมที่ใช้ในงานสาธารณสุขภาควิชาเวชศาสตร์ชุมชน คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

รายวิชาที่ ๓.๒ ทรัพยากรการท่องเที่ยวกับมิติทางภูมิสถาปัตยกรรม

๑. องค์ประกอบของทรัพยากรการท่องเที่ยว

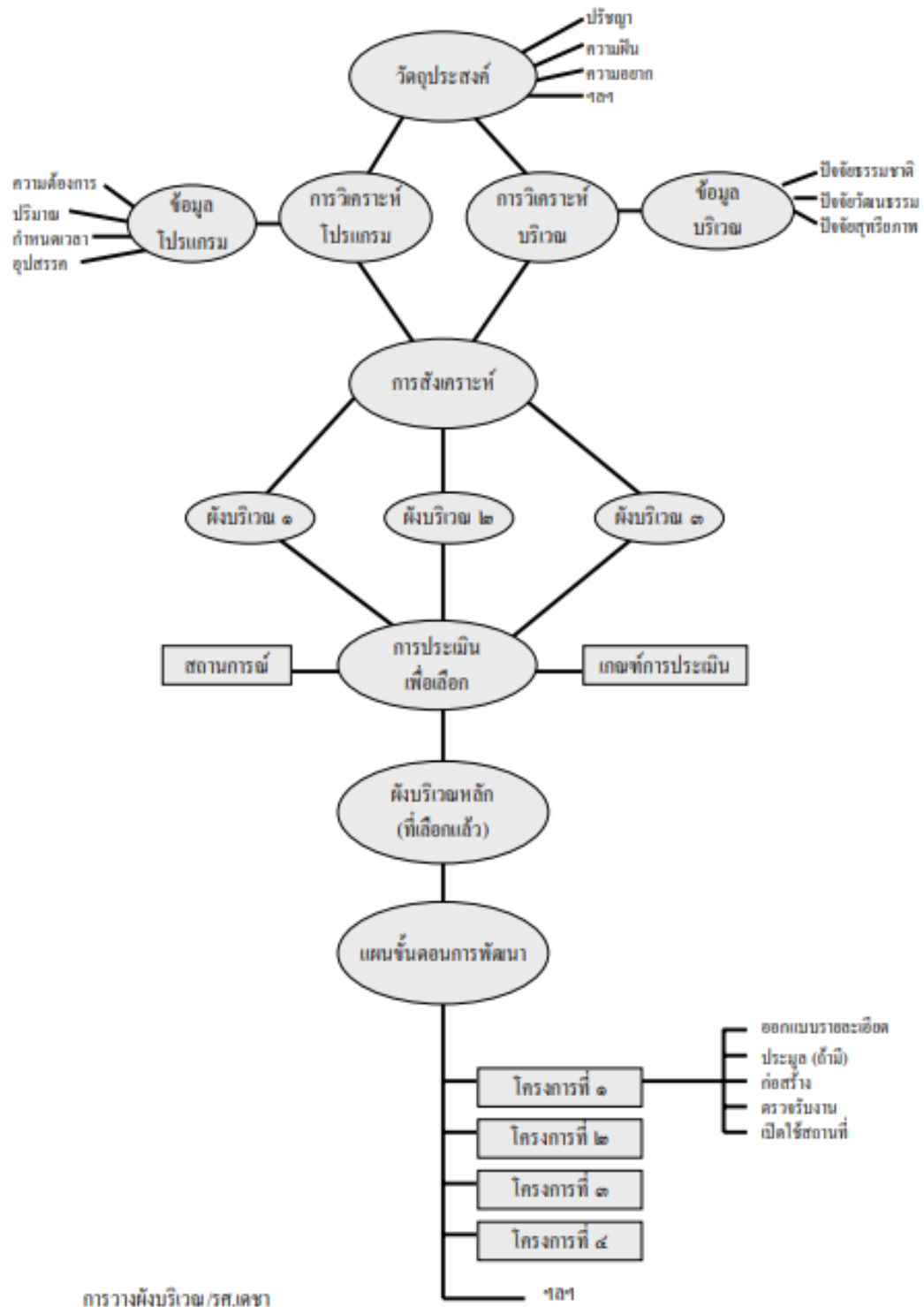
ทรัพยากรการท่องเที่ยวจัดเป็นสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยวที่มีความสำคัญในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ซึ่งทรัพยากรการท่องเที่ยว หมายถึง พื้นที่ สิ่งของกิจกรรม หรือมิติอื่นใดที่สามารถให้คุณค่าเชิงการท่องเที่ยว เช่น ความสวยงามตามธรรมชาติคุณค่าเชิง ประวัติศาสตร์ศิลปวัฒนธรรม และการเรียนรู้ประสบการณ์ใหม่ แก่นักท่องเที่ยว

ความสำคัญของทรัพยากรการท่องเที่ยว

๑. ความสำคัญด้านจิตวิทยา
๒. ความสำคัญด้านเศรษฐกิจ
๓. ความสำคัญด้านสังคม
๔. ความสำคัญด้านวัฒนธรรม
๕. ความสำคัญด้านสิ่งแวดล้อม

๒. การบริหารจัดการพื้นที่ การออกแบบผังบริเวณ เพื่อมุ่งเน้นให้เกิดทักษะ ความรู้และความเข้าใจในการออกแบบวางผังบริเวณขั้นพื้นฐาน

การวางผังบริเวณนับเป็นขั้นตอนแรกในกระบวนการการออกแบบภูมิสถาปัตยกรรมและการออกแบบผังชุมชนตลอดจนงานด้านวิศวกรรมต่างๆโดยเฉพาะวิศวกรรมโยธา และวิศวกรรมสุขาภิบาลการวางผังบริเวณมีความสำคัญยิ่งต่องานวางแผนงานทุกชนิด ผังบริเวณที่ดีจะทำให้เกิดการใช้ประโยชน์เป็นไปอย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ ประหยัด ปลอดภัย สวยงาม น่าประทับใจ พร้อมทั้งช่วยยกระดับจิตใจของผู้ใช้สอย โดย เดชา บุญค้ำ (๒๕๓๙) ได้สรุปกระบวนการวางผังบริเวณ ดังภาพที่ ๓



๓. การเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ สังเคราะห์ และออกแบบโดยคำนึงถึงองค์ประกอบทางกายภาพและจินตภาพ

หลักการวางผังบริเวณ (เดชา บุญค้ำ, ๒๕๔๖) กล่าวไว้ว่า การวางผังบริเวณ คือศิลปะและวิทยาศาสตร์ในการจัดพื้นที่ใช้สอยอาคาร ทางสัญจรและอื่นๆ ให้เกิดประโยชน์ใช้สอยที่ดีที่สุด และมีประสิทธิภาพสูงสุดรวมทั้งให้เกิดความงามสูงสุดตามสภาพของพื้นที่ ดังนั้นหากจำแนกองค์ประกอบใหญ่ของการวางผังบริเวณแล้ว จะพบว่ามีอยู่สองปัจจัยด้วยกัน ได้แก่

๓.๑ การวิเคราะห์โปรแกรม โดยสรุปแล้วโปรแกรมก็คือความต้องการ ซึ่งเกิดขึ้นจากวัตถุประสงค์ ปรัชญา และหลักการรวมทั้งขั้นตอนของการพัฒนาที่เหมาะสมก่อนการวางผังบริเวณ ซึ่งโปรแกรมที่ดีจะไดมาจากการวิเคราะห์ที่ดี การที่จะวิเคราะห์โปรแกรมที่ดีได้ก็ต้องทราบถึงวัตถุประสงค์อย่างชัดเจน

๓.๒ การวิเคราะห์พื้นที่ การวางผังบริเวณต้องทำการวิเคราะห์ พื้นที่อย่างเพียงพอจะทำให้ได้รับสิ่งที่ดีจากลักษณะเด่นเฉพาะของพื้นที่ ไม่เป็นการทำลายความสวยงามของพื้นที่ ดังนั้นการวิเคราะห์พื้นที่จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งในการวางผังและควรกระทำก่อนหรือพร้อมๆ กับการวิเคราะห์โปรแกรม การวิเคราะห์พื้นที่ได้แก่การศึกษาข้อมูลสภาพพื้นที่ทุกแง่มุมจากข้อมูลที่มีอยู่หรือที่จะต้องค้นคว้าข้อมูลต่างๆ เกี่ยวกับสภาพของพื้นที่ เรียกว่า ปัจจัยของพื้นที่

บรรณานุกรม

เดชา บุญค้ำ. (๒๕๓๙). *การวางผังบริเวณ*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

_____. ๒๕๔๖. *การพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกในอุทยานแห่งชาติโดยใช้หลักภูมิสถาปัตยกรรม*. การฝึกอบรมหลักสูตรหลักการจัดการอุทยานแห่งชาติสำหรับหัวหน้าอุทยานแห่งชาติ. กรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่า และพันธุ์พืช.

รายวิชาที่ ๓.๓ การสร้างภาพลักษณ์ทางการท่องเที่ยว

๑. แนวคิด องค์ประกอบ และประเภทของภาพลักษณ์ทางการท่องเที่ยว (พจน์ ใจชาญสุขกิจ, ๒๕๔๙) เป็นมุมมองของสังคม ตั้งแต่ระดับบุคคลและองค์กรทั้งภายในและภายนอกองค์กร โดยแบ่งประเภทของภาพลักษณ์ออกเป็น ๖ ประเภท ได้แก่

- ๑.๑ ภาพลักษณ์ซ้อน (Multiple Image)
- ๑.๒ ภาพลักษณ์ปัจจุบัน (Current Image)
- ๑.๓ ภาพลักษณ์ที่พึงปรารถนา (Wish Image)
- ๑.๔ ภาพลักษณ์สินค้าและบริการ (Product/Service Image)
- ๑.๕ ภาพลักษณ์ตราสินค้า (Brand Image)
- ๑.๖ ภาพลักษณ์องค์กร (Corporate Image)

๒. การสร้างภาพลักษณ์ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ความรู้เชิงอัตวิสัย (Subjective Knowledge) ที่ประกอบด้วยข้อเท็จจริงซึ่งอาจจะไม่ชัดเจนและแน่นอน และมักตีความหมายหรือให้ความหมายแก่สิ่งนั้นๆ ด้วยตัวเราเอง และจะแสดงพฤติกรรมขึ้นอยู่กับภาพลักษณ์ของสิ่งนั้น ซึ่งสามารถแยกองค์ประกอบของภาพลักษณ์ได้เป็น ๔ ส่วน ซึ่งมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันอย่างไม่อาจแบ่งแยกได้ คือ องค์ประกอบเชิงการรับรู้ องค์ประกอบเชิงความรู้ องค์ประกอบเชิงความรู้สึก และองค์ประกอบเชิงการกระทำ ซึ่งภาพลักษณ์ที่ดีจึงสัมพันธ์โดยตรงกับพฤติกรรมของผู้บริโภค โดยผ่านการรับรู้ (Perception) จนเกิดความรู้ (Knowledge) และความรู้สึก (Affection) ที่ดี จนกระทั่งเกิดพฤติกรรมการซื้อ (Purchasing)

๓. ปัจจัยที่มีผลต่อการกำหนดกลยุทธ์การสร้างภาพลักษณ์เพื่อให้เป็นอัตลักษณ์การท่องเที่ยวในแต่ละชุมชน (วุฒิชิตี สุนทรสมัย, ๒๕๕๑) และใช้ในการวัดภาพลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยวได้จำแนกออกเป็น ๘ ด้านดังนี้

- ๓.๑ ปัจจัยด้านประสบการณ์
- ๓.๒ ปัจจัยด้านสิ่งดึงดูดใจ
- ๓.๓ ปัจจัยด้านราคาและสภาพแวดล้อม
- ๓.๔ ปัจจัยด้านการพักผ่อนและผ่อนคลาย
- ๓.๕ ปัจจัยด้านความน่าตื่นเต้นและการผจญภัย
- ๓.๖ ปัจจัยด้านการเรียนรู้
- ๓.๗ ปัจจัยด้านสังคม
- ๓.๘ ปัจจัยด้านชื่อเสียง

๔. การประเมินภาพลักษณ์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว ด้วยการนำเสนอผ่านสื่อสมัยใหม่ และสื่อออนไลน์ มีหลายช่องทางในการนำมาวิเคราะห์ในการประเมินภาพลักษณ์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว ประกอบด้วย เว็บไซต์ข่าว บล็อก คอมเมนต์ เว็บบอร์ด Twitter Facebook และวิดีโอ/รูปภาพ เป็นต้น

๕. องค์ประกอบของแผนการสร้างภาพลักษณ์เพื่อส่งเสริมการตลาด ประกอบด้วย การกำหนดกลุ่มเป้าหมาย การกำหนดวัตถุประสงค์ของการสร้างภาพลักษณ์ การกำหนดกลยุทธ์การสื่อสารหรือเครื่องมือสื่อสารการตลาดที่ใช้ การกำหนดกลยุทธ์การใช้สื่อและกิจกรรม และการกำหนดกลยุทธ์การนำเสนอสาร

โดยเกณฑ์ในการวัดภาพลักษณ์ (Philip Kotler, ๒๐๐๐) ได้ศึกษาภาพลักษณ์โดยจำแนกไว้เป็น ๒ ระดับ คือ ๑) สำรวจความคุ้นเคยของผู้บริโภคที่มีต่อภาพลักษณ์ และ ๒) สำรวจความชอบของผู้ที่รู้จักในสินค้าและบริการ

บรรณานุกรม

Kotler, P. (๒๐๐๐). Marketing management: The millennium edition. *Marketing Management*, ๒๓(๖), ๑๘๘-๑๙๓.

**รายวิชาที่ ๓.๔ การบริหารภาคีเครือข่าย และการเชื่อมโยงกลุ่มจังหวัดทางการท่องเที่ยว
(วิชาบังคับ)**

๑. หลักการทำงานของภาคีเครือข่าย

การทำงานของเครือข่ายมีหลักการทำงาน ๓ ปัจจัย ได้แก่

- ๑) ทุกฝ่ายมีเกียรติ/ศักดิ์ศรี/สิทธิ/โอกาสที่เท่าเทียมกัน
- ๒) เป็นการทำงานแนวราบ ไม่มีการสั่งการจากฝ่ายใด
- ๓) เป็นกระบวนการเรียนรู้โดยผ่านการทำงานร่วมกัน

โดยระดับความร่วมมือในการทำงานแบบเครือข่าย สามารถแบ่งระดับออกเป็น ๔ ระดับ ได้แก่ เครือข่าย ประสานงาน ความร่วมมือ และทำงานร่วมกัน

ต่ำ สูง	ประเภท	คำอธิบาย
	เครือข่าย (Networking)	มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลตามอัธยาศัย เป็นแหล่งข้อมูล ใช้เวลาและความไว้วางใจกันในความร่วมมือน้อย
	ประสานงาน (Coordination)	มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลจัดกิจกรรมตามเป้าหมายร่วมกัน มีกิจกรรมที่ต้องประสานตกลงกัน มีข้อจำกัดในการทำงานและบริการไม่ซ้ำซ้อน
	ความร่วมมือ (Cooperation)	แลกเปลี่ยนข้อมูล ใช้ทรัพยากรร่วมกัน ต้องใช้เวลาและมีความไว้วางใจกันมาก
	ทำงานร่วมกัน (Collaboration)	ทำทุกอย่างตามทุกข้อ แต่มีการสร้างศักยภาพผู้ทำงานสองฝ่ายเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย มีระบบบริหารที่ต้องพึ่งพากันเพื่อให้งานสำเร็จ มีการใช้ทรัพยากรและมีเงื่อนไขผูกพันเท่ากันทั้งสองฝ่าย

ลักษณะของกระบวนการทำงานเครือข่าย

- ๑) เครือข่ายที่เกิดจากผู้ผลิตกับลูกค้า
- ๒) มีการสื่อสารสองทาง
- ๓) เครือข่ายมีการบริหารจัดการเป็นอิสระของตนเอง
- ๔) ผู้ร่วมงาน กลุ่มสนใจและเครือข่ายมีเป้าหมายร่วม

- ๕) เครือข่ายมีเกิดขึ้นแล้วเลิกไป
- ๖) การติดต่อเครือข่ายมีกฎกติการายาที่ใช้เป็นแนวปฏิบัติร่วมกัน
- ๗) เครือข่ายขนาดใหญ่จะทำให้ยั่งยืนต้องมีความเป็นเจ้าของ มีข้อผูกพันและได้รับผลตอบแทนที่คุ้มค่า

๒. การบริหารภาคีเครือข่าย

การบริหารภาคีเครือข่ายจะสัมฤทธิ์ผลได้ขึ้นอยู่กับปัจจัย ๕ ประการ ซึ่งเกิดจากสมาชิกในเครือข่าย ได้แก่

- ๑) สมาชิกเครือข่ายต้องมีจุดมุ่งหมายร่วมกัน
- ๒) สมาชิกเครือข่ายต้องมีอิสระ
- ๓) สมาชิกเครือข่ายเชื่อมโยงกันตามความสมัครใจ
- ๔) สมาชิกเครือข่ายต้องมีผู้นำหลายคน
- ๕) สมาชิกเครือข่ายต้องมีความสัมพันธ์ติดต่อกันทุกระดับ

นอกจากนี้ แนวทางการจัดการแบบเครือข่ายให้ประสบผลสำเร็จ จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากสมาชิกเครือข่ายทุกคน โดยปัจจัยที่สำคัญมี ๖ ประการ ดังนี้

- ๑) สมาชิกเครือข่ายต้องแสวงหาจุดมุ่งหมายร่วมกัน (Purpose)
- ๒) สมาชิกเครือข่ายต้องกำหนดความเชื่อพื้นฐานร่วมกัน (Principle)
- ๓) สมาชิกเครือข่ายต้องกำหนดความสามารถที่ต้องมีร่วมกัน (Capability)
- ๔) สมาชิกเครือข่ายต้องกำหนดบทบาทของแต่ละฝ่ายและความสัมพันธ์ที่มีต่อกัน ความรับผิดชอบต่อกัน (Concept)
- ๕) สมาชิกเครือข่ายต้องกำหนดกฎ ระเบียบที่ยึดโยงความสัมพันธ์ที่มีต่อกัน (Structure)
- ๖) สมาชิกเครือข่ายต้องกำหนดโครงการ กิจกรรมที่ควรทำร่วมกัน (Practice)

๓. รูปแบบการสื่อสารข้อมูลระหว่างเครือข่าย

การสื่อสารข้อมูลระหว่างเครือข่าย สามารถกำหนดเป็นรูปแบบใหญ่ๆ ได้ ๓ รูปแบบ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

๓.๑ การส่งข้อมูลแบบทิศทางเดียว (Simplex Transmission) เป็นการสื่อสารข้อมูลที่มีผู้ส่งข้อมูลทำหน้าที่ส่งข้อมูลแต่เพียงอย่างเดียว และผู้รับข้อมูล ก็ทำหน้าที่รับข้อมูลแต่เพียงอย่างเดียวด้วยเช่นกัน การส่งข้อมูลในลักษณะนี้ เช่น การส่งสัญญาณของสถานีโทรทัศน์ไปยังเครื่องรับโทรทัศน์ โดยที่สถานีส่งสัญญาณโทรทัศน์จะทำหน้าที่ส่งสัญญาณเท่านั้น และเครื่องรับโทรทัศน์ก็จะทำหน้าที่รับสัญญาณเท่านั้นเช่นกัน

๓.๒ การส่งข้อมูลแบบสองทิศทางสลับกัน (Half-Duplex-Transmission) เป็นการสื่อสารข้อมูลที่มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลของผู้รับและผู้ส่ง โดยแต่ละฝ่ายสามารถเป็นทั้งผู้ส่งและผู้รับข้อมูล แต่จะต้องสลับกันทำหน้าที่เป็นผู้ส่งข้อมูล จะเป็นผู้ส่งพร้อมกันทั้งสองฝ่ายไม่ได้ ลักษณะการส่งข้อมูลประเภทนี้ เช่น การสื่อสารโดยใช้วิทยุสื่อสารซึ่งผู้ที่ส่งข้อมูลต้องกดปุ่มเพื่อส่งข้อมูล ในขณะที่นั้นผู้อื่นจะเป็นผู้รับข้อมูล

๓.๓ การส่งข้อมูลแบบสองทิศทางพร้อมกัน (Full Duplex Transmission) เป็นการสื่อสารข้อมูลที่มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลของทั้งผู้ส่งและผู้รับข้อมูล โดยทั้งสองฝ่ายสามารถเป็นผู้ส่งและ ผู้รับข้อมูลได้ในเวลาเดียวกัน และสามารถส่งข้อมูลได้พร้อมกันลักษณะการส่งข้อมูลแบบสองทิศทางพร้อมกัน เช่น การสื่อสารโทรศัพท์ซึ่งทั้งสองฝ่ายสามารถพูดพร้อมกันได้ในเวลาเดียวกัน โดยปกติการสื่อสารข้อมูลส่วนใหญ่จะไม่ใช้การส่งข้อมูล แบบสองทิศทางพร้อมกัน ตัวอย่างเช่น การใช้โทรศัพท์ ถึงแม้ว่าจะสามารถส่งข้อมูลได้สองทิศทางพร้อมกัน แต่เวลาพูดยังต้องสลับกันพูด อีกตัวอย่างหนึ่งคือ การสื่อสารระหว่างเครื่องคอมพิวเตอร์ ซึ่งบางครั้งดูเหมือนว่าเป็นแบบสองทิศทางพร้อมกัน แต่ในความเป็นจริงแล้วเป็นการส่งข้อมูลแบบสองทิศทางสลับกัน ซึ่งช่วงเวลาที่สลับกันนี้อาจเป็นช่วงเวลาที่เร็วมากจึงดูเหมือนว่าเป็นการส่งข้อมูลสองทิศทางพร้อมกัน

รายวิชาที่ ๓.๕ การวางแผนและพัฒนาเส้นทางการท่องเที่ยวในมิติที่หลากหลาย

๑. การวางแผน การกำหนดเส้นทาง และการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวแบบบูรณาการ

การวางแผนจัดนำเที่ยวแต่ละครั้ง ผู้จัดการท่องเที่ยวควรคำนึงถึงปัจจัยหลายประการเพื่อตอบสนองความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว ดังนี้ ๑) การกำหนดวัน ต้องคำนึงถึงระยะทาง จำนวนสถานที่ท่องเที่ยวลูกค้าเป้าหมาย ๒) กำหนดลูกค้าเป้าหมาย ถ้าลูกค้าอายุมากควรจัดการท่องเที่ยวระยะสั้น รายการไม่แน่น ๓) กำหนดระยะทาง ๔) สร้างความบันเทิง ๕) มีแหล่งซื้อของ ๖) ท่าเลที่ตั้งของโรงแรม ๗) จุดแวะพัก ซึ่งในต่างประเทศจะมีการจำกัดเวลาในการขับรถให้อยู่ในช่วงหนึ่ง ๘) ร้านอาหาร และ ๙) การคิดราคา โดยต้องคำนึงถึงอัตราการแลกเปลี่ยนเงิน

นอกจากนี้ การจัดรูปแบบการเดินทางเพื่อการท่องเที่ยวถือเป็นปัจจัยสำคัญที่ต้องคำนึงถึง โดยฉันทิช วรรณอนม (๒๕๕๔) ได้สรุปรูปแบบการจัดรูปแบบการเดินทางเพื่อการท่องเที่ยวไว้ ๓ รูปแบบ ดังนี้

- (๑) การจัดรายการนำเที่ยวโดยจัดให้พักที่เดิมตลอดการเดินทาง เหมาะสำหรับการเดินทางที่ใช้ระยะทางในการเดินทางน้อย เพื่อให้นักท่องเที่ยวมีเวลาในการพักผ่อนมากขึ้น การจัดการเดินทางรูปแบบนี้เหมาะกับแหล่งท่องเที่ยวที่ไม่ควรมีระยะทางเกิน ๑๐๐-๑๕๐ กิโลเมตร
- (๒) การจัดรายการนำเที่ยวโดยเปลี่ยนที่พักรูทุกวันตลอดการเดินทาง เป็นการเดินทางที่มีระยะทางไกลกว่า ๒๐๐ กิโลเมตร โดยมีการเดินทางเป็นวงรอบแล้วกลับมาจุดเดิมในครั้งแรก ทำให้ได้รับประสบการณ์ที่แปลกใหม่ของนักท่องเที่ยวในการสัมผัสสิ่งแวดล้อมที่แตกต่างกัน
- (๓) การจัดรายการนำเที่ยวโดยเปลี่ยนที่พักรูทุกวันตลอดการเดินทาง เป็นการเดินทางที่มีระยะทางไกลกว่า ๒๐๐ กิโลเมตร แต่จะแตกต่างกับการจัดการนำเที่ยวในแบบที่ ๒ คือ การเดินทางรูปแบบนี้ไม่ได้เดินทางเป็นวงรอบ แต่เป็นการเดินทางจากจุดหนึ่งและสิ้นสุดในอีกจุดหนึ่ง

การสร้างเส้นทางการท่องเที่ยวสามารถจำแนกออกเป็น ๓ ลักษณะ ได้แก่

- (๑) การสำรวจเส้นทางเดิม เพื่อประโยชน์ในการเพิ่มเติมองค์ความรู้ใหม่
- (๒) การสำรวจเส้นทางใหม่ เพื่อเพิ่มศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวที่มีอยู่แล้วให้เกิดการพัฒนาศักยภาพเป็นเส้นทางการท่องเที่ยวที่สมบูรณ์ และตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวที่เพิ่มมากขึ้นในแต่ละปี
- (๓) การสำรวจเส้นทางเพื่อเป็นตัวแทนขาย (เส้นทางตัวอย่าง) เพื่อเสนอเส้นทางให้บริษัทนำเที่ยวหรือตัวแทนที่ได้รับเชิญมาพิจารณารับรายการนำเที่ยวนั้นให้กับตัวแทนขายหรือประชาสัมพันธ์

๒. การศึกษาความต้องการของนักท่องเที่ยว

การวิเคราะห์พฤติกรรมและความต้องการของนักท่องเที่ยวเป็นการศึกษาพฤติกรรมการซื้อและการใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวเพื่อทราบถึงลักษณะความต้องการและพฤติกรรมการซื้อและการใช้ของนักท่องเที่ยว ซึ่งคำถามที่ใช้ในการวิเคราะห์พฤติกรรมผู้บริโภค คือ ๖ W และ ๑ H ซึ่งเป็นการกำหนด ๗ คำถามเพื่อหาคำตอบ ๗ ประการเกี่ยวกับนักท่องเที่ยว ดังนี้

- ๑) ใครอยู่ในตลาดเป้าหมาย (Who is in the target market?)

- ๒) นักท่องเที่ยวซื้ออะไร (What does the tourist buy?)
- ๓) ทำไมนักท่องเที่ยวจึงซื้อ (Why does the tourist buy?)
- ๔) ใครมีส่วนร่วมในการซื้อ (Who participates in the buying?)
- ๕) นักท่องเที่ยวซื้อเมื่อใด (When does the tourist buy?)
- ๖) นักท่องเที่ยวซื้อที่ไหน (Where does the tourist buy?)
- ๗) นักท่องเที่ยวซื้ออย่างไร (How does the tourist buy?)

๓. กลไกการจัดการท่องเที่ยวในพื้นที่โดยคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

นายคุณภาพ (๒๐๐๗) ได้นิยามของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย หมายถึง บุคคล ชุมชน หรือองค์การที่ให้ความสนใจต่อผลการดำเนินการและกิจกรรมขององค์การ แผนงาน ซึ่งผลการดำเนินงานขององค์การและแผนงานนั้นสามารถส่งผลบวกและผลลบต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย โดยตัวอย่างของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ได้แก่ ลูกค้า ผู้ส่งมอบ ผู้ถือหุ้นผู้แทนจำหน่าย ชุมชน หน่วยงานภาครัฐ ตัวแทนผู้บริโภค สื่อสารมวลชน หรือองค์การมูลนิธิที่ไม่แสวงหาผลกำไร (NGOs) เราสามารถแบ่งผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเป็น ๓ กลุ่ม ได้ดังนี้ คือ

- ๓.๑ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหลัก (key stakeholders) คือ ผู้ซึ่งสามารถมีอิทธิพลที่สำคัญ หรือมีความสำคัญต่อความสำเร็จของกิจกรรม เช่น ลูกค้า ผู้ส่งมอบ มีส่วนได้ส่วนเสียสำคัญต่อการผลิต และ/หรือการบริการตลอดจนการปรับปรุง
- ๓.๒ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียขั้นพื้นฐาน (primary stakeholders) คือ บุคคลหรือกลุ่มบุคคล ผู้ซึ่งได้รับผลกระทบจากกิจกรรม ซึ่งอาจจะได้รับผลกระทบทางบวกหรือทางลบได้ โดยทั่วไปจะเป็นองค์การที่เป็นส่วนหนึ่งในห่วงโซ่อุปทาน (supply chain) เช่น ผู้บริโภค (consumer) ตัวแทนทางการค้า (dealer) ผู้ผลิตในขั้นต้น (primary production) จะได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงราคาขาย การปรับเปลี่ยนนโยบายทางการค้าทั้งการจัดซื้อและการขาย เป็นต้น
- ๓.๓ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียชั้นรอง (secondary stakeholders) คือ ทุกหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องจากการดำเนินงานขององค์การซึ่งไม่มีส่วนเกี่ยวข้องต่อองค์การโดยตรง เช่น กิจกรรมบางประเภทที่เป็นที่เฝ้าติดตามจากหน่วยงานภายนอก เช่น กิจกรรม โรงพยาบาล องค์การ สื่อสารมวลชนจะให้ความสนใจต่อคุณภาพการรักษายาบาล การบริการตามระบบที่เป็นมาตรฐาน

ขั้นตอนการดำเนินการวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

- ๑) การชี้แจง ขั้นตอนแรกนี้ คือ การชี้แจงผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องที่สำคัญ โดยสิ่งที่สำคัญ คือ การชี้แจงความสำคัญ และการมีอิทธิพลของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
- ๒) การออกแบบและการประเมิน คือ การวิเคราะห์ รายละเอียดผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่สำคัญที่มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งหมด โดยเป็นพื้นฐานในการออกแบบการวิเคราะห์ความเสี่ยง
- ๓) การริเริ่ม การวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียถูกใช้ เพื่อการวางแผนการมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่แตกต่างกันในการเริ่มต้นนำกิจกรรมไปปฏิบัติ

- ๔) การนำไปปฏิบัติการวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียนำมาประยุกต์ใช้เพื่อการสร้างเชื่อมั่นในการมีส่วนเกี่ยวข้องผู้ซึ่งสนับสนุนต่อแผนงาน และการเฝ้าติดตามผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่ต่อต้านหรือเป็นอุปสรรคต่อแผนงาน
- ๕) การประเมินผล การทบทวน การวิเคราะห์และการประเมินผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่แตกต่างกันในด้านกิจกรรมต่างๆ

บรรณานุกรม

ฉันทิช วรรณธอม. (๒๕๕๔). **การวางแผนและการจัดนำเที่ยว**. กรุงเทพฯ: วิรัตน์ เอ็ดดุกะซัน.

นายคุณภาพ. (๒๐๐๗). **การวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย**. เข้าถึงได้จาก
http://www.tpa.or.th/publisher/pdfFileDownloadS/FQ๑๔๕_p๔๐-๔๓.pdf

รายวิชาที่ ๓.๖ การจัดการสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติแบบมีส่วนร่วมของชุมชน อย่างยั่งยืน

๑. การวางแผน และการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

องค์ประกอบที่สำคัญต่อการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ประกอบด้วย ศักยภาพทางการท่องเที่ยว กระบวนการคิดแบบยั่งยืน เครือข่ายการท่องเที่ยว และผู้นำชุมชน โดยต้องมีการวิเคราะห์ ศักยภาพทางการจัดการบริหารการท่องเที่ยวใน ๔ ด้าน ได้แก่ ศักยภาพทางด้านทรัพยากรการท่องเที่ยว ศักยภาพทางการบริการและการให้ประสบการณ์ที่มีคุณภาพแก่นักท่องเที่ยว ศักยภาพทางการบริหารจัดการการท่องเที่ยว และศักยภาพทางการมีส่วนร่วมของชุมชน หลักการวางแผนและการจัดการแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, ๒๕๕๑)

๑.๑ การท่องเที่ยวต้องมาจากความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง

๑.๒ สมาชิกในชุมชนต้องมีส่วนร่วมในการคิด การวางแผน การทำกิจกรรม ติดตาม ประเมินผลเรียนรู้และรับประโยชน์ร่วมกัน

๑.๓ ชุมชนต้องรวมกันเป็นกลุ่ม เป็นชมรม หรือองค์กร และดำเนินการกำหนดทิศทางและนโยบายการบริหารให้มีประสิทธิภาพ

๑.๔ รูปแบบ เนื้อหา และกิจกรรมของการท่องเที่ยวโดยชุมชน ต้องคำนึงถึงการอยู่ร่วมกันอย่างมีศักดิ์ศรี มีความเท่าเทียมกัน ความเป็นธรรม มีความสร้างสรรค์และลดผลกระทบในเชิงลบ

๑.๕ มีกฎ กติกาที่เห็นร่วมกันจากชุมชน และสามารถกำกับดูแลให้เป็นไปตามกติกา

๑.๖ ชุมชนที่จัดการท่องเที่ยว สมาชิกในชุมชน ชาวบ้านทั่วไปและนักท่องเที่ยว ควรมีการเรียนรู้ซึ่งกันและกันอย่างต่อเนื่อง

๑.๗ การท่องเที่ยวโดยชุมชน จะต้องมีส่วนร่วมร่วมกันในชุมชน เช่น ความสะอาด ความปลอดภัย การกระจายรายได้ที่เป็นธรรม

๑.๘ รายได้ที่ได้รับมีการนำไปสนับสนุนการพัฒนาชุมชนและรักษาสิ่งแวดล้อม

๑.๙ การท่องเที่ยวจะไม่ใช่อำชีพหลักของชุมชน และชุมชนต้องดำรงอาชีพหลักของตนเองไว้

๑.๑๐ องค์กรชุมชนมีความเข้มแข็งที่จะจัดการกับผลกระทบและพร้อมจะหยุดเมื่อเกินความสามารถในการจัดการ

๒. การพัฒนาการใช้ทรัพยากรทางธรรมชาติและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

๒.๑ การสำรวจตรวจหา ต้องสำรวจตรวจหาสิ่งที่ต้องการนำมาใช้ประโยชน์

๒.๒ การป้องกันรักษา เพื่อไม่ให้ทรัพยากรเกิดความเสื่อมโทรมเสียหาย

๒.๓ การใช้ทรัพยากรให้ถูกประเภทและเกิดประโยชน์สูงสุด

๒.๔ การใช้ทรัพยากรที่มีคุณภาพรองลงมา

๒.๕ การปรับปรุงคุณภาพทรัพยากร

- ๒.๖ ใช้ทรัพยากรทดแทนกัน
- ๒.๗ การนำของเสียกลับมาใช้ประโยชน์อีก
- ๒.๘ การประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม

๓. การศึกษาผลกระทบที่เกิดขึ้นกับสิ่งแวดล้อม

จากการบริหารพื้นที่เพื่อการรองรับนักท่องเที่ยวที่ไม่มีประสิทธิภาพและขาดการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรทางการท่องเที่ยวภายหลังจากการใช้พื้นที่ทางการท่องเที่ยว ได้แก่ ภัยทางธรรมชาติที่มักจะทำลายให้ทั้งชีวิตและทรัพย์สิน เช่น ผลกระทบต่อที่ดินและอาหาร ผลกระทบต่อทรัพยากรป่าไม้ ผลกระทบต่อความหลากหลายทางชีวภาพ ผลกระทบต่อระบบนิเวศน้ำจืด ผลกระทบต่อพื้นที่ทางทะเลและชายฝั่ง ผลกระทบต่อสภาพภูมิอากาศ ผลกระทบจากการเติบโตของเมือง

๔. การจัดการสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติแบบมีส่วนร่วมของชุมชน

แนวคิดในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม คือ การที่มนุษย์อยู่กับธรรมชาติอย่างสอดคล้องกลมกลืน มีดุลยภาพ (Living in Harmony with Nature) โดยมีกรอบแนวคิด ดังนี้

๔.๑ ความสัมพันธ์มนุษย์กับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๔.๒ การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อความยั่งยืน (Sustainable Human-Natural Ecosystems) เป็นแนวคิดที่ให้ความสำคัญกับคน ชุมชน สังคม และธรรมชาติไปพร้อมกัน ตามหลักการสำคัญ ๕ ประการ ได้แก่

- ๑) พัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชน (Participatory Development)
- ๒) มีความยั่งยืนของผลิตภาพ (Sustainable Productivity)
- ๓) มีความเป็นธรรมทางสังคม (Social Equity)
- ๔) มีเสถียรภาพทางนิเวศและวัฒนธรรมของท้องถิ่นนั้นๆ (Environment)
- ๕) มีความเหมาะสมสอดคล้องกับสังคมและวัฒนธรรมของท้องถิ่นนั้นๆ (Social – Culture Adaptability) (Davis, Johnson, Bettinger และ Howard, ๒๕๔๔)

๔.๓ หลักธรรมาภิบาล ประกอบด้วย ๖ ประการ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักความมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ หลักความคุ้มค่า

๔.๔ การกระจายอำนาจรัฐ

บรรณานุกรม

- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (๒๕๕๑). **เที่ยวให้รู้ เปิดประตูสมอง**. กรุงเทพฯ: เอ็กซ์พลอเรอร์ ชาแนล
- Davis, L. S., Norman Johnson, K., Bettinger, P. S., & Howard, T. E. (๒๐๐๑). **Forest management: to sustain ecological, economic, and social values** (No. ๖๓๔.๙๐๖๘ F๗๑๖ ๒๐๐๑).
- Pongsakornrunsilp, P. (๒๐๑๔). The Management of Sustainable Community-Based

Tourism: The Case of Ban Kokekrai, Phang Nga Province. **International Humanities, Social Sciences and arts**, ၈(၈), ၁၆၀-၁၆၆.

หมวดวิชาที่ ๔ องค์ความรู้ด้านการจัดการบริหารโครงการและงบประมาณ

รายวิชาที่ ๔.๑ การจัดทำโครงการตามแผนยุทธศาสตร์แบบบูรณาการ

๑. แผนยุทธศาสตร์ชาติ แผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวกลุ่มจังหวัด แผนพัฒนาการท่องเที่ยว จังหวัด ได้แก่ รายละเอียดของแผนยุทธศาสตร์ชาติ แผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวกลุ่มจังหวัด แผนพัฒนา การท่องเที่ยวจังหวัด หรือแผนฯ ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว เป็นต้น

๒. การจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีด้านการท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ชาติ แผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวกลุ่มจังหวัด แผนพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัด ฯลฯ ศึกษาวิธีการเขียน แผนปฏิบัติการประจำปีด้านการท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์และแผนพัฒนา

๓. การค้นคว้า และการเข้าถึงข้อมูลของแผนฯ ต่างๆ โดยศึกษา และวิธีการสืบค้นข้อมูลเพื่อ ใช้ประกอบการเขียนแผนฯ

๔. การวิเคราะห์แผนฯ และการดำเนินการตามแผนฯ ให้บรรลุเป้าหมาย

การวิเคราะห์แผนหรือโครงการให้บรรลุเป้าหมายและสามารถวัดได้ มีเทคนิคการวิเคราะห์ โครงการ (พสุ เดชะรินทร์, ๒๕๕๗) มี ๘ วิธี ได้แก่

- ๑) การวิเคราะห์ขอบเขต กระบวนการในการดำเนินโครงการ (Project Flow)
- ๒) การวิเคราะห์ผลผลิต ผลลัพธ์ และตัวชี้วัดของโครงการ
- ๓) การวิเคราะห์ความสัมพันธ์และเชื่อมโยงระหว่างโครงการกับยุทธศาสตร์ในระดับต่างๆ
- ๔) การวิเคราะห์ผู้ที่เกี่ยวข้องกับโครงการ (Stakeholder Analysis)
- ๕) การประมาณการกระแสเงินสดของโครงการ (Cashflow Projection)
- ๖) การวิเคราะห์ประโยชน์ที่จะได้รับ (Cost/Benefit Analysis)
- ๗) การวิเคราะห์ความสัมพันธ์กับโครงการอื่น
- ๘) การวิเคราะห์ความเสี่ยงที่สำคัญ (Risk Analysis)

บรรณานุกรม

พสุ เดชะรินทร์. (๒๕๕๗). เส้นทางจากกลยุทธ์สู่การปฏิบัติด้วย Balanced Scorecard และ Key Performance Indicators. (พิมพ์ครั้งที่ ๑๒). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

รายวิชาที่ ๔.๒ การเขียนโครงการ งบประมาณ การปฏิบัติด้านระเบียบการเบิกจ่าย และการตรวจสอบโครงการ และการเสนอขอโครงการ

๑. ศึกษาเรียนรู้แหล่งการให้ทุน และขั้นตอนการเขียนโครงการ

แนวทางการให้ทุนและแหล่งเงินทุนต่างๆ มีขั้นตอนการเขียนและองค์ประกอบการเขียนโครงการ ดังนี้

- ชื่อแผนงาน
- ชื่อโครงการ
- หลักการและเหตุผล
- วัตถุประสงค์
- เป้าหมาย
- วิธีดำเนินการ
- ระยะเวลาดำเนินการ
- งบประมาณ
- ผู้รับผิดชอบโครงการ
- หน่วยงานที่ให้การสนับสนุน
- การประเมินผล
- ผลประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ประเภทของแผน ประกอบด้วย แผนพัฒนาระยะยาว (๑๐ – ๒๐ ปี) แผนพัฒนาระยะกลาง (๔ – ๖ ปี) แผนพัฒนาประจำปี (๑ ปี) และแผนปฏิบัติการประจำปี (๑ ปี)

๒. การวางแผนกำหนดงบประมาณ และการวิเคราะห์ความคุ้มค่า ซึ่งรูปแบบของงบประมาณสามารถจำแนกได้เป็น ๖ รูปแบบ ได้แก่

- ๑) งบประมาณคงที่และงบประมาณยืดหยุ่น
- ๒) งบประมาณฐานศูนย์
- ๓) งบประมาณส่วนเพิ่ม
- ๔) งบประมาณตามงวดระยะเวลาและงบประมาณต่อเนื่อง
- ๕) งบประมาณตามกิจกรรม
- ๖) งบประมาณตามช่วงระยะเวลา (งบประมาณระยะสั้น งบประมาณระยะยาว)

พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการมบ้านเมืองที่ดีพ.ศ. ๒๕๔๖ ได้กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการปฏิบัติงานของส่วนราชการเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ โดยสามารถวัดความคุ้มค่าในการปฏิบัติการกิจ ซึ่งกำหนดให้ส่วนราชการต้องปฏิบัติ ตามหลักความคุ้มค่าที่มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกัน ประกอบด้วย ๓ มาตรา คือ มาตรา ๒๑ มาตรา ๒๒ และมาตรา ๒๓ การ

ประเมินความคุ้มค่าจึงให้ความสำคัญกับประเด็นการทำงานใน ๓ มิติ ได้แก่ ๑) มิติประสิทธิผล ๒) มิติประสิทธิภาพ ๓) มิติด้านผลกระทบ โดยการประเมินความคุ้มค่า คือ การประเมินผลที่ได้รับมีมูลค่าสูงกว่าต้นทุนของทรัพยากรที่ใช้ในโครงการรวมกับผลกระทบด้านลบที่เกิดขึ้น ตลอดจนการยอมรับของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง โดยอาศัยกระบวนการวิเคราะห์ความเป็นไปได้ของโครงการในด้านต่างๆ ได้แก่ ด้านอุปสงค์ ด้านเทคนิค ด้านการจัดการ ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านการเงิน ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคมและการเมือง

๓. รายละเอียดและวิธีการเขียนโครงการให้เงินทุน และเทคนิคการนำเสนอ

ลักษณะโครงการที่ดีและจะได้ทุนควรมีลักษณะ ดังนี้

- ๑) เป็นโครงการที่สามารถแก้ปัญหาของท้องถิ่นได้
- ๒) มีรายละเอียด เนื้อหาสาระครบถ้วน ชัดเจน และจำเพาะเจาะจง
- ๓) รายละเอียดของโครงการต้องมีความเกี่ยวเนื่องสัมพันธ์กันตามวัตถุประสงค์ หลักการและเหตุผล
- ๔) โครงการที่ริเริ่มขึ้นมาต้องมีผลในเรื่องใดบ้างต่อไปนี้
 - ๔.๑) สนองตอบ สนับสนุนต่อนโยบายระดับจังหวัดหรือนโยบายส่วนรวมของประเทศ
 - ๔.๒) ก่อให้เกิดการพัฒนาทั้งเฉพาะส่วนและการพัฒนาโดยส่วนรวมของประเทศ
 - ๔.๓) แก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้ตรงจุดและตรงประเด็น
- ๕) มีรายละเอียดในโครงการเพียงพอและสามารถดำเนินการตามโครงการได้
- ๖) เป็นโครงการที่ปฏิบัติได้และสามารถติดตามและประเมินผลได้

๔. การศึกษาระเบียบ วิธีการและขั้นตอนการเบิกจ่ายงบประมาณ

ประเภทรายจ่ายของส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจ จำแนกออกเป็น ๗ หมวด ได้แก่

- ๑) หมวดเงินเดือนและค่าจ้างประจำ
- ๒) หมวดค่าจ้างชั่วคราว
- ๓) หมวดค่าตอบแทนใช้สอยและวัสดุ
- ๔) หมวดค่าสาธารณูปโภค
- ๕) หมวดค่าครุภัณฑ์ ที่ดิน และสิ่งก่อสร้าง
- ๖) หมวดเงินอุดหนุน
- ๗) หมวดรายจ่ายอื่น

๕. การศึกษากระบวนการและวิธีการตรวจสอบโครงการขององค์กรภายนอก

ขอบเขตของงานตรวจสอบโครงการ ควรจะครอบคลุมในประเด็นต่อไปนี้

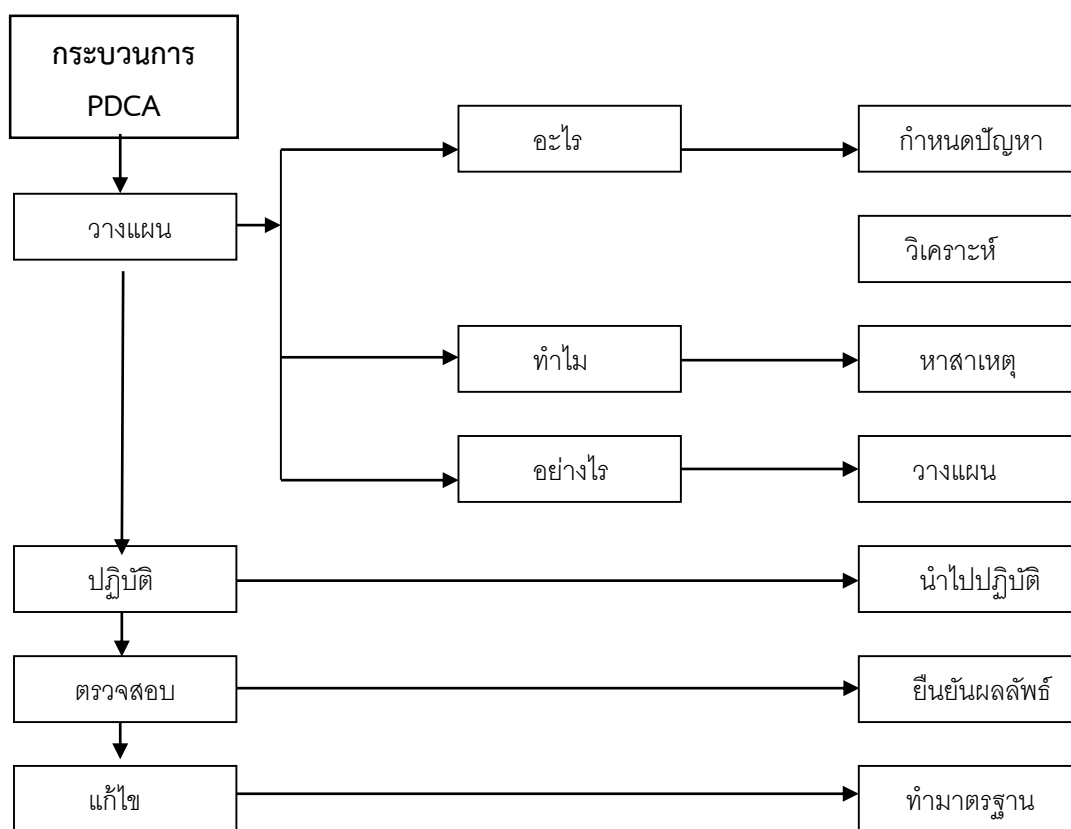
- ประเด็นที่ ๑ การบริหารงานโครงการ
- ประเด็นที่ ๒ การจัดองค์กรและทีมงานในโครงการ
- ประเด็นที่ ๓ กระบวนการดำเนินงานโครงการ

ประเด็นที่ ๔ การวางแผนและรายงานผลการดำเนินงานโครงการ
ประเด็นที่ ๕ การเลือกใช้เทคโนโลยีหรือเครื่องมือเครื่องใช้ในการดำเนินงานโครงการ
ประเด็นที่ ๖ การออกแบบสถาปัตยกรรมระบบงานในโครงการ

รายวิชาที่ ๔.๓ การพัฒนาระบบติดตามและประเมินผลโครงการ แบบมุ่งวัดผลสัมฤทธิ์
(วิชาบังคับ)

๑. แนวคิด และออกแบบระบบการติดตามและประเมินผลโครงการ Plan Do Check Act (PDCA)

วงจรควบคุมคุณภาพ PDCA หรือวงจรเดมมิง ย่อมาจาก Plan-Do-Check-Act แปลว่า วางแผน – ปฏิบัติ – ตรวจสอบ – ปรับปรุง เป็นวงจรที่มีความเกี่ยวข้องกับการพัฒนาระบบติดตามและประเมินผลโครงการแบบมุ่งวัดผลสัมฤทธิ์ซึ่งแนวคิดดังกล่าวเกิดจาก ดร.วอลท์เตอร์ ชิวฮาร์ท เป็นผู้พัฒนาขึ้นเป็นคนแรกในปี ค.ศ. ๑๙๓๙ และ ดร.เอ็ดวาร์ด เดมมิง เป็นผู้นำมาเผยแพร่ในประเทศญี่ปุ่นเมื่อปี ค.ศ. ๑๙๕๐ จนเป็นที่เผยแพร่หลายในชื่อ วงจรเดมมิง (Deming Cycle) หรือวงจรคุณภาพ หรือวัฏจักรแห่งการบริหารคุณภาพ ซึ่งประกอบด้วย ๔ ขั้นตอน มีรายละเอียดดังภาพที่ ๔



ภาพที่ ๔ วงจรเดมมิง (Deming Cycle) หรือวงจรคุณภาพ หรือวัฏจักรแห่งการบริหารคุณภาพ

ขั้นตอนที่ ๑ การวางแผน (Plan) การวางแผนงานจะช่วยพัฒนาความคิดต่างๆ เพื่อนำไปสู่รูปแบบที่เป็นจริงขึ้นมาโดยละเอียดให้พร้อมในการเริ่มต้นลงมือปฏิบัติ

ขั้นตอนที่ ๒ การปฏิบัติ (DO) ประกอบด้วยการทำงาน ๓ ระยะ คือ

๒.๑. การวางแผนการกำหนดการ

- การแยกแยะกิจกรรมต่างๆ ที่ต้องการกระทำ
- กำหนดเวลาที่ต้องใช้ในงานกิจกรรมแต่ละอย่าง
- การจัดสรรทรัพยากรต่างๆ

๒.๒. การจัดแบบเมทริกซ์ (Matrix Management) การจัดแบบนี้ สามารถช่วยดึงเอาผู้เชี่ยวชาญหลายแขนงจากแหล่งต่างๆ มาได้และเป็นวิธีช่วยประสานงานระหว่างฝ่ายต่างๆ

๒.๓. การพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานของผู้ร่วมงาน

- ให้ผู้ร่วมงานเข้าใจถึงงานทั้งหมดและทราบเหตุผลที่ต้องกระทำ
- ให้ผู้ร่วมงานพร้อมในการใช้ดุลพินิจที่เหมาะสม
- พัฒนาจิตใจให้รักการร่วมมือกัน

ขั้นตอนที่ ๓ การตรวจสอบ (Check) ทำให้รู้สภาพการของงานที่เป็นอยู่เปรียบเทียบกับสิ่งที่วางแผนซึ่งประกอบด้วยกระบวนการดังนี้

๓.๑ กำหนดวัตถุประสงค์ของการตรวจสอบ

๓.๒ รวบรวมข้อมูล

๓.๓ พิจารณากระบวนการทำงานเป็นตอนๆ เพื่อแสดงจำนวนและคุณภาพของผลงานที่ได้รับแต่ละขั้นตอนเปรียบเทียบกับที่ได้วางแผนไว้

๓.๔ การรายงาน จัดแสดงผลการประเมินรวมทั้งมาตรการป้องกันความผิดพลาดหรือความล้มเหลว โดยรายงานเป็นทางการอย่างสมบูรณ์ และรายงานแบบย่ออย่างไม่เป็นทางการ

ขั้นตอนที่ ๔ การปรับปรุงแก้ไข (Act) ผลของการตรวจสอบหากพบว่าเกิดความบกพร่องขึ้นทำให้งานที่ได้ไม่ตรงเป้าหมายหรือผลงานไม่ได้มาตรฐาน ให้ปฏิบัติตามแก้ไขปัญหาลักษณะที่ค้นพบ ดังนี้

๔.๑ ถ้าผลงานเบี่ยงเบนไปจากเป้าหมาย ต้องแก้ไขที่ต้นเหตุ

๔.๒ ถ้าพบความผิดปกติใดๆ ให้สอบสวนค้นหาสาเหตุแล้วทำการป้องกัน เพื่อมิให้ความผิดปกตินั้นเกิดขึ้นซ้ำอีกในการแก้ปัญหาเพื่อให้ผลงานได้มาตรฐานอาจใช้มาตรการดังนี้ การย้ายนโยบาย การปรับปรุงระบบหรือวิธีการทำงาน และการประชุมเกี่ยวกับกระบวนการทำงาน

๒. การกำหนดตัวชี้วัดและวิธีการวัดให้มีประสิทธิภาพในการประเมินโครงการ

ตัวชี้วัดเป็นสิ่งที่ถูกกำหนดขึ้นเพื่อใช้วัดว่าผลการดำเนินงานของแต่ละโครงการบรรลุเป้าหมายหรือไม่ ตัวชี้วัดแบ่งออกเป็น ๒ ประเภทใหญ่ๆ ดังนี้ ตัวชี้วัดเชิงปริมาณ และตัวชี้วัดเชิงคุณภาพ

๒.๑ ตัวชี้วัดเชิงปริมาณเป็นรูปธรรม คือ ตัวชี้วัดที่ถูกกำหนดขึ้นเพื่อใช้วัดสิ่งที่นับได้ หรือสิ่งที่มีลักษณะเชิงกายภาพ โดยมีหน่วยการวัด เช่น จำนวน ร้อยละ ระยะเวลา เป็นต้น ตัวชี้วัดเชิงปริมาณจะเหมาะสำหรับการวัดในสิ่งที่จับต้องได้เป็นรูปธรรม และมีความชัดเจน ตัวอย่าง

- จำนวนแหล่งท่องเที่ยวที่สามารถสร้างเสริมประสบการณ์ให้นักท่องเที่ยว
- ร้อยละของโครงการที่สามารถดำเนินการสำเร็จและบรรลุประสงค์ตามเป้าหมาย
- ร้อยละของกิจกรรมนักเรียนในการอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม
- ระยะเวลาเฉลี่ยของการให้บริการให้บริการผู้ป่วยในโรงพยาบาล

๒.๒ ตัวชี้วัดเชิงปริมาณที่ใช้วัดสิ่งที่เป็นนามธรรม การวัดในหลายกรณีจะเกี่ยวข้องกับสิ่งที่เป็นนามธรรม เช่น ความพึงพอใจ ระดับความเข้าใจของผู้เข้ารับการอบรม เป็นต้น แม้จะไม่มีลักษณะเชิงกายภาพที่สามารถนับเป็นจำนวนได้อย่างชัดเจน แต่สามารถวัดเป็นเชิงปริมาณได้โดยการสร้างเครื่องมือวัดสิ่งที่เป็นนามธรรมเหล่านี้ขึ้น เช่น การวัดความพึงพอใจ โดยเครื่องมือวัด ได้แก่ แบบสอบถามความพึงพอใจ เพื่อให้ผู้รับบริการเป็นผู้ประเมิน ทั้งนี้คะแนนที่ได้รับมาจากผู้รับบริการแต่ละราย เมื่อนำมาประมวลผลรวมกันจะได้คะแนนเฉลี่ยที่แสดงถึงระดับความพึงพอใจของผู้รับบริการโดยรวม

การพัฒนาเครื่องมือเพื่อใช้ในการวัด ส่วนมากเครื่องมือต้องมีคุณลักษณะอย่างน้อย ๒ ประการ ได้แก่

- ๑) มีความตรง (Validity) หมายถึง เครื่องมือนั้นต้องสามารถวัดสิ่งที่ต้องการวัดได้จริง
- ๒) ความเที่ยง (Reliability) หมายถึง เครื่องมือนั้นมีความคงเส้นคงวา สามารถนำไปใช้วัดซ้ำได้โดยไม่ทำให้ผลการวัดคลาดเคลื่อน

๓. การพัฒนาตัวชี้วัดเพื่อผลสัมฤทธิ์ที่ดี

การพัฒนาตัวชี้วัดเพื่อผลสัมฤทธิ์ที่ดี สามารถพัฒนาได้จากเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดการประเมินโครงการ การพัฒนาตัวชี้วัดในการติดตามและประเมินผล (๒๕๕๐) ของโครงการจะมีตัวชี้วัดหลักๆ ที่จะนำไปพิจารณา ๘ มาตรฐาน ประกอบด้วย ๒๗ ตัวชี้วัด ดังนี้

มาตรฐานที่ ๑ ความก้าวหน้า มีกรอบอยู่ ๔ ตัวชี้วัด คือ

- | | |
|----------------|---|
| ตัวชี้วัดที่ ๑ | ดูผลผลิตเปรียบเทียบกับเป้าหมาย ในช่วงเวลา ดูสัดส่วนของโครงการว่าบรรลุเป้าหมายมากน้อยเพียงใด |
| ตัวชี้วัดที่ ๒ | จำนวนกิจกรรมที่แลเสร็จ พิจารณาจากจำนวนกิจกรรม ประเภทของกิจกรรมที่ดำเนินการในช่วงเวลาต่างๆ อาจจะดูเป็นรายป |
| ตัวชี้วัดที่ ๓ | ตัวทรัพยากรที่ใช้ดูจากจำนวนเงินที่ใช้ไปเป็นจำนวนเท่าใด อัตราการใช้จ่ายสัมพันธ์กับบุคลากรหรือไม่ |
| ตัวชี้วัดที่ ๔ | ดูระยะเวลาที่ใช้เป็นเกณฑ์ประเมินควบคุมกิจกรรมให้บรรลุเป้าหมายตามเวลา |

มาตรฐานที่ ๒ ประสิทธิภาพ มีกรอบอยู่ ๔ ตัวชี้วัด คือ

- | | |
|----------------|---|
| ตัวชี้วัดที่ ๑ | สัดส่วนของผลผลิตต่อค่าใช้จ่าย แสดงประสิทธิภาพของโครงการเพื่อให้ได้ผลผลิตที่เหมาะสมคุ้มค่า |
| ตัวชี้วัดที่ ๒ | ผลิตภาพ ต่อกำลังคน แสดงถึงประสิทธิภาพการผลิต |
| ตัวชี้วัดที่ ๓ | ผลิตภาพต่อหน่วยเวลา แสดงถึงประสิทธิภาพการผลิตในช่วงเวลา |
| ตัวชี้วัดที่ ๔ | การประหยัดทรัพยากรการจัดการ |

มาตรฐานที่ ๓ ประสิทธิภาพ มีกรอบอยู่ ๔ ตัวชี้วัด คือ

- ตัวชี้วัดที่ ๑ ระดับการบรรลุเป้าหมาย การบรรลุเป้าหมายโครงการ บรรลุเป้าหมาย
ด้านใดบ้าง การบรรลุเป้าหมายส่งผลต่อกลุ่มประชากรเป้าหมาย
อย่างไร สามารถวัดการเปลี่ยนแปลงในเชิงปริมาณและคุณภาพเชิง
ประชากรในกลุ่มเป้าหมาย
- ตัวชี้วัดที่ ๒ ระดับการมีส่วนร่วม แสดงความสำเร็จการมีส่วนร่วมของประชาชน
ส่งผลมากน้อยแค่ไหน อาจจะต้องดูจำนวนประชากร ความถี่ ระดับ
กิจกรรมซึ่งจะช่วยในการตัดสินใจวางแผนและติดตามประเมินผล
- ตัวชี้วัดที่ ๓ ระดับความพึงพอใจ เป็นการวัดระดับการยอมรับ
- ตัวชี้วัดที่ ๔ ความเสี่ยงของโครงการ ดูความเสี่ยงของโครงการในด้านใดด้านหนึ่ง
หรือเป้าหมายรวมที่วางไว้

มาตรฐานที่ ๔ ผลกระทบ มีกรอบอยู่ ๓ ตัวชี้วัด คือ

- ตัวชี้วัดที่ ๑ คุณภาพชีวิต ดูผลกระทบที่มีต่อการประเมินคุณภาพชีวิตประชากร
กลุ่มเป้าหมาย กรอบตัวแปรที่จะหาข้อมูลรายได้ ความเป็นอยู่
การศึกษา การมีงานทำหรือสุขภาพ
- ตัวชี้วัดที่ ๒ ทักษะคิดและความเข้าใจโดยวัดระดับ (Scale) ทั้งในเชิงบวกและลบต่อ
โครงการ
- ตัวชี้วัดที่ ๓ การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม เป็นผลกระทบที่เราประเมินกันบ่อย
และเป็นสิ่งที่ผู้บริหารจะต้องทราบอย่างที่เราประเมินคุณธรรมนำ
ความรู้ ทาน รัฐมนตรีจะระบุมาเลยว่ามีเปลี่ยนแปลงด้านพฤติกรรม
หรือไม่

มาตรฐานที่ ๕ ความสอดคล้อง มีกรอบอยู่ ๓ ตัวชี้วัด คือ

- ตัวชี้วัดที่ ๑ ประเด็นปัญหาหลัก คือ ประเด็นเป็นปัญหาหลักที่ประเมินหรือไม่
- ตัวชี้วัดที่ ๒ มาตรการหรือกลยุทธ์ในการแก้ปัญหาที่มีความสอดคล้องกันหรือไม่
- ตัวชี้วัดที่ ๓ ความต้องการหรือขอเรียกร้องของประชากรกลุ่มเป้าหมายว่ากลุ่ม
เป้าหมายมีการเรียกร้องหรือไม่

มาตรฐานที่ ๖ ความยั่งยืน มีกรอบอยู่ ๓ ตัวชี้วัด คือ

- ตัวชี้วัดที่ ๑ ความอยู่รอดด้านเศรษฐกิจ จะพิจารณาการจัดการทรัพยากรทาง
การเงินของโครงการ ดูการจัดการทางการเงิน ทรัพยากรของโครงการ
(ดูในเรื่องของจำนวนงบประมาณของโครงการ, แผนการใช้จ่ายงบ
ประมาณ, สัดส่วนค่าใช้จ่าย, แหล่งสนับสนุนงบประมาณ ที่เราจะต้อง
ไปเก็บ หากจะใช้ตัวชี้วัดนี้)
- ตัวชี้วัดที่ ๒ สมรรถนะของสถาบัน ดูในด้านหน่วยงานที่บริหารโครงการ

	มีความสามารถมากน้อยเพียงใด
ตัวชี้วัดที่ ๓	ความเป็นไปได้ในการขยายผล โครงการสามารถที่จะพึ่งตัวเองได้หรือไม่ มีช่องทางที่จะขยายผลโครงการหรือไม่
มาตรฐานที่ ๗ ความเป็นธรรม มีกรอบอยู่ ๓ ตัวชี้วัด คือ	
ตัวชี้วัดที่ ๑	ความเป็นธรรมระหว่างกลุ่มอาชีพ
ตัวชี้วัดที่ ๒	ความเป็นธรรมระหว่างเพศ
ตัวชี้วัดที่ ๓	ความเป็นธรรมระหว่างชนรุ่น (ทั้งนี้ทางสภาการศึกษาพยายามที่จะทำอยู่แต่จะมีปัญหาในการแยกเพศชายหญิงข้อมูลในบางเรื่องในเรื่องการแบ่งชนกลุ่มต่างๆ ในปัจจุบันและอนาคต)
มาตรฐานที่ ๘ ความเสียหายของโครงการ มีกรอบอยู่ ๓ ตัวชี้วัด คือ	
ตัวชี้วัดที่ ๑	ผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมว่าโครงการที่ทำโดยเปรียบเทียบผลที่เกิดขึ้นจริงกับการศึกษาผลกระทบที่จะเกิดขึ้นจริงก่อนทำโครงการ
ตัวชี้วัดที่ ๒	ผลกระทบด้านเศรษฐกิจ ศึกษาผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับเศรษฐกิจโครงการที่จะเกิดขึ้นไปสร้างผลกระทบให้กับชุมชน หรือไม่
ตัวชี้วัดที่ ๓	ผลกระทบด้านสังคมและวัฒนธรรมของชุมชน

บรรณานุกรม

การพัฒนาตัวชี้วัดในการติดตามและประเมินผล. (๒๕๕๐). คำบรรยายในการสัมมนา “โครงการฝึกอบรม

เชิงปฏิบัติการเรื่อง การจัดทำตัวชี้วัดในการติดตามและประเมินผล” ณ ห้องประชุมระเบียงมัทกะสัน โรงแรมบางกอกพาเลส กรุงเทพมหานคร ระหว่างวันที่ ๒๐ - ๒๑ สิงหาคม ๒๕๕๐. เข้าถึงได้จาก

<http://www.km.thaicyberu.go.th/linkfile/pmqa/File/KM๕๑/Tidtam/KPI.pdf>

หมวดวิชาที่ ๕ องค์ความรู้ด้านแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศ

รายวิชาที่ ๕.๑ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อการบูรณาการ (วิชาบังคับ)

๑. ศึกษาชุมชนหรือองค์กรที่ประสบความสำเร็จด้านการจัดการทางท่องเที่ยว

การจัดการการท่องเที่ยวที่สอดคล้องกับการท่องเที่ยวโดยชุมชน คือ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ซึ่งโดยรวมแล้วการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นคำที่ใช้เรียกการท่องเที่ยวธรรมชาติเป็นหลัก และบางครั้งเรียกว่าการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์การท่องเที่ยวเชิงศึกษาระบบนิเวศ การท่องเที่ยวเพื่อศึกษาสิ่งแวดล้อม นิเวศวิทยาและอื่นๆ ซึ่งการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนเป็นคนที่กำหนดทิศทางการท่องเที่ยว หมายถึง การจัดการโดยชุมชนตอบสนองความต้องการของชุมชน เน้นที่ชุมชนเป็นศูนย์กลางในการทำงานมีการบริหารจัดการที่ชัดเจนในรูปองค์กรชุมชน ซึ่งการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเน้นธรรมชาติเป็นศูนย์กลาง” (สินธุ์ สโรบล และคณะ, ๒๕๔๖)

๒. การแลกเปลี่ยน การมีส่วนร่วมเพื่อการเรียนรู้ และการลงมือปฏิบัติเพื่อให้เกิดองค์ความรู้ที่แท้จริง

ตัวอย่างสถานที่ศึกษาดูงาน

- การท่องเที่ยวโดยชุมชนในตลาดร้อยปีสามชุก อ.สามชุก จ.สุพรรณบุรี
- ชุมชนไต้ล้อมเมืองลวงเหนือ อ.ดอยสะเก็ด จ.เชียงใหม่
- บ้านเขาดันหยง อ.เมือง จ.นราธิวาส
- มละบริภูฟ้า อ.บ่อเกลือ จ.น่าน
- บ้านห้วยฮ่อม อ.แม่ลาน้อย จ.แม่ฮ่องสอน
- กลุ่มอาชีพนันทพร อ.สวนผึ้ง จ.ราชบุรี
- หมู่บ้านเศรษฐกิจบ้านนาดี อ.กุสุมาลย์ จ.สกลนคร
- ชุมชนวัดศรีประดู่ อ.เมือง จังหวัดอุบลราชธานี
- ชุมชนตำบลสวนผึ้ง อ.สวนผึ้ง จ.ราชบุรี
- ศูนย์กิจกรรมธรรมชาติมาบเื้อง อ.บ้านบึง จ.ชลบุรี
- เครือข่ายองค์กรบ้านจำรุง อ.แกลง จ.ระยอง
- วิสาหกิจชุมชนท่องเที่ยวเชิงเกษตรชุมชนรักษ์เขาบายศรี อ.ท่าใหม่ จ.จันทบุรี
- นิเวศพิพิธภัณฑของ บ้านช้างทุน จ.ตราด
- ชุมชนบ้านน้ำเขียว จ.ตราด

บรรณานุกรม

สินธุ์ สโรบล. (๒๕๔๖). การท่องเที่ยวโดยชุมชนในแนวคิดและประสบการณ์พื้นที่ภาคเหนือ.

กรุงเทพมหานคร: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.).

รายวิชาที่ ๕.๒ ศาสตร์ของพระราชาสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืนในมิติการบริหารจัดการ ทางการท่องเที่ยว

๑. การเรียนรู้หลักการของศาสตร์พระราชา

พระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช หรือที่เราเรียกว่า “ศาสตร์พระราชา” นั้นครอบคลุมทั้ง “พระราชดำริ” คือ แนวคิดและปรัชญา “พระราชดำรัส” คือ คำสั่งสอน ตักเตือน ให้สติ “พระราชกรณียกิจ” คือ หลักการทรงงาน และ “พระราชจริยวัตร” ของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ ๙ ตลอดระยะเวลา ๗๐ ปี ที่ผ่านมา ซึ่งพสกนิกรชาวไทย ได้น้อมนำมาเป็นแบบอย่างที่ดีในการประพฤติตน รวมทั้งรัฐบาลและข้าราชการได้น้อมนำไปประยุกต์ใช้ในการบริหารราชการแผ่นดิน เพื่อสร้างชาติและพัฒนาประเทศ อย่างสมดุลและยั่งยืน

ศาสตร์พระราชา คือ การน้อมนำพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๙ ที่พระราชทานแก่พวงชนชาวไทย มากำหนดเป็นหลักในการปฏิบัติ เป็น “ศาสตร์ของแผ่นดิน” สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ มีพระราชดำรัส เมื่อปี ๒๕๕๔ ว่า “เป้าหมายในการพัฒนาของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๙ คือ ‘การพัฒนาที่ยั่งยืน’ เพื่อปรับปรุงชีวิตความเป็นอยู่ของคน โดยไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม ให้คนมีความสุข โดยต้องคำนึงเรื่องสภาพภูมิศาสตร์ ความเชื่อทางศาสนา เชื้อชาติ และภูมิหลังทางเศรษฐกิจ สังคม แม้ว่าวิธีการพัฒนามีหลากหลาย แต่ที่สำคัญ คือ นักพัฒนาจะต้องมีความรัก ความห่วงใย ความรับผิดชอบ และการเคารพในเพื่อนมนุษย์ จะเห็นได้ว่าการพัฒนาเกี่ยวข้องกับมนุษยชาติ และเป็นเรื่องของจิตใจ” (เดชา ปุณณบาล, ๒๕๖๐)

๒. วิเคราะห์หลักธรรมของพระราชา และวิธีการบริหารจัดการทางการท่องเที่ยว

การพัฒนาเศรษฐกิจสู่ยุคไทยแลนด์ ๔.๐ รวมทั้งการพัฒนาประเทศเพื่อก้าวเข้าสู่สังคมโลกทั้งในระดับภูมิภาค และ ในระดับโลก ได้น้อมนำพระราชดำรัสขององค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ภูมิพลอดุลยเดช ที่ให้ “ประชาชนเป็นศูนย์กลาง” ของการพัฒนา มาเป็นแนวทางในการดำเนินงาน โดยไม่ให้เกิดความขัดแย้งในพื้นที่ ประชาชนมีส่วนร่วม และได้ประโยชน์จากการพัฒนาอย่างแท้จริง ให้มีความอยู่ดีกินดี ๗๗ พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรีได้เชื่อมโยง “ศาสตร์พระราชา” ในเรื่องหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (SEP - Sufficiency Economy Philosophy) กับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs-Sustainable Development Goal) ประสบความสำเร็จในการสร้างความตระหนักและการยอมรับในระดับหนึ่ง โดยสรุปของ “ศาสตร์แห่งพระราชา” ที่สำคัญดังนี้

๑. โครงการฝนหลวง จากฟ้ากฟ้างลงมา ผ่านทุ่งนา สุ่มหานท
๒. ฝ่ายชะลอความชุ่มชื้น (Check Dam) หรือฝ่ายแม่
๓. หญ้าแฝก
๔. ทฤษฎีใหม่
๕. โครงการแก้มลิง
๖. การใช้น้ำดีไล่น้ำเสีย

๗. กังหันน้ำชัยพัฒนา หรือ เครื่องกลเติมอากาศที่ผิวน้ำ

๘. การบำบัดน้ำเสียโดยใช้จุลินทรีย์

ฯลฯ

๓. การศึกษาดูงานเพื่อประยุกต์ใช้ในการดำเนินการบริหารจัดการพื้นที่ในรูปแบบ อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ได้จัดทำหนังสือ ๗๐ เส้นทาง ตามรอยพระบาท ซึ่งมีสถานที่
ศึกษาดูงานในแต่ละภูมิภาคดังนี้

๓.๑ ภาคเหนือ

- โครงการพัฒนาตอยตุง (พื้นที่ทรงงาน) อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จ.เชียงราย
- ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงผาตั้ง จ.เชียงราย
- ศูนย์วิจัยและพัฒนาชาชาวน้ำมัน และพืชน้ำมัน จ.เชียงราย
- พระตำหนักภูพิงคราชนิเวศน์ จ.เชียงใหม่
- ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงตีนตก จ.เชียงใหม่
- ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงม่อนเงาะ จ.เชียงใหม่
- ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงห้วยลึก จ.เชียงใหม่
- ศูนย์วิจัยเกษตรหลวงเชียงใหม่ (ขุนวาง) จ.เชียงใหม่
- ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้ อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จ.เชียงใหม่
- สถานีเกษตรหลวงอ่างขาง จ.เชียงใหม่
- ศูนย์ภูฟ้าพัฒนา อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จ.น่าน
- สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ บ้านสะจุก-สะแกียง จ.น่าน
- ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงปัว จ.พะเยา
- โครงการพัฒนาป่าไม้ตามพระราชดำริ ภูหินร่องกล้า จ. พิษณุโลก
- สวนพฤกษศาสตร์บ้านร่มเกล้า พิษณุโลก ในพระราชดำริ จ. พิษณุโลก
- ศูนย์บริการและพัฒนาที่สูงปางตอง ตามพระราชดำริ จ. แม่ฮ่องสอน
- ศูนย์บริการและพัฒนาลุ่มน้ำปาย ตามพระราชดำริ (ท่าโป่งแดง) จ. แม่ฮ่องสอน

๓.๒ ภาคอีสาน

- พิพิธภัณฑ์สิรินธร จ.กาฬสินธุ์
- ศูนย์ศิลปวัฒนธรรมผู้ไทย ผ้าไหมแพรวา บ้านโพธิ์ จ.กาฬสินธุ์
- ศูนย์การเรียนรู้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงฯ ค่ายสุรนารี จ.นครราชสีมา
- ศูนย์ส่งเสริมกสิกรรมไร้สารพิษ ตามโครงการพระราชดำริ จ.นครราชสีมา
- โครงการชลประทาน อ่างเก็บน้ำบึงโขงหลง จ. บึงกาฬ

- ศูนย์วิจัยพืชสวนเลย (ภูเรือ) จ.เลย
- ศูนย์ส่งเสริมศิลปาชีพบ้านกุดนาขาม จ.สกลนคร
- ศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพาน อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จ.สกลนคร
- หมู่บ้านทอผ้าไหม บ้านท่าสว่าง จ.สุรินทร์

๓.๓ ภาคกลาง

- พิพิธภัณฑ์เกษตรเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว จ.ปทุมธานี
- ศูนย์ศึกษาเรียนรู้ระบบนิเวศป่าชายเลนสิรินาถราชินี จ.ประจวบคีรีขันธ์
- ศูนย์ศิลปาชีพบางไทร จ.พระนครศรีอยุธยา
- โครงการช่างหัตถ์ ตามพระราชดำริ จ.เพชรบุรี
- โครงการศึกษาวิจัยและพัฒนาสิ่งแวดล้อมแหลมผักเบี้ย จ.เพชรบุรี
- เชื้อนป่าสักชลสิทธิ์ จ.ลพบุรี
- โครงการประตูละบายน้ำคลองลาดโพธิ์ จ.สมุทรปราการ
- โครงการอัมพวา-ชัยพัฒนานุรักษ์ จ.สมุทรสงคราม
- พิพิธภัณฑ์สองกษัตริย์ไทย-เดนมาร์ก จ.สระบุรี
- ศูนย์เรียนรู้วิถีชีวิตและจิตวิญญาณชาวนาไทย-นาเหี้ยไฉ้ จ.สุพรรณบุรี

๓.๔ ภาคตะวันออก

- โครงการศูนย์พัฒนาไม้ผลตามพระราชดำริ จ.จันทบุรี
- ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอ่าวคุ้งกระเบนฯ จ.จันทบุรี
- ศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อน อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จ.ฉะเชิงเทรา
- โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชฯ จ. ชลบุรี
- โครงการป่าสิริเจริญวรรษ จ. ชลบุรี
- ศูนย์ศึกษาธรรมชาติและอนุรักษ์ป่าชายเลน จ. ชลบุรี
- ศูนย์อนุรักษ์พันธุ์เต่าทะเล กองทัพเรือ สัตหีบ จ. ชลบุรี
- ศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง เรือนจำชั่วคราวเขาระกำ จ.ตราด
- เชื้อนขุนด่านปราการชล จ.นครนายก
- ศูนย์ภูมิรักษ์ธรรมชาติ จ.นครนายก
- โครงการห้วยโสมง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จ.ปราจีนบุรี
- โครงการศูนย์บริการพัฒนาปลวกแดงตามพระราชดำริ จ.ระยอง
- ศูนย์วิจัยทรัพยากรทางทะเลชายฝั่งอ่าวไทยฝั่งตะวันออก จ.ระยอง

๓.๕ ภาคใต้

- ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงชายฝั่งกระบี่ (ศูนย์ปลาน้ำจืด) จ.กระบี่
- ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตร (พืชสวน) จ.กระบี่
- โครงการพัฒนาพื้นที่หนองใหญ่ ตามพระราชดำริ จ.ชุมพร
- โครงการพัฒนาสวนพระองค์ จ.ชุมพร
- โครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง จ.นครศรีธรรมราช
- ศูนย์วิจัยและศึกษาธรรมชาติป่าพรุสิรินธร จ.นราธิวาส
- ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ จ.นราธิวาส
- ศูนย์อนุรักษ์อุทยานใต้ทะเลจุฬาภรณ์ จ.พังงา
- โครงการไม้ดอกเมืองหนาวฯ จ.ยะลา

บรรณานุกรม

เดชา ปุณณบาล. (๒๕๖๐). ๙ ตามรอยบาท ศาสตร์พระราชา. วารสารสมาคมนักวิจัย, ๒๒(๒): ๑๓-๒๐.

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (มปป.). ๗๐ เส้นทาง ตามรอยพระบาท. เข้าถึงได้จาก

<http://๗๐routesofking.tourismthailand.org/book/๗๐waysofking.pdf>

บรรณานุกรม

รายวิชาที่ ๑.๒ การบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวระดับพื้นที่เพื่อความยั่งยืน (วิชาบังคับ)

องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (องค์การมหาชน), สำนักท่องเที่ยวโดยชุมชน.

คู่มือเกณฑ์มาตรฐานการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชน. เข้าถึงได้จาก:

<http://www.dasta.or.th/dastaarea7/attachments/article/228/SAR.pdf>

กอบกาญจน์ วัฒนวรางกูร. (๒๕๕๘). การท่องเที่ยวที่ทั่วถึงและยั่งยืน. **วารสารเศรษฐกิจและสังคม สำนักงาน**

คณะกรรมการการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, ๕๒(๑): ๒-๑๖.

สำนักงานคณะกรรมการการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2559). **แนวทางการแปลงยุทธศาสตร์การพัฒนากา**

พัฒนาภาค เมือง และพื้นที่เศรษฐกิจ ภายใต้แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ สู่การปฏิบัติ. เข้าถึงได้จาก

<http://www.nesdb.go.th/download/Plan12/plan12doc01.pdf>

รายวิชาที่ ๑.๕ การพัฒนาช่องทางการตลาดเชิงรุกผ่านสื่อสมัยใหม่ และการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีเพื่อการท่องเที่ยว

Dobbs, E. M. (2014). Guidelines for applying Porter's five forces framework: a set of industry analysis templates. **Competitiveness Review**, 24(1), 32-45.

Grundy, T. (2006). Rethinking and reinventing Michael Porter's five forces model. **Strategic Change**, 15(5), 213-229.

Osterwalder, A., Pigneur, Y., Oliveira, M. A. Y., & Ferreira, J. J. P. (2011). Business Model Generation: A handbook for visionaries, game changers and challengers. **African journal of business management**, 5(7), 8918-8932.

Reihanian, A., Mahmood, N. Z. B., Kahrom, E., & Hin, T. W. (2012). Sustainable tourism development strategy by SWOT analysis: Boujagh National Park, Iran. **Tourism Management Perspectives**, 4, 223-228.

Yüksel, İ. (2012). Developing a multi-criteria decision making model for PESTEL analysis. **International Journal of Business and Management**, 7(24), 52.

รายวิชาที่ ๒.๓ การสร้างแนวความคิดในการสร้างสรรค์นวัตกรรมเพื่อการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ (วิชาบังคับ)

World Tourism Organization. (2016). **UNWTO Annual Report 2015**. Madrid: UNWTO.

สุดแดน วิสุทธิลักษณ์. (๒๕๕๘) **องค์ความรู้ว่าด้วยการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์: คู่มือและแนวทางปฏิบัติ.**

ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน.(๒๕๕๗) กลยุทธ์การจัดการท่องเที่ยวแบบ
บูรณาการ. กรุงเทพฯ: องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน.
ปิ่นรัชชินโซติ และธีระวัฒน์ จันทิก. (๒๕๕๙). การพัฒนาตัวแบบยุทธศาสตร์การจัดการคุณภาพเพื่อการท่องเที่ยว
เชิงสร้างสรรค์ของสวนผึ้ง. RMUTT Global Business and Economics Review, 11(2): 23-40.
ไศรยา หอมชื่น. (๒๕๕๔). เศรษฐกิจสร้างสรรค์. TAT Review Magazine, 2: 4-10.
ศิริพรรณ ชาญสุกิจเมธ. แผนที่ความคิด: Mind Mapping. เข้าถึงได้จาก
http://www1.si.mahidol.ac.th/km/sites/default/files/Mind_Mapping30_4_55.pdf
ปารวี สยัดพานิช. แผนที่ความคิด (Mind Mapping) . เข้าถึงได้จาก
http://www1.si.mahidol.ac.th/km/sites/default/files/u7057/Mindmap_1.pdf

รายวิชาที่ ๒.๕ การพัฒนาคุณภาพการบริการ

วิยะดา วรรณานันท์. (๒๕๕๗). กลยุทธ์การพัฒนาคุณภาพการบริการ (เรียบเรียงเนื้อหาจากบท
วิทยุกระจายเสียง ปี ๒๕๕๗). นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ. ระบบการพัฒนาคุณภาพบริการอย่างยั่งยืน. เข้าถึงได้จาก
<http://www.ftpi.or.th/2015/182>

รายวิชาที่ ๓.๔ การบริหารภาคีเครือข่าย และการเชื่อมโยงกลุ่มจังหวัดทางการท่องเที่ยว (วิชาบังคับ)

Crowther, J. (1996). Oxford advanced learner' dictionary. (5th ed). New York: Oxford University.
Chareonwongsak, K. (2002). Principle to build institute of vocational education network:
successful Important strategic to improve learning. Bangkok: Krung Thap Success.

รายวิชาที่ ๔.๒ การเขียนโครงการ งบประมาณ การปฏิบัติด้านระเบียบการเบิกจ่าย และการตรวจสอบ โครงการ และการเสนอขอโครงการ

สถาบันพระปกเกล้า. (๒๕๕๖). การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาและงบประมาณสำหรับท้องถิ่น.
กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า.
ราชกิจจานุเบกษา. (๒๕๕๖). หลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการมบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. ๒๕๕๖. ๑๒๐ (๑๐๐ ก).